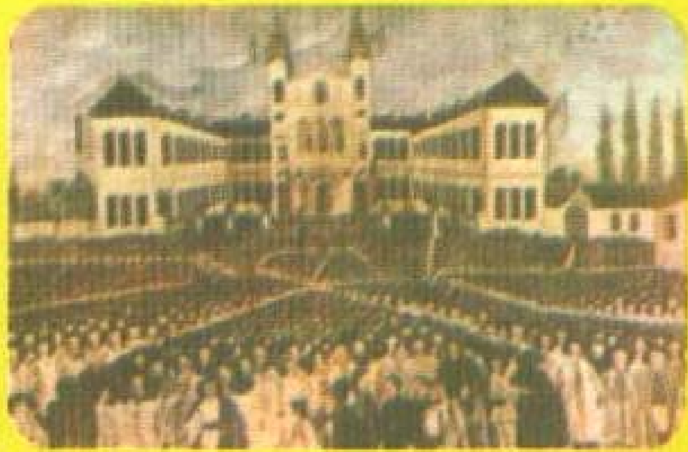
ALMANAH flacăra 19'88

70

1918—1988:
şapte decenii
pentru eternitatea,
unitatea şi
gloria României

„Nu există nimic mai presus pentru mine decît cauza socialismului şi comunismului în patria noastră, cauza bunăstării şi măreţiei naţiunii noastre socialiste, a independenţei şi suveranităţii sale, pentru care voi face totul şi îmi voi închina întreaga mea activitate şi viaţă!"

NICOLAE CEAUŞESCU

Un nume pentru o epocă grandioasă:

NICOLAE CEAUȘESCU

MULȚI ANI MARELUI EROU AL ROMÂNILOR!

S-a născut la 26 ianuarie 1918, într-un sat de plugari din Cîmpia Română, nu departe de apa Oltului, rîul care străbate inima geografică și istorică a României. S-a născut, printr-una din acele rare, dar fericite și semnificative coincidențe ale istoriei, în anul Marii Uniri de la Alba Iulia, act cardinal al existenței noastre, proclamînd în auzul lumii renașterea vechii Dacii, legitimîndu-ne ca națiune.
La 70 de ani de viață, din care peste 55 dăruiți cauzei sacre a patriei și a revoluției, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al Partidului Comunist Român și președintele României socialiste, erou între eroii neamului de la Dunăre și Carpați și personalitate de aură planetară, ctitor al păcii și al înțelegerii universale, ne dăruiește, ca nimeni altul din zbuciumata noastră istorie, neasemuitul exemplu al identificării cu aspirațiile, vrerile și nădejdile unui întreg popor, căruia îi ilustrează cu geniu și îi ridică la o unică strălucire virtuțile. Cu numele lui numim astăzi renașterea României, numim frumusețea, forța și gloria ei, numim eroismul și libertatea, numim dinamismul economico-social, prosperitatea, democrația, omenia, nestrămutata noastră unitate națională, numim demnitatea, independența și suveranitatea, numim prezentul și viitorul. Numim — cu mîndria de nešovăiți fervenți ai ideilor și idealurilor cu care el ne-a înaripat munca și viața — etapa maximei noastre ascensiuni istorice, a maximei noastre afirmări în timp și în lume:

EPOCA NICOLAE CEAUȘESCU

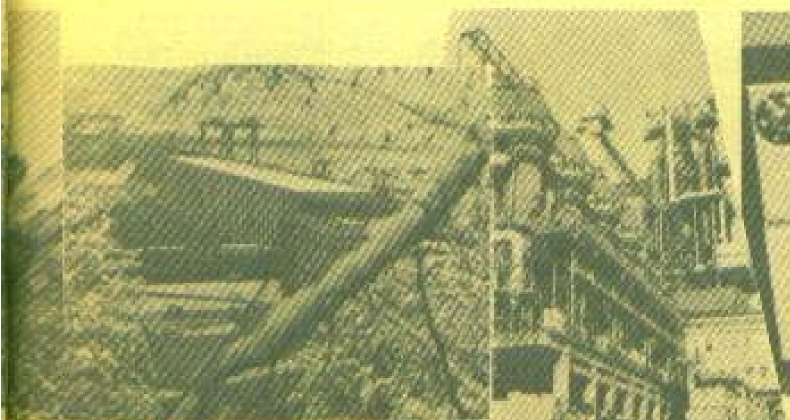
„Ești frumoasă, ești avuțită... o,
țara mea!... ai feciori mulți la număr
care te iubesc... ai cartea de vitejie
a trecutului și viitorul înaintea ta“

Alecu Russo

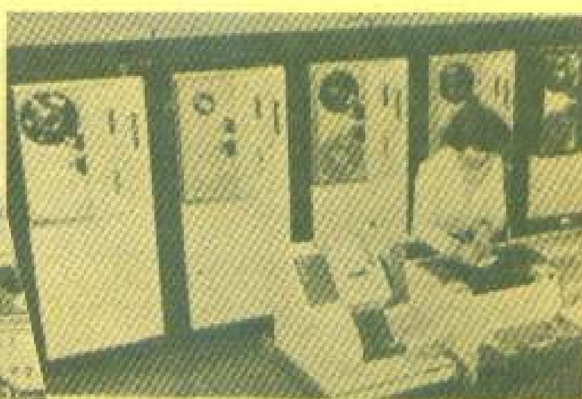
(„Cîntarea României“)

Energetica la cote supreme: bazinul carbonifer al Rovinarilor și

Sistemul hidroenergetic şi de navigaţie Porţile de Fier

Oţel şi electronică: în „cetatea de foc" a Galaţilor (stînga) şi la Centrul teritorial de calcul de la Constanţa

Un monument pentru veșnicie: Canalul Dunăre-Marea Neagră (stînga); platforma maritimă petrolieră „Gloria”

Există repere, în istoria unui popor, a căror semnificație trecerea timpului o consolidează permanent, căci fiecare generație își configurează biografia, destinul social, în cîmpul de acțiune determinat de aceste repere.

Între evenimentele de răscruce care ne-au hotărît, prin vreme, devenirea, marele forum al comuniștilor din iulie 1965 a oferit revoluției perspectiva necesară de a-și dovedi în mod decisiv și cuprinzător rodnicia în planul istoriei noastre, transformînd în realități palpabile virtualitățile ei creatoare și constructive.

Anii care au trecut de la acea vară de neuitat a anului 1965 au dobîndit, prin densitatea și prin grandoarea construcției lor, dimensiunile și atributele unei epoci. O epocă pe care o definim, în istoria contemporană a României, cu numele celui care îi este temerar inițiator, suprem garant și strălucitor simbol: Epoca Nicolae Ceaușescu.

Atunci, în acel anotimp înalt al istoriei politice românești, la Congresul al IX-lea, raportul prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu a supus unei analize riguroase, lucide, drumul parcurs în edificarea noii societăți, a adus în conul de lumină al analizei științifice, obiective, o seamă de fapte, de procese și fenomene noi, a inițiat o vastă operă de elaborare și reelaborare teoretică, statuînd o nouă viziune, dinamică, modernă, profund umanistă despre construcția socialismului, a definit într-un chip magistral principalele orientări — dezvoltate și îmbogățite în anii care au urmat — ale edificării noii societăți a muncii și creației, a dreptății, egalității și demnității socialiste pe pămîntul românesc.

Spiritul nou, proaspăt, deschis al raportului era așteptat cu încredere de popor și poporul întreg a trăit un profund sentiment de bucurie civică simțind că, de la tribuna Congresului, tovarășul Nicolae Ceaușescu i se adresa direct, cu sinceritate și căldură, cu încredere și speranță. Românii au simțit că tînărul bărbat care li se adresa, bărbatul iluminat de mistuitorul dor de bine pentru țara lui, exprima propriile lor gînduri, propriile lor aspirații și vreri.

Și atunci, la Congresul al IX-lea, partidul, poporul au făcut o opțiune istorică.

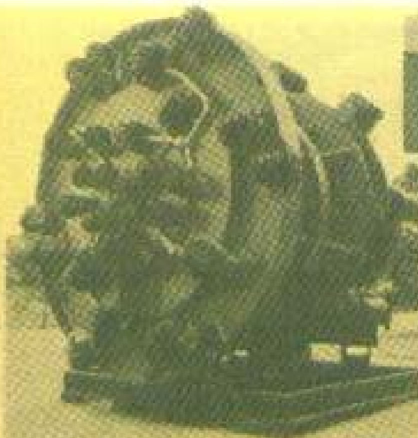
În consens cu gîndurile și voința tuturor comuniștilor, a tuturor oamenilor muncii din patria noastră, forumul din iulie 1965 a învestit în suprema funcție de conducere în partid pe tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Pe acest om, partidul și poporul îl așteptau. Pentru că forțele vii ale națiunii, temerar avîntate pe drumul noului dar izbindu-se nu o dată de bariere care îngreunau acest drum, așteptau ca ideile și idealurile scumpe de care-și legaseră destinul să iasă din scheme și dogme coercitive și să capete cu pregnanță și adevăr întruparea faptei. Națiunea întreagă îl aștepta pe revoluționarul și pe patriotul care, netributar nimănui ci doar credinței în idealul comunist și în nevoia de fericire a omului, punînd deasupra oricăror elemente de conjunctură vrerea poporului asupra drumului și destinului său, să transforme această vrere într-o grandioasă operă constructivă, în vrednicie și rodnicie istorică.

Acest om era cunoscut, admirat și iubit pentru că se impusese, de la cea mai fragedă vîrstă, ca o conștiință vie a națiunii, a maselor ei truditoare, slujindu-le cu o devoțiune și fermitate ce-i conferiseră o calitate umană nouă, unică, revoluționară, ridicată prin ani la prestigiul și puterea de semnificație a unui simbol.

Și s-a adeverit atunci, încă o dată, în vara anului 1965, că în ceasurile mari ale istoriei, noi, românii, știm să alegem, pentru că știm ce vrem și pentru că din rîndurile acestui popor, ca o lege scrisă și nescrisă a istoriei lui, la vremuri mari apar oameni mari.

Cu instinctul și cu știința limpede rezultate din experiența acestui popor vechi și încercat de furtunile timpului, de atîtea furtuni dezlănțuite în cîmpul magnetic al istoriei, atunci, în 1965, cînd ceasul a bătut nu o clipă nouă, nu un orizont temporal de durată scurtă ci chiar o vîrstă nouă a țării, ne-am reamintit că în momentele cruciale

Producem utilaje-gigant pentru foraj (stînga) și producem, la Pitești și în alte centre, moderne autoturisme

Trei imagini ale drumurilor noastre spre viitor: de la palatele subterane ale metroului (stinga) la noua gară din Tg. Neamţ şi la temerarele salturi prin munţi ale Transfăgărăşanului (fotografiile din dreapta)

ale existenței noastre, ca neam, șansa de-a fi călăuziți de bărbați străluciți ne-am făurit-o singuri.

Și astfel, pe temeiul voinței sacre și inviolabile a poporului, în 1965, într-un moment decisiv al destinului național, Partidul și Țara l-au investit cu suprema răspundere a acestui destin pe tovarășul Nicolae Ceaușescu, cel mai iubit fiu al neamului, cel mai necesar acelui istoric ceas și tuturor ceasurilor care i-au urmat.

ÎN ÎNTÎMPINAREA ISTORIEI

După martorii vremii, viața sa a fost, încă din zorii ei fragezi, una de călăuză. În primele imagini ale adolescenței, ochii săi poartă, în ceea ce se zărește a fi ca o lacrimă lăuntrică, lumina unei stele a speranței, luceafărul vieții sale angajate din primii ani de luciditate pe drumul edificării unei lumi fericite, eliberate de constrîngerile tragice ale inegalității sociale, răzbunate de nedreptățile suferite de toate generațiile de dezmoșteniți ai sorții. A străbătut treptele formării sale ca revoluționar de profesie, asumîndu-și un destin de sacrificiu, de luptă, un destin eroic, angajîndu-se de la început, total și irevocabil, în prima tranșee a vieții politice, din nobila aspirație de a face din politică istorie, istorie la zi, de a transpune la scara unu pe unu a realității o filozofie constructivă, o filozofie care transformă lumea printr-o acțiune înscrisă deliberat sub semnul fericirii omului. Tovarășii săi de luptă depun mărturii despre memoria sa fabuloasă și despre puterea nebănuită de a învăța rapid, temeinic, în școlile ilegale ale partidului, în periculoasă clandestinitate. Prin tot ceea ce a făcut, prin toate gesturile existenței sale, secretarul general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, s-a pregătit să trăiască în sensul viitorului.

Participarea la mari acțiuni muncitorești, cuvintele înflăcărate prin care exprima punctele de vedere și ceea ce simțeau, ceea ce năzuiau tinerii muncitori, l-au făcut cunoscut și prețuit în rîndul tovarășilor de luptă, al muncitorimii, încă din primii ani de tinerețe revoluționară. Ca membru al Comitetului Național Antifascist Român, luînd apărarea participanților la grevele din 1933, cărora li se înscenase la Craiova un nedrept proces, încrezător în justețea cauzei pe care o reprezenta cu mult curaj, cu neînfricare, tovarășul Nicolae Ceaușescu a impus imaginea unui luptător care acționează cu o demnitate, o dîrzenie și o neînfricare unice.

Destinul revoluționar al tînărului Nicolae Ceaușescu, căruia partidul și organizația sa revoluționară de tineret îi încredințau importante munci de răspundere, dobîndea contururi tot mai ferme prin sarcinile pe care le îndeplinea exemplar, desfășurînd o activitate bogată, conducînd numeroase acțiuni întreprinse în ilegalitate, militînd cu ardoare și curaj pentru ca tot mai mulți tineri să cunoască și să urmeze cuvîntul partidului comunist.

Tribunalele erau pe atunci, în general, de factură excepțională cînd aveau de judecat militanți ai partidului comunist și în aceste condiții s-a desfășurat, în 1936, și procesul de la Brașov al grupului de luptători comuniști și antifasciști în fruntea cărora s-a aflat tovarășul Nicolae Ceaușescu. Cu inteligență și combativitate, tînărul revoluționar Nicolae Ceaușescu și-a îndeplinit în mod strălucit rolul încredințat de partid în orientarea politică a procesului, s-a transformat din acuzat în acuzator, s-a ridicat ardent în apărarea drepturilor muncitorilor, a demascat primejdia pe care o reprezentau organizațiile fasciste, agenturi ale hitlerismului, și a subliniat că fascismul constituie un grav pericol pentru libertatea și independența României. La numai 18 ani, revoluționarul de profesie Nicolae Ceaușescu era un comunist matur. La Doftana, cu sinistrele ei celule, unde a fost întemnițat doi ani și jumătate, făcînd dovada unor înalte calități de organizator și de conducător, a luptat împotriva regimului aspru al detenției și pentru transformarea închisorii într-o adevărată universitate politică, într-o veritabilă școală a solidarității proletare, de călire revoluționară și de educație comunistă și patriotică.

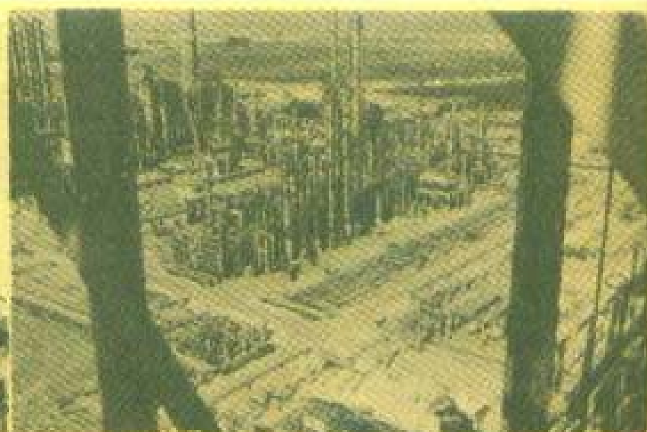
Îl așteptau, după aceea, sarcini deosebit

Ştiinţa pe platforma marii industrii: Facultatea de electrotehnică din Craiova

Ctitorii-forţă pe harta noului românesc: marile cetăţi ale chimiei

de complexe și grele. Avea să se avinte din nou în vîltoarea luptei, cu entuziasmul și dăruirea ce îl caracterizau, participînd împreună cu viitoarea sa tovarășă de viață, tînăra comunistă Elena Petrescu, la intensificarea strădaniilor pentru ca tineretul comunist să dispună de o organizație închegată, puternică, unită. Și calitățile sale, încercate în focul luptei, aveau să fie încă o dată puse în evidență în mod strălucit cu prilejul marii demonstrații antifasciste de la 1 Mai 1939. În organizarea acestei manifestări de amploare și de o importanță deosebită în ceasul fierbinte al istoriei prin care treceau țara și lumea, cînd pericolul războiului era iminent, tovarășul Nicolae Ceaușescu a îndeplinit în mod exemplar, cu temeritate, sarcina încredințată de partid, făcînd dovada capacității sale de a mobiliza masele, a puternicei vocații de conducător revoluționar.

Au urmat noi arestări, noi anchete, noi privațiuni în alte închisori și lagăre, la Văcărești, Jilava, Caransebeș, Tîrgu Jiu. Mărturiile celor care l-au cunoscut în acei ani eroici converg spre reliefarea unor alese însușiri de luptător comunist și a unor frumoase trăsături umane ce alcătuiesc portretul moral al unui om de omenie, precum grija față de tovarășii săi de luptă, priceperea de a-i îmbărbăta pe cei aflați în cumpănă, de a pune în lumină curajul și abnegația lor. Și va înfrunta eroic, cu spirit de sacrificiu, grelele încercări, neabătut în crezul său că dreptatea și adevărul, istoria însăși, se află de partea comuniștilor.

În numele acestor idealuri, al acestor nestrămutate convingeri, tovarășul Nicolae Ceaușescu va acționa cu hotărîre și cu eficiență politică pentru pregătirea și înfăptuirea marelui act istoric de la 23 August 1944. Apoi, în cadrul manifestărilor politice inițiate de partid, în care masele cereau reforme democratice, instaurarea unui guvern al muncitorilor și țăranilor, participă direct, ca neobosit organizator și punîndu-și în valoare bogata experiență revoluționară și capacitatea de a însufleți și mobiliza masele de oameni ai muncii, la înlăturarea hotărîtă a urmelor lumii vechi, la ctitorirea unei vieți noi.

Evenimentele, sarcinile revoluționare au cerut ca în anii de după eliberarea patriei tovarășul Nicolae Ceaușescu să îndeplinească importante munci de partid și de stat. Și a făcut mereu, într-un înalt grad, dovada unei inepuizabile energii creatoare. În orice muncă, oriunde s-a aflat în acești ani tumultuoși din zorii revoluției și construcției socialiste, toți cei care l-au cunoscut, toți cei împreună cu care a lucrat sau pe care îi îndruma au remarcat calitățile sale politice și morale excepționale, înaltul spirit revoluționar, patriotismul luminat, atașamentul profund și dăruirea totală față de cauza socialismului și comunismului.

Un om în întîmpinarea istoriei.

Generator și conducător al energiilor tinere ale națiunii, comandant de frunte în strategia revoluției, ridicînd la strălucire și ilustrînd cu geniu cele mai nobile însușiri ale neamului, alesul comuniștilor și al țării își cucerise, în 1965, înalta stimă și dragostea acestora, numele său devenind tot mai mult un simbol încărcat de întreaga iradiație a speranțelor noastre de viitor.

De atunci, prin opera sa teoretică și practică, a înfăptuit o adevărată revoluție în plină revoluție. A coborît în stradă, în uzină, pe ogor, și a vorbit cu oamenii, despre oameni, despre toate cele ce sînt de făcut pentru fericirea lor, pentru ca gîndul dreptății și libertății să izbîndească. A vorbit lumii despre demnul și viteazul popor al românilor, despre credința lor într-o lume mai bună și despre efortul lor pentru a face să izbîndească și acest gînd. S-a ridicat împotriva dogmatismului, a forțelor ce încătușează mersul înainte al istoriei. S-a ridicat împotriva asupririi fățișe sau deghizate a omului și a popoarelor. A luptat împotriva urii între oameni. A luptat pentru dragoste și frăție între ei, pe temeiul unității de fond a lumii.

„MIRACOLUL ROMÂNESC" AL INDUSTRIALIZĂRII

Congresul al IX-lea, prin vocea celui ales în fruntea partidului, a angajat poporul ro-

Armura industrială a vechilor așezări: utilaj tehnologic și sticlărie fină cu emblema Bistriței

„Steaua Dunării", o izbîndă a navaliştilor noştri

Portul de azi al străvechiului Tomis, strălucitoare fereastră a ţării spre lume

mân pe un drum eroic. Era un drum nou și nimeni nu se aștepta să fie străbătut ușor.

Partidul, secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, propuneau un proiect cutezător de dezvoltare economică a României. Acest proiect era de o anvergură care depășea chiar și ceea ce mai înainte fusese aspirație, intenție, gînd. El preconiza, practic, restructurarea radicală a vieții economice a țării, reconstrucția economică a României, iar puterea de seducție a țelurilor lui se întemeia pe certitudinea că este un proiect întru totul realizabil. Pentru că obiectivele lui erau definite simultan cu mijloacele de a le înfăptui. Iar împlinirea, pas cu pas, a acestui proiect a făcut ca lumea să poată vorbi, cu îndreptățire, spre legitima noastră satisfacție și mîndrie, despre „miracolul românesc".

Scrutînd retrospectiv acești ani ai istoriei noastre, putem afirma că industria românească de astăzi, ca uriaș patrimoniu național de bunuri și valori, ca ansamblu economic unitar și armonios, ca generator esențial al avuției țării și al drumului de progres pe care a intrat țara, a fost prefigurată la Congresul al IX-lea și clădită în anii care au urmat cu o voință și prin fapte de muncă exemplare. Iar izbînzile strălucite care au încununat acest efort au fost și sînt deopotrivă ale dragostei de țară și ale atașamentului față de valorile socialismului. Pentru că, așa după cum tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia chiar atunci, în 1965, la Congresul al IX-lea, „Experiența poporului român, ca și istoria dezvoltării societății omenești demonstrează că industrializarea este singura cale care duce spre progres și civilizație, spre ridicarea standardului de viață, asigură în fapt independența și suveranitatea națională".

Realizările de însemnătate istorică obținute de poporul român în această perioadă, prin munca desfășurată sub conducerea partidului, sînt indisolubil legate de valoarea deosebită, determinantă, a contribuției personale a tovarășului Nicolae Ceaușescu, strălucitul nostru conducător, la elaborarea ca și la aplicarea strategiei de ridicare a țării pe trepte superioare de dezvoltare economică.

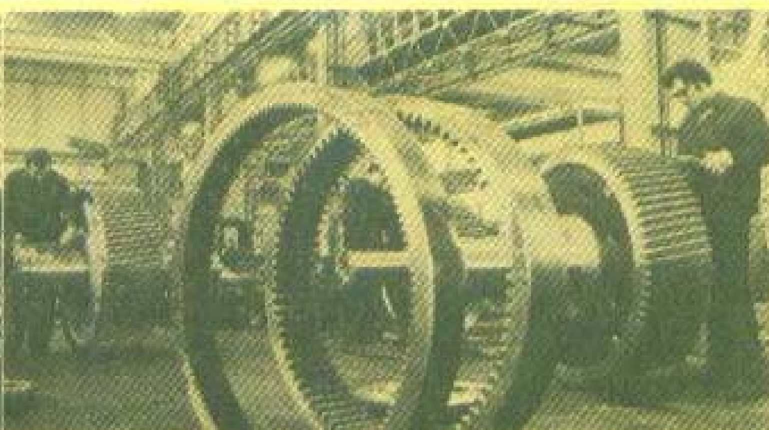
Această strategie constituie un remarcabil exemplu de aplicare creatoare a legilor obiective ale dezvoltării sociale la particularitățile concret-istorice ale României, în funcție de cerințele fiecărei etape parcurse.

Ea articulează dialectic, într-un tot unitar și într-o viziune de largă perspectivă, factorii economici, factorii organizatorici și umani, potrivit unor criterii deopotrivă economice dar și sociale și politice, corespunzător realităților din țara noastră și ținînd seama, în același timp, de fenomenele complexe din economia mondială.

Într-un asemenea cadru teoretic larg, tovarășul Nicolae Ceaușescu a fundamentat științific stadiile de dezvoltare a economiei socialiste românești, programele de dezvoltare economică a României prin forțele sale, pe baza propriului ei efort.

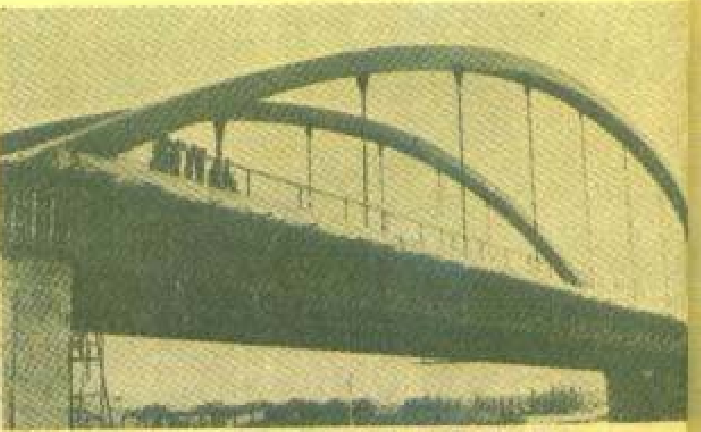
Au fost elaborate, astfel, orientări fundamentale privind acumulările înalte, transformarea structurii industriei în favoarea ramurilor de extremă tehnicitate, care asigură valorificarea superioară a potențialului național material și uman, tezele de o excepțională însemnătate cu privire la promovarea progresului tehnic, cu privire la primatul factorilor calitativi, intensivi, pentru creșterea productivității muncii și a competitivității produselor, pentru reducerea cheltuielilor materiale în concordanță directă cu eforturile făcute pentru asigurarea bazei energetice și de materii prime.

Aceste trăsături imprimate de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, sectorului industrial, ca și tuturor celorlalte sectoare ale economiei românești, au reflectat, pe un plan sintetic, însuși procesul trecerii de la dezvoltarea extensivă la cea intensivă și au reprezentat soluții hotărîtoare, de mare eficacitate, pentru depășirea dificultăților generate de situațiile deosebit de complexe prin care se exprimă ansamblul economic mondial. Chiar și în aceste condiții, înaintarea în ritmuri deosebit de accentuate a adus și aduce dovada dinamismului industriei românești, a justeții poli-

Produse ale Ploieștiului (stînga) și Reșiței, mărci de prestigiu ale industriei românești

Arcuri de beton peste Dobrogea

... şi arcuri de oţel la Zimnicea, oraşul renăscut din propria-i cenuşă

ticii partidului nostru, pe drumul deschis de Congresul al IX-lea, și reprezintă un proces a cărui specificitate constă într-o atentă corelație dintre creșterea economică și rata înaltă a acumulării, în crearea premiselor materiale necesare pentru înfăptuirea unor ample programe de investiții destinate dezvoltării, în continuare, a forțelor de producție, ca și modernizării lor prin extinderea automatizării și folosirea mașinilor multifuncționale, a roboților industriali și a microprocesoarelor, a conducerii cibernetizate a proceselor tehnologice.

În același timp, potrivit orientărilor și sarcinilor indicate de tovarășul Nicolae Ceaușescu, se acționează perseverent, sistematic, pentru aplicarea și perfecționarea mecanismului economico-financiar bazat pe autoconducerea muncitorească, pe autogestiune și autofinanțare, pentru îmbunătățirea organizării științifice a producției și a muncii, pentru ridicarea nivelului de pregătire profesională a oamenilor.

Și este un adevăr strălucitor, pregnant, unul din marile motive de mîndrie ale națiunii, că industria românească, așa cum arată ea astăzi, reprezintă o grandioasă creație a EPOCII NICOLAE CEAUȘESCU.

România a recuperat, astfel, o dramatică rămînere în urmă. Acest „miracol" s-a săvîrșit într-o etapă istoricește scurtă, dar pe parcursul căreia ne-am obișnuit ca măsura timpului să n-o citim pe cadranul indiferent al cronometrului ci prin intensitatea trăirii în lumina atingerii unui țel.

Și prin atingerea acestui țel, am putea spune, ne-am obișnuit să învingem.

O NOUĂ REVOLUȚIE AGRARĂ

Să ne reamintim: cînd, în 1965, fusese învestit cu cea mai înaltă funcție de conducere în partid, tovarășul Nicolae Ceaușescu făcea prima vizită de lucru, la vremea culesului griului, printre țăranii unei comune din Bărăgan. Puterea evocatoare a zilei aceleia păstrate în memoria noastră întemeiază înțelesul unui gest plin de semnificație: cel plecat din vatra unuia dintre satele acestei țări a ales să înceapă dialogul său cu țara, cu oamenii ei, întîlnindu-se întîi cu muncitorii pămîntului.

Astăzi apare ca un adevăr limpede că transformările revoluționare pe care societatea românească le-a cunoscut în perioada de după Congresul al IX-lea reflectă gîndirea cutezătoare și originală a secretarului general al partidului și la fel de întemeiat putem afirma că, în cadrul acestui cuprinzător și grandios proces de evoluție istorică, temeinicia și consecvența cu care tovarășul Nicolae Ceaușescu a inițiat acțiunile ce-au deschis un orizont nou de civilizație pentru toți cei devotați muncii pămîntului constituie reperele unei autentice opere de renaștere și de înflorire a satului românesc.

Dezvoltarea multilaterală a societății românești, ca strategie fundamentată riguros științific de geniul creator al tovarășului Nicolae Ceaușescu, reprezintă un concept propriu, revoluționar, al partidului nostru în edificarea noii societăți în România și această concepție novatoare a condus, între altele, la reașezarea agriculturii în drepturile ei firești, ca ramură economică de bază în sistemul național economic unitar. S-a conturat astfel și s-a dezvoltat, prin contribuția originală a tovarășului Nicolae Ceaușescu, un concept de importanță esențială pentru progresul agriculturii noastre, și anume conceptul unei noi revoluții agrare. *„Ne propunem* — arăta secretarul general al partidului *– să realizăm o adevărată revoluție agrară în ce privește producția, productivitatea muncii, nivelul tehnic, eficiența economică, activitatea socială generală din satele noastre. Va trebui făcut totul pentru obținerea unor producții vegetale și animale superioare, la nivelul unităților fruntașe. Aceasta impune valorificarea mai deplină a întregii suprafețe agricole, folosirea judicioasă a bazei tehnico-materiale de care dispune agricultura, a forței de muncă și a specialiștilor".*

Așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, noua revoluție agrară trebuie privită ca o ascensiune, în toate planurile muncii din agricultură, spre o nouă calitate,

„Rombac"-ul, realizare de vîrf a industriei noastre aeronautice

Tractoare „Made in Romania", cotate printre cele mai bune din lume, și ctitorii energetice care, la fel, ne situează la nivelul veacului

pentru atingerea rezultatelor ce întruchipează o agricultură intensivă, de înalt randament economic. Noua revoluție agrară fiind concepută ca o strategie de durată, complexă, ce încorporează toate activitățile din acest domeniu: tehnologice, biologice, organizatorice, economice și sociale. Traducerea în viață a deziderattului acestei etape noi în agricultura românească presupune, se înțelege, transformări radicale, atît în sfera forțelor de producție, a bazei tehnico-materiale și a cercetării științifice, cît și în planul relațiilor de producție, prin intensificarea activităților social-culturale menite să configureze locuitorilor de la sate profilul spiritual al unui om cu o înaltă pregătire politică și în contact permanent cu valorile fundamentale ale științei și culturii.

S-a inaugurat astfel o etapă calitativ superioară în dezvoltarea agriculturii românești. Agricultura a beneficiat în acest răstimp de alocarea unor fonduri de investiții substanțiale. S-au întreprins eforturi deosebite pentru dotarea ei cu tractoare și cu o gamă de mașini de mare productivitate. Au fost extinse o seamă de tehnologii moderne de tip industrial. S-a trecut la o integrare mai accentuată a cercetării științifice în rezolvarea unor probleme de producție. Creșterea generală a potențialului economic al țării și puternica dezvoltare a industriei naționale au creat premise favorabile de a se trece la acțiuni de anvergură pentru valorificarea superioară și eficientă a pămîntului, acțiuni materializate într-o concepție unitară, modernă, în Programul național care prevede ca lucrările de îmbunătățiri funciare să se execute în strînsă corelare cu cele de gospodărire a apelor, cu amenajările hidroenergetice și cele silvice.

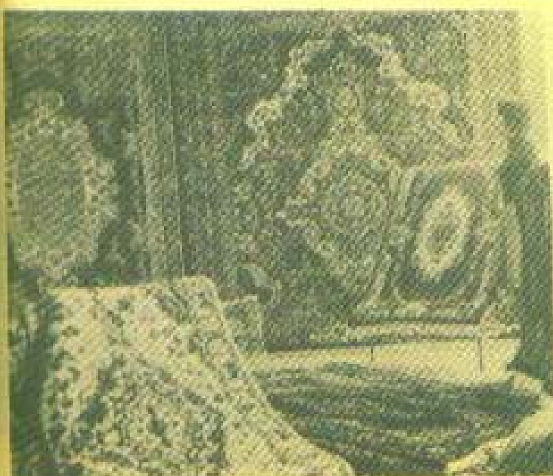
Modernizarea bazei materiale și tehnice a agriculturii, precum și inițierea, simultan, a unor măsuri ferme de îmbunătățire a cadrului ei organizatoric, de creștere a cointeresării materiale a lucrătorilor din agricultură, au reprezentat în această perioadă acumulări cantitative al căror efect s-a făcut simțit, în ultimii ani, prin obținerea unor recolte deosebit de bune, care au deschis un capitol nou în istoria agriculturii noastre. Pornind de la rezultatele strălucite obținute de numeroase unități agricole fruntașe și chiar pe întreaga suprafață cultivată a unor județe, așa cum este județul Olt, un adevărat campion al marilor recolte, din inițiativa și la propunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu s-a hotărît, în 1986, instituirea înaltului titlu de „Erou al Noii Revoluții Agrare". Realizarea, în mod constant, de către un mare număr de unități agricole, a unor rezultate de performanță, dovedește că obiectivele noii revoluții agrare sînt realiste, științific determinate și pe deplin posibil de realizat de către întreaga noastră agricultură, astfel încît aceasta să-și poată aduce o contribuție sporită la creșterea venitului național, la progresul general al societății românești.

Astfel, între împliniri și proiecte de viitor, într-o atmosferă de entuziasm rodnic și de statornic atașament față de principiile ce ne călăuzesc drumul, devenirea, progresul anticipat, toți muncitorii pămîntului, țărani și specialiști, sînt chemați ca în cadrul efortului de autodepășire generalizat la scara întregii națiuni să consolideze victoriile lor repurtate cu trudă și să exprime gîndul și aspirația lor de progres în faptă netedă, limpede, întocmai ca într-o piatră de hotar. În această cumpănă a timpului, înfăptuirea deplină a noii revoluții agrare va da imaginea dinamicii noi pe care a imprimat-o vieții de zi cu zi a satului convingerea că progresul se împlinește prin convergența programatică a tuturor gesturilor lui creatoare.

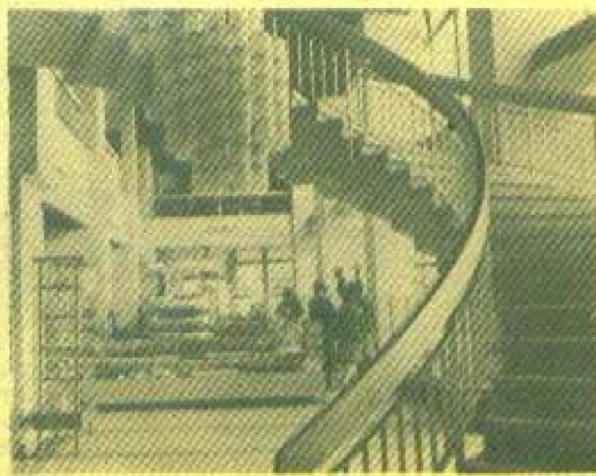
ȘTIINȚA ȘI IMPERATIVELE DEZVOLTĂRII

Cu excepționala sa putere de pătrundere și analiză a proceselor și legităților dezvoltării sociale, care a dat întotdeauna un sens dialectic, militant și mobilizator gîndirii și acțiunii sale politice, tovarășul Nicolae Ceaușescu a definit o viziune nouă, cuprinzătoare și înaintată cu privire la rolul științei ca forță nemijlocită de producție.

Pentru prima oară în istoria țării, sub conducerea directă a tovarășului Nicolae Ceaușescu a fost elaborată și promovată

Mesageri ai industriei noastre ușoare: covoare de Cisnadie, confecții și cosmetice pentru toate gusturile

consecvent o pol
orientată ferm s
lor fundamental
ale vieţii econor
La baza aceste
încrederea nestr
cretarului său g
ţele cercetării şti
în capacitatea e
organică integra
ducţia, ca o forţă
o sursă însemna
ţionale, de prog
Pe baza liniilo
cretarul general
cercetare ştiinţifi
a cunoscut prof
ter organizatoric
mai elocventă a
ind crearea plat
tare-învăţămînt-p
electronicii, aer
de vîrf ale econ
cercetării ştiinţi
devenind, astfel
lor naţionale, a
economico-soci
Este un adev
de acută şi ma
ştiinţifice a ben
însemnate fond
derea continuă
a bazei sale te
nea, prin grija p
ani au fost form
lişti. Dispunem
Nicolae Ceauşe
frontul cercetăr
tiva misiunii lo
nice dintre soc
meni le revine,
general al parti
pundere: *„În t*
seamă în cercet
răspundere, îni
zanţă revoluţior
în alte sectoare
de ştiinţă, cerc
ţionar, a acţion

Noile pasaje, argumente de ultimă oră ale modernului urbanism bucureştean

Bucureşti, oraş al parcurilor şi grădinilor

consecvent o politică de dezvoltare a științei orientată ferm spre soluționarea problemelor fundamentale ale producției materiale, ale vieții economico-sociale.

La baza acestei strategii s-a aflat și se află increderea nestrămutată a partidului, a secretarului său general, în puterile și valențele cercetării științifice și tehnice naționale, în capacitatea ei de a se constitui, printr-o organică integrare cu învățămîntul și producția, ca o forță de producție redutabilă, ca o sursă însemnată de creștere a avuției naționale, de progres și civilizație.

Pe baza liniilor directoare trasate de secretarul general al partidului, activitatea de cercetare științifică și dezvoltare tehnologică a cunoscut profunde îmbunătățiri cu caracter organizatoric și structural, expresia cea mai elocventă a orientărilor în acest sens fiind crearea platformelor integrate de cercetare-învățămînt-producție ale chimiei, fizicii, electronicii, aeronauticii și ale altor ramuri de vîrf ale economiei naționale. Obiectivele cercetării științifice și ingineriei tehnologice devenind, astfel, parte integrantă a planurilor naționale, a programelor de dezvoltare economico-socială a țării.

Este un adevăr recunoscut că domeniul de acută și majoră importanță al cercetării științifice a beneficiat în ultimii 22 de ani de însemnate fonduri de investiții pentru extinderea continuă și modernizarea accentuată a bazei sale tehnico-materiale. De asemenea, prin grija partidului și statului, în acești ani au fost formate noi generații de specialiști. Dispunem, așa cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu, de o forță redutabilă pe frontul cercetării științifice. Iar din perspectiva misiunii lor, și în lumina unității organice dintre socialism și știință, acestor oameni le revine, după cum sublinia secretarul general al partidului, o mare și nobilă răspundere: *„În toate domeniile, dar mai cu seamă în cercetare, se cere un înalt spirit de răspundere, inițiativă, îndrăzneală și cutezanță revoluționară. Cred că mai mult decît în alte sectoare se poate afirma că a fi om de știință, cercetător, înseamnă a fi revoluționar, a acționa întotdeauna împotriva a tot ce este vechi și perimat, pentru promovarea a tot ce este nou în toate sectoarele vieții economico-sociale. Să facem în așa fel încît știința românească să acționeze cu spirit revoluționar în toate domeniile!"*

Orientarea și concentrarea forțelor din institutele de cercetare științifică și inginerie tehnologică spre domenii de importanță decisivă pentru progresul economiei naționale, al întregii societăți, realizate sub conducerea și îndrumarea directă a tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu, președintele Consiliului Național al Științei și Învățămîntului, strălucită personalitate a vieții noastre politice și științifice, savant de renume mondial, au determinat o puternică punere în valoare a potențialului de creație tehnico-științifică proprie, ce aduce în prezent o contribuție remarcabilă la dezvoltarea tehnologiei și introducerea largă a progresului tehnic în toate ramurile economiei naționale, la afirmarea continuă a științei românești pe plan internațional.

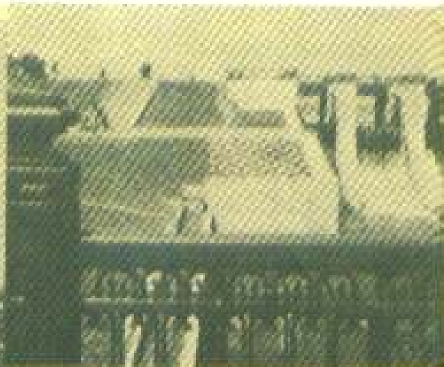
Progresele mari în dezvoltarea științei în țara noastră, pe parcursul celor mai bine de două decenii care au trecut de la Congresul al IX-lea, își găsesc ilustrarea elocventă în zecile de mii de produse noi și modernizate pe care le-a realizat industria națională, în tehnologiile de înaltă eficiență introduse în economie, în noile soiuri de plante și rasele de animale mai productive din agricultură și zootehnie, în valorificarea a noi resurse materiale și energetice, în contribuțiile aduse la sporirea productivității muncii, ridicarea nivelului tehnic și calitativ al produselor, a gradului lor de competitivitate, la reducerea consumurilor de materii prime și de energie și combustibili, la diminuarea continuă a importurilor, la creșterea schimbului de valori materiale și spirituale cu alte țări. Prin rîvna specialiștilor, a tuturor oamenilor muncii din institutele noastre de cercetare, din unitățile de învățămînt și din întreprinderile industriale, o deosebită amploare a cunoscut în acești ani creația tehnico-științifică de masă, puternic stimulată în cadrul creat de Festivalul Național „Cîntarea României".

Factor hotărîtor în trecerea la o nouă cali-

Un „oraș în oraș" al Capitalei: cartierul Balta Albă

Dintre podoabele noii noastre Capitale: cetatea Taliei (stînga) și „Lacul Morii" în înfățișare modernă

tate in toate domeniile muncii şi vieţii naţiunii, ştiinţa îndeplineşte un rol de frunte în însăşi formarea şi îmbogăţirea profilului civilizaţiei noastre socialiste, al omului nou, făuritor conştient al destinului său, caracterizat prin alese virtuţi politice şi morale şi deopotrivă stăpin pe cele mai noi cuceriri ale cunoaşterii umane. Valorile formative ale ştiinţei, ale învăţămintului, ale culturii fiind termenii ce intră in ecuaţia personalităţii umane demne de veacul ei, exprimind acest veac şi desăvirşindu-i lucrarea spre viitor.

Sub ochii noştri, lumea trece intr-o virstă nouă. Nu mai poate fi nici o indoială: lumea viitorului trăieşte aievea printre oamenii de azi, prin oamenii de azi. Istoria se pregăteşte să inregistreze un timp de răscruce şi niciodată n-a fost mai limpede că, in casa prezentului, stăpin este astăzi viitorul. Niciodată n-a fost mai limpede că, aşa precum s-a zis demult, ştiinţa inseamnă putere.

Proiectele noastre economice şi sociale, culturale şi morale orientează eforturile şi viaţa intregii naţiuni in lumina exigenţelor şi priorităţilor viitorului. A concepe dezvoltarea, progresul, in acest spirit, inseamnă a lua o serioasă opţiune in competiţia cu timpul. Pe această certitudine se intemeiază insăşi realitatea viitorului nostru.

PROGRESUL PENTRU TOŢI

În cadrul ansamblului unitar de concepte şi teze elaborate de tovarăşul Nicolae Ceauşescu, prin care secretarul general al partidului, preşedintele Republicii, a iniţiat o vastă operă teoretică şi practică in beneficiul ţării şi spre gloria ei, conceptul nou de societate socialistă multilateral dezvoltată reprezintă un concept superior, de analiză şi inţelegere a etapei actuale, o veritabilă contribuţie la dezvoltarea socialismului ştiinţific, avind in vedere necesitatea dezvoltării şi perfecţionării tuturor laturilor vieţii sociale, in unitatea lor organică, atit in ce priveşte dezvoltarea economică dar şi dezvoltarea culturală, organizarea politică, perfecţionarea relaţiilor sociale, in spiritul eticii şi echităţii socialiste, al umanismului socialist.

În spiritul acestei gindiri vii, profunde, originale, in spiritul acestei gindiri creatoare ce şi-a pus amprenta pe totalitatea sectoarelor vieţii sociale, politice şi economice, construirea unei economii puternice şi armonioase, prin amplasarea forţelor de producţie pe intregul teritoriu naţional, a reprezentat infăptuirea cu succes a uneia dintre cele mai importante componente ale strategiei elaborate de secretarul general al partidului şi urmărind dezvoltarea armonioasă, rapidă, impetuoasă şi multilaterală a tuturor zonelor ţării.

Prin implinirea acestui gind nobil, iluminat de dragostea de ţară şi faţă de toţi oamenii ei, viaţa s-a deprovincializat, am putea spune, şi in toate orizonturile ţării ea a dobindit un puls nou. O prospeţime şi o strălucire nouă. O raţiune nouă.

Acest amplu proces transformator, de edificare a unei ţări care, aşa cum se vede ea astăzi, este structural şi integral innoită, s-a desfăşurat in lumina ideilor pe care tovarăşul Nicolae Ceauşescu le rostea, astfel, cu ardenţa patosului revoluţionar: *„Trebuie să ne fie clar că dacă nu am industrializa în mod armonios întreaga ţară, dacă am menţine vechea stare de înapoiere a unor zone, oricît am vorbi de egalitate în drepturi, inegalitatea de fapt tot ar rămîne. În acest cadru o atenţie deosebită se acordă dezvoltării tuturor judeţelor, ridicării lor economice, culturale, sociale".* Şi tovarăşul Nicolae Ceauşescu sublinia astfel, in continuare, importanţa vitală a realizării acestui cutezător proiect: *„Îmbunătăţirea repartizării forţelor de producţie pe teritoriul ţării are drept scop folosirea tot mai judicioasă a forţei de muncă a populaţiei şi, implicit, o mai bună distribuire a veniturilor, ridicarea generală a nivelului de trai al oamenilor muncii".* Totodată, arăta secretarul general al partidului, in acest fel vor creşte rindurile clasei muncitoare, ceea ce va exercita o puternică inriurire asupra intregii noastre vieţi sociale.

La trei ani după Congresul al IX-lea, in 1968, in ianuarie, se infăptuia reorganizarea administrativ-teritorială a ţării. Însemnătatea acestui act major avea să se dezvăluie

Spitalul municipal din Bucureşti, cu replici pe măsură in toată ţara

Modernul magazin din Piaţa Unirii

O ilustrată de azi din Satu Mare (stînga); şi o alta, la fel de recentă, din Tîrgu Mureş

prompt și deplin, întrucît ea crea premisele de trecere la dezvoltarea mai intensă a zonelor geografice rămase în urmă. În multe județe, ritmurile dezvoltării au fost, după cum se știe, superioare celor înregistrate, în medie, la nivel național. Esențială s-a dovedit și trecerea, cîțiva ani mai tîrziu, din inițiativa tovarășului Nicolae Ceaușescu, la reevaluarea dintr-o perspectivă nouă și la adoptarea unor hotărîri de importanță majoră cu privire la sistematizarea teritoriului și a localităților țării.

Ca urmare a acestor inițiative și prin înfăptuirea consecventă și entuziastă a ceea ce, atunci, reprezenta proiecte de viitor, în anii '70 și în continuare, pe parcursul deceniului în care ne aflăm, s-au dezvoltat rapid toate centrele județene, municipiile, orasele, precum și un număr mare de localități rurale, care au devenit sau vor deveni centre urbane. A fost creată, în toate județele rămase în urmă, o puternică bază industrială, prin care decalajele existente între diferite zone ale țării au dispărut treptat. În totul, în anii de după Congresul al IX-lea au fost create peste 250 de zone și platforme industriale cu profil complex.

Detaliind prin cîteva date statistice această realitate nouă în peisajul țării și în viața oamenilor, notăm că producția industrială a anului 1965 se realizează acum în numai 60 de zile. Semnificativ, nu-i așa? Dar să adăugăm că peste 90 la sută din fondurile fixe existente în economia națională au fost realizate în anii de după Congresul al IX-lea. Fiecare județ dispune în prezent de fonduri fixe în valoare de peste 20 de miliarde de lei, față de numai 5 județe și municipiul București în 1965. Iar aproape 30 de județe dispun, fiecare în parte, de fonduri fixe de peste 40 miliarde lei, față de un singur județ în anul 1965. Și am mai putea nota, cu titlu de exemplu: județul Mehedinți obține acum o producție industrială mai mare decît a realizat în 1965 întreaga Oltenie, județul Iași — o producție mai mare decît întreaga Moldovă, iar județul Galati — o producție mai mare decît au realizat în 1965 Moldova, Oltenia și Dobrogea la un loc.

Adeverirea, în prezentul de azi, a ceea ce ieri era plan, proiect, gînd, s-a produs pe temeiul sfînt al faptului că dreptul la muncă rămîne, indiscutabil, dreptul fundamental al omului de oriunde. Fără acest drept oferit, asigurat în fapt, toate celelalte rămîn simple deziderate.

În această nouă Românie, o Românie muncitoare în cel mai deplin și cuprinzător înțeles al cuvîntului, au fost asigurate însă nu numai locuri de muncă pentru oameni ci și case pentru familiile lor, grădinițe și școli pentru copiii lor, așezăminte de cultură și artă, pentru ocrotirea sănătății, pentru sport etc. Oamenilor, multor milioane de oameni care sînt proprietarii mijloacelor de producție, producătorii noii bogății a țării și beneficiarii muncii lor, li s-a deschis accesul, în acești ani, spre înțelegerea și exercitarea unor drepturi noi, după cum în același timp conștiința lor s-a iluminat de răspunderea unor obligații noi. Pe echilibrul instituit astfel, între drept și datorie, democrația noastră socialistă întemeindu-se ca o realitate încorporată vieții de zi cu zi a fiecărui om și-a țării deopotrivă.

CU POPORUL, PENTRU POPOR

Istoria contemporană a României înregistrează ca pe un argument esențial al evoluției societății noastre în drumul ei spre progres, în anii Epocii Nicolae Ceaușescu, constituirea unui concept nou și a unei practici noi a democrației.

Problematica democrației socialiste, atît sub aspectele sale teoretice cît și practice, a reprezentat în mod statornic, pentru partidul nostru, o orientare programatică, o componentă fundamentală a strategiei sale politice. Temeiul acestei orientări programatice l-a constituit concepția cu privire la legătura organică dintre socialism și democrație, atît din punctul de vedere al genezei cît și din punctul de vedere al practicii revoluționare de construire a socialismului.

Pe baza unui examen exigent al drumului parcurs, dublat de efortul de a conferi socialismului sensul său autentic de orînduire

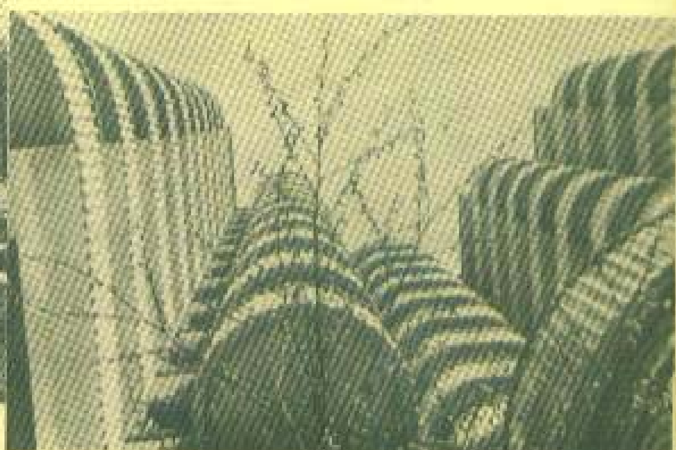
Slatina, cetate de scaun a unui județ erou

Drum prin Zalăul epocii noastre

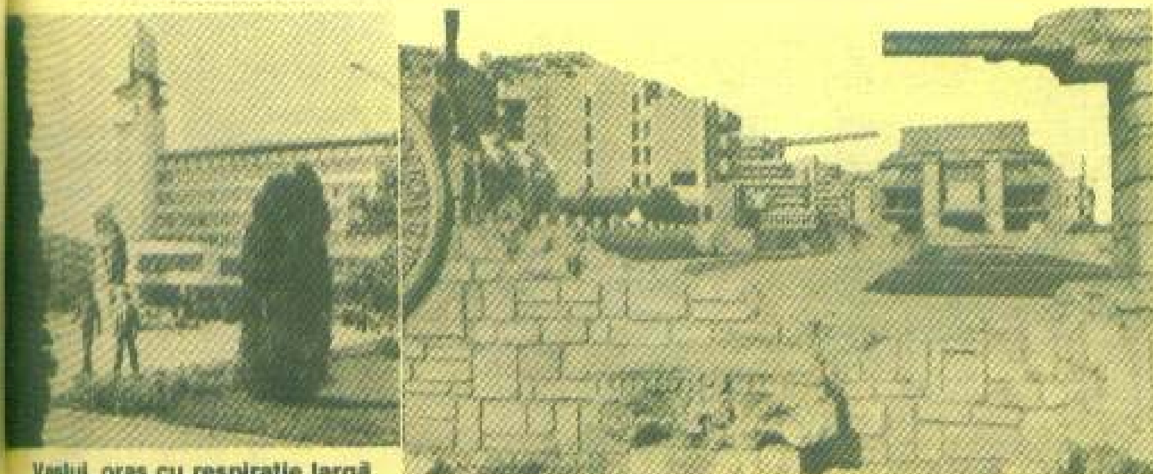
Arhitecturi ale noului la Tg. Jiu (stînga) şi la Oradea

în care poporul să-şi fie sie însuşi stăpîn, în perioada care a trecut de la Congresul al IX-lea s-a edificat un amplu sistem democratic ce preia şi valorifică în interes social opinia şi iniţiativa maselor, asigurînd participarea lor deplină la actul deciziei naţionale. Şi din perspectiva anilor ce au trecut de la Congresul al IX-lea, rămîn cît se poate de revelatoare cuvintele pe care secretarul general al partidului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, le rostea atunci, în 1965: *„Partidul nostru consideră că este bine ca înainte de a porni la drum să ne sfătuim cu muncitorii, cu ţăranii, cu intelectualii, cu bărbaţi şi femei, cu bătrîni şi tineri, într-un cuvînt, cu întregul popor".* În aceste cuvinte strălucea lumina unui ideal, a unui crez limpede afirmat, rostit cu conştiinţa că este imperativ necesar ca el să fie şi împlinit întocmai.

Tovarăşul Nicolae Ceauşescu a fost, în anii ce au urmat, promotorul neobosit al unei concepţii revoluţionare şi dialectice, profundă şi originală, de interpretare a realităţilor, a cerinţelor construcţiei socialiste, şi ca iniţiator al acestei concepţii întemeiate, deopotrivă, pe încrederea sa nelimitată în virtuţile şi geniul poporului ca şi pe ataşamentul profund faţă de valorile socialismului, şi-a adus o contribuţie hotărîtoare la edificarea unei noi vieţi democratice în România. Forţa şi prospeţimea acestei concepţii clădite pe fundamentul trainic şi în lumina adevărurilor istoriei au scos în evidenţă desuetudinea aprecierii că democraţia socialistă s-ar fi înfăptuit în mod automat, o dată cu marile prefaceri de ordin politic şi social cu care a debutat construcţia noii orînduiri. Experienţa arătase că asemenea transformări profunde asigură, într-adevăr, premisele unei reale democraţii, dar nu echivalează cu însăşi democraţia.

Este meritul secretarului general al partidului de a fi creat, în aceşti ani, un cîmp larg de acţiune cerinţei obiective de democratizare a vieţii ţării. Prin revigorarea de substanţă a conţinutului şi sensurilor democraţiei, ca şi prin conturarea, într-o viziune armonioasă, a formelor ei concrete de manifestare, în aceşti ani a fost edificat în România, prin contribuţia hotărîtoare a tovarăşului Nicolae Ceauşescu, un amplu sistem de organisme şi structuri democratice reprezentînd corespondentul în plan politic al noului statut economic şi social al oamenilor muncii. Acest edificiu al democraţiei noastre reflectă transformările profunde ce au avut şi au loc în societatea românească, începînd cu însăşi esenţa puterii politice şi continuînd cu făurirea economiei socialiste unitare, cu instituirea unui nou sistem de repartiţie, cu făurirea unei suprastructuri corespunzătoare exigenţelor noi ale modului de viaţă şi ale conştiinţei socialiste. Se înţelege însă că, în temeiul dezvoltării stadiale a noii societăţi, funcţionarea eficientă a sistemului nostru democratic depinde de capacitatea sa de înnoire, de adaptare la cerinţele mereu înnoite ale vieţii, şi din această perspectivă apar deosebit de revelatoare cuvintele prin care secretarul general al partidului sublinia necesitatea ca sistemul democratic să reflecte permanent dinamismul de ansamblu al societăţii: *„Trebuie să pornim întotdeauna de la faptul că ceea ce am realizat corespunde unei anumite etape, unui anumit nivel de dezvoltare a forţelor de producţie şi a relaţiilor sociale, că, şi în continuare, o dată cu dezvoltarea generală a societăţii, a relaţiilor sociale, va trebui să găsim noi şi noi forme, să perfecţionăm pe cele existente, lărgind continuu cadrul democratic şi asigurînd participarea activă şi conştientă a întregului popor la conducerea tuturor sectoarelor de activitate".* Acest spirit deschis, novator, revoluţionar relevă înţelegerea profundă a adevărului esenţial potrivit căruia, aşa cum a subliniat în repetate rînduri tovarăşul Nicolae Ceauşescu, *„socialismul este opera conştientă a poporului, el se construieşte cu poporul şi pentru popor".* Omul, aşadar, omul ca valoare supremă în socialism, este chemat să participe activ la conducerea ţării, la elaborarea şi înfăptuirea planurilor ei.

Astfel, din iniţiativa şi cu participarea nemijlocită şi hotărîtoare a secretarului general al partidului, a fost creat un cadru democratic nou, original, unic în felul său, după

Vaslui, oraş cu respiraţie largă

Iaşi — convergenţa secolelor: lapidariumul şi noul Teatru al Tineretului

Tulcea, cetatea aluminei româneşti

La Focşani, oraşul Unirii, în piaţa cu acelaşi istoric nume

cum l-a definit tovarăşul Nicolae Ceauşescu. Acest cadru reuneşte, în lumina conceptului fundamental al democraţiei muncitoreşti-revoluţionare, o multitudine de structuri şi mijloace, de organe şi organisme ce funcţionează la toate nivelurile societăţii şi în toate sectoarele de activitate, îmbinînd democraţia reprezentativă cu participarea directă a tuturor cetăţenilor, indiferent de naţionalitate, la actul de luare a deciziilor în probleme de interes general. Adunările generale şi consiliile oamenilor muncii, autoconducerea şi autogestiunea muncitorească, instituţionalizarea ca forumuri cu caracter deliberativ şi decizional a unor congrese şi conferinţe naţionale pe domenii de activitate, cele peste 50 de organizaţii de masă şi obşteşti ale României de azi, ca şi alte importante întemeieri democratice, alcătuiesc în ceasul de faţă tot atîtea eficiente forme de activizare politică şi de sporire a contribuţiei tuturor fiilor acestui pămînt — români, maghiari, germani, de alte naţionalităţi — la conceperea şi la conducerea propriilor lor destine. Centrul de convergenţă al tuturor acestor structuri, mijloace şi forme prin care se manifestă, cu un dinamism fără precedent, acţiunea socială de masă în România de azi este Frontul Democraţiei şi Unităţii Socialiste, condus de însuşi secretarul general al partidului, preşedintele Republicii, tovarăşul Nicolae Ceauşescu.

Activitatea tovarăşului Nicolae Ceauşescu în fruntea celui mai larg şi reprezentativ organism politic din societatea noastră întruchipează un veritabil simbol al unităţii poporului în jurul partidului, al strălucitului său conducător. Sistemul unitar, deschis şi suplu al democraţiei noastre, favorizînd marele dialog pe care partidul, conducerea sa îl poartă strîns şi statornic cu masele, stimulîndu-le iniţiativa istorică, aportul viu, creator, pe toate planurile, ca factor esenţial de progres.

EROU AL PĂCII

În lumea de astăzi, atît de glorioasă prin faptele ei prin care destinul omului, ca stăpin al planetei, se împlineşte fericit, dar atît de zbuciumată încă de neliniști şi tensiuni dramatice, de pericole şi erori, de interese egoiste şi de principii deturnate de la sensurile lor originare, de crize, de foamete, în această lume care este în acelaşi timp bogată şi săracă, fericită şi nefericită, cînd nu întotdeauna dreptul primează forţei ci uneori, în mod tragic, forţa se instituie ca drept, în această lume a cărei viaţă cunoaşte ritmuri mai intense ca oricînd, ritmuri ce trec şi prin inima noastră, România şi-a consolidat renumele ca o prezenţă statornică şi luminoasă, aptă să genereze optimism şi încredere în valorile eterne ale umanităţii, în viitorul unei lumi mai drepte, mai bune, mai generoase, de triumf al raţiunii, al adevărului, al binelui pentru toţi oamenii, pentru toate popoarele.

În acest fel, România şi-a dobîndit pe arena largă a lumii un prestigiu şi o pondere care o situează în avangarda dinamică a politicii mondiale.

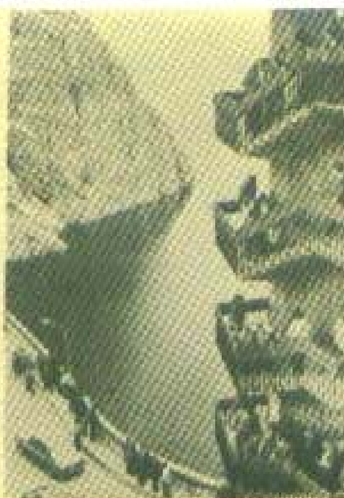
Piatra de hotar care a marcat, pentru istorie, strălucita afirmare a României pe meridianele politice ale planetei a fost momentul alegerii, în fruntea partidului şi a naţiunii, a tovarăşului Nicolae Ceauşescu, moment care a determinat o amplă deschidere de orizonturi, o configurare programatică lucidă şi inspirată a liniilor de acţiune pe plan intern şi internaţional, definirea strategică a unei metodologii politice care a fost şi este de atunci permanent şi semnificativ validată de viaţă.

Acest major proces de abordare militantă, revoluţionară, profund umanistă a problematicii mondiale, această operă de întruchipare a dezideratelor pe terenul faptelor şi-au găsit impulsul determinant în gîndirea şi acţiunea preşedintelui Republicii noastre socialiste. Şi spre legitima noastră mîndrie, larga recunoaştere de care se bucură în lumea întreagă ansamblul de concepte şi teze ce alcătuiesc doctrina Ceauşescu reprezintă cea mai sigură şi elocventă mărturie că noi, românii, în anii de după Congresul al IX-lea, am mers în întîmpinarea istoriei, a celor mai nobile idealuri ale ei, de făurire a unei lumi

Burgul Sibiului, subsumîndu-şi veacurile străluci-rilor zilei contemporane

... şi Piatra Neamţ, pe fundalul viitorului

O vacanță în stațiunea Aurora (stînga), o excursie, pentru îndrăzneți, la Vidraru (mijloc), băi de apă și de soare într-o stațiune montană (dreapta)

indivizibile, unite și frățești pe unica planetă ce este casa, deopotrivă, a tuturor. Ea, această planetă albastră, fiind frumoasă și fiind, poate, irepetabilă în Univers.

Astăzi, dacă spui România, spui Ceaușescu. Și dacă spui Ceaușescu, spui Pace. Această relație simbolică a unei luminoase realități a devenit, în conștiința lumii întregi, mărturia exemplarului dinamism și a clarviziunii politicii noastre externe, a spiritului deschis și fertil în care ea se dezvoltă și se afirmă.

Pacea, cheie de boltă a demersurilor și acțiunilor românești, a reprezentat și reprezintă în concepția președintelui Nicolae Ceaușescu nu doar o alternativă rațională a conflictelor și tensiunilor de tot felul ci și cadrul imperativ pentru făurirea unei lumi a omeniei, a echității, a respectării în fapte și nu numai în vorbe a dreptului popoarelor de a fi ele însele, pentru crearea unui climat de liber acces la progres, la transformarea șanselor dezvoltării în progres real, pentru nivelarea decalajelor economice și eliminarea în cele din urmă a polarizărilor paradoxale din lumea de azi, a sărăciei și bogăției.

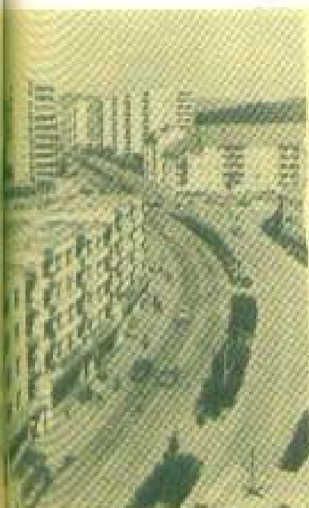
Pornind de la experiența țării noastre în dezvoltarea societății socialiste, analizată în lumina legăturilor dialectice cu tendințele și evoluțiile pe plan mondial, de la cunoașterea și studierea amplelor transformări revoluționare naționale și sociale care au loc în lume, de la realitatea afirmării tot mai puternice a maselor largi populare, a popoarelor în determinarea cursului politicii internaționale, președintele României, tovarășul Nicolae Ceaușescu, este autorul unei politici externe active, deschise și principiale, a cărei promovare cu consecvență și strălucire prin acțiuni și inițiative de rezonanță și de largă audiență internațională a creat României un nimb de prestigiu și autoritate pe scena lumii de azi.

Personalitate de seamă a lumii contemporane, președintele Nicolae Ceaușescu întruchipează, în conștiința popoarelor iubitoare de pace și progres, virtuțile alese ale unui mare om politic, înzestrat cu o rară capacitate de discernămînt și analiză și dovedind un remarcabil spirit dinamic și constructiv în efortul de edificare a unor relații, între statele lumii, întemeiate pe principii de drept internațional, de respect al suveranității și independenței, de neamestec în treburile interne, de egalitate în drepturi și de avantaj reciproc.

Tezele sale cu privire la înalta răspundere istorică ce revine țărilor socialiste în promovarea acestor principii, cu privire la soluționarea pe cale pașnică a litigiilor dintre state și la consolidarea cursului spre destindere și colaborare, cu privire la creșterea rolului Organizației Națiunilor Unite și al altor organisme internaționale prin care se realizează înțelegerea și cooperarea între popoare, precum și inițiativele destinate lichidării subdezvoltării, pentru înfăptuirea unei noi ordini economice și politice internaționale, au avut ecoul apelului făcut de o mare conștiință, de un luptător ce vede viitorul lumii ca o imagine a fertilității și bucuriei muncii libere, a concordiei între națiuni.

Apelul său înalt-responsabil și-a făcut drum spre conștiința lumii, tot mai acut pătrunsă de adevărul — atît de răspicat rostit de președintele României — potrivit căruia activitatea fiecărui guvern, a fiecărui stat, a fiecărui conducător politic va fi judecată de omenire nu după vorbe, ci după fapte, după energia cu care militează pentru eliberarea popoarelor de povara cheltuielilor militare, de coșmarul unui război mondial nimicitor, pentru făurirea unei lumi a prieteniei între popoare, a respectului și intrajutorării, a bunăstării și fericirii fiecăruia.

Prin activitatea inepuizabilă pusă în slujba cauzei socialismului, a democrației, a progresului general, prin angajarea plenară în sfera raporturilor internaționale și prin spiritul nou pe care îl aduce în efortul comun de soluționare a problemelor tot mai complexe ce confruntă umanitatea, printr-o prezență a României, dintre cele mai dinamice și consecvente, în sprijinul forțelor înaintate de pretutindeni, prin ideile și demersurile practice vizînd efectuarea unor pași reali, sub-

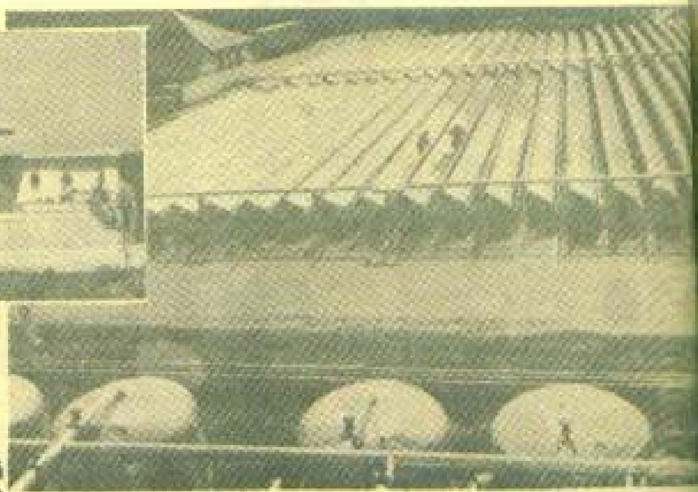
...Și două orașe care au căpătat, și ele, ca atîtea altele, înfățișare de veritabile stațiuni de vacanță: Miercurea Ciuc (stînga) și Botoșani (mijloc). În dreapta, vedere din Poiana Brașov

Însemne ale civilizaţiei socialiste în satul contemporan

Sub semnul noii revoluţii agrare: mari sere legumicole în Cîmpia Română (dreapta)

stanțiali, decisivi pe calea dezarmării, în primul rînd a dezarmării nucleare, pentru edificarea unui sistem trainic de securitate în Europa și în lume, prin elaborarea unei doctrine ce afirmă limpede și demonstrează cu mijloacele științei necesitatea imperioasă, pentru liniștea lumii, de-a se asigura libertatea, neatîrnarea și demnitatea națională a tuturor popoarelor, tovarășul Nicolae Ceaușescu este considerat pretutindeni pe meridianele planetei ca o personalitate proeminentă a lumii politice de azi, ca un mare Erou al Păcii.

BUCURIA E SENTIMENTUL PRIN CARE TRĂIESC SĂRBĂTORILE

Noul făgaș de istorie revoluționară pe care a pășit țara, în ultimii 22 de ani, a confirmat cu forța de netăgăduit a faptelor justețea necesarei și inspiratei opțiuni pe care comuniștii români, poporul român, au făcut-o atunci.

Tot ce s-a înfăptuit în acești ani este indisolubil legat de vasta și laborioasa activitate teoretică și practică a tovarășului Nicolae Ceaușescu, de capacitatea sa de a fundamenta noile orientări, de stilul său de muncă dinamic, de energia clocotitoare și de fermitatea și clarviziunea revoluționară cu care conduce măreața operă de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate pe pămîntul României.

Am ridicat, în acești ani ai Congreselor al IX-lea, al X-lea, al XI-lea, al XII-lea și al XIII-lea ale partidului, ctitorii demne de evul socialist pe care-l trăim, precum Canalul Dunăre-Marea Neagră, Metroul bucureștean, Transfăgărășanul, marile hidrocentrale de pe Dunăre și de pe principalele rîuri ale țării, modernele combinate și spații de producție ale siderurgiei, ale chimiei, ale cărbunelui, ale energeticii.

Am dezvoltat o industrie redutabilă, purtătoare de tehnici de vîrf, afirmînd tot mai accentuat rolul factorilor calitativi-intensivi și situîndu-ne la nivelul de sus al veacului.

Am dezvoltat o agricultură modernă, ce și-a dublat recoltele, înscriindu-ne printre primele țări producătoare de cereale de pe continent și de pe planetă.

Am ridicat la rang de forță de producție știința, așezînd-o la temelia progresului nostru prin înaltul aport și sub nemijlocita conducere a savantului de reputație mondială, tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu.

În ultimele două decenii, aproximativ 11 milioane de oameni — aproape jumătate din populația țării — s-au mutat în case noi.

Am ridicat numeroase palate ale învățămîntului și culturii, ale științei și artelor, ale sănătății și sportului.

Cultura a înflorit pe temeiul drumului sigur ce duce la izvorul mereu proaspăt al geniului național.

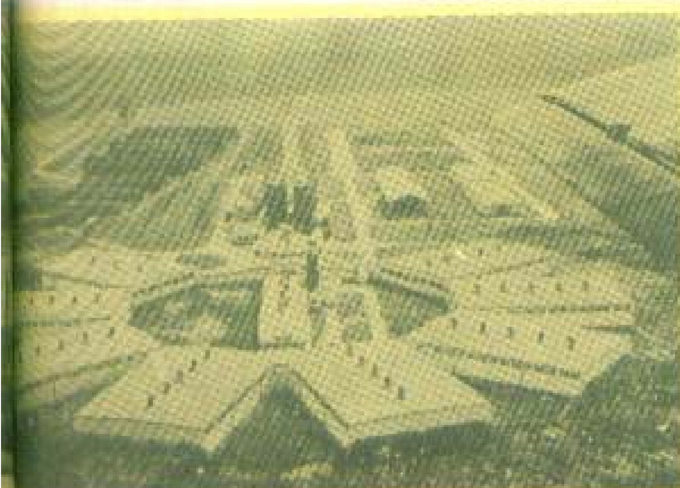
Am redescoperit propria noastră istorie, nobilele tradiții care ne acordă distincție între națiunile lumii.

Am propus lumii, într-un veac torturat de recesiuni și crize, o noțiune dinamică despre ritm, despre dezvoltare, despre statornicia înaintării.

Și am întemeiat, ca supreme ctitorii ale epocii, libertatea reală, democrația reală, unitatea reală de cuget și simțire a tuturor fiilor României, constituiți în marele bloc de granit al națiunii noastre socialiste.

Cronicarii lucizi ai devenirii necontenite a acestei planete nu vor putea să treacă peste această realitate plină de înțeles: într-o lume în care armele au început să nu mai aibă loc în rastele, România s-a dedicat unei opere pașnice și constructive.

Imaginile, ca într-o desfășurare panoramică, ale României de azi, surprinse din cele mai diverse unghiuri, de la înălțimea staturii omului sau de la altitudinile la care zboară păsările, din zorii fragezi ai zilei, cînd începe munca țăranului, și pînă în miezul nopților trăite în jurul furnalelor întruna aprinse, dau măsura întreagă a adevărului că România de astăzi este o altă Românie decît cea a părinților noștri. Este o țară reconstruită din temeliile ei. Iar țara se înnoiește mereu, prin milioanele de oameni a căror muncă înseamnă fabrici și hidrocen-

...Și mari complexe zootehnice (în imagine, Complexul „30 Decembrie", Giurgiu)

Toamna în satul românesc: la întîlnire cu tradiția, în zi de tîrg

trale, invenții și munți de grîu, flori și cărți. Știrile despre victoriile strălucite obținute pe frontul muncii, de către întregul popor, în înfăptuirea istoricelor sarcini ale Congresului al XIII-lea, și raportate într-o suită impresionantă în întîmpinarea Conferinței Naționale a partidului, au confirmat încă o dată, cu dovezi incontestabile, că marile evenimente politice generează întotdeauna un climat de exemplară dinamizare a spiritului public.

În zile ce s-au implicat lucid și curajos în rezolvarea unor probleme actuale și de perspectivă ale devenirii țării, Conferința Națională a partidului a reprezentat momentul unei interogații profunde și responsabile prin care conștiința națiunii a încercat să se identifice pe sine mai liberă și mai puternică, printr-o confruntare temeinică și deschisă cu exigențele adevărului, fie el prilej de mîndrie sau de judecată critică.

În lumina magistralei analize a zilei noastre de azi, în rodnica ei deschidere către mîine, făcută de secretarul general al partidului, Conferința Națională a adoptat hotărîri de importanță istorică pentru continuarea drumului nostru ascendent. Pentru că orice evaluare a perspectivei presupune, de bună seamă, o miză, iar atunci cînd oamenii iau în considerare prioritățile, direcțiile și dimensiunile viitorului, ei se implică în devenirea însăși a țării și miza nu poate fi alta decît a certitudinii că vîrstele viitoare ale societății românești vor fi tot atîtea trepte de progres.

De aceea, din clipa cînd Conferința Națională și-a încheiat lucrările, România s-a aplecat cu o nădejde sporită asupra lucrului ei. În citadele industriale, pe ogoare, în laboratoarele științei, pe șantiere, în școli, lîngă umărul generațiilor în formare, sau pe cheiurile noastre deschise spre lume și pace, lucrările înaltului forum al comuniștilor au determinat o efervescență creatoare temeinic orientată spre izbînzile înregistrate, ca proiect, în documentele adoptate.

Din nou se deschid înaintea noastră drumurile unei creații conștiente, anticipative. Încrederea într-un viitor tot mai luminos, pe care poporul se angajează să-l apropie prin muncă neobosită, fiind una din legile scrise și nescrise ale acestui timp eroic, cînd țara are în frunte pe cel mai binemeritat dintre bărbații ei, pe cel mai iubit fiu al națiunii, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Omagiindu-l, cu prilejul zilei sale de naștere, pe mult iubitul ei președinte, adresindu-i din adîncul inimii calde urări de sănătate și fericire, de viață lungă și putere de muncă, națiunea română își exprimă sentimentele de aleasă stimă și prețuire, de dragoste și respect față de marele ei conducător, pentru bărbatul care călăuzește, cu spirit tînăr și neobosit, măreața operă de ctitorire a României noi. Cu admirație și recunoștință, celebrăm virtuțile unui destin exemplar în istoria noastră. Este destinul unui om care a dat un nou curs istoriei, simbolizîndu-l cu numele său.

România se pregătește acum să treacă într-un stadiu nou, de țară socialistă mediu dezvoltată. Așa cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu, împlinirea acestui țel depinde de noi, de fiecare dintre noi, depinde de asumarea, în munca și viața noastră de fiecare zi, a acelei *noi calități* pe care cirmaciul destinului național ne-a fixat-o drept cotă de ideal și de faptă.

Exemplul eforturilor ce ne așteaptă ni-l dă, ca întotdeauna, Eroul partidului și al neamului, prin exprimarea crezului luminat și a fermului angajament de a acționa și în viitor *„cu toate forțele, cu toată priceperea, cu întregul spirit revoluționar, pentru înfăptuirea politicii partidului nostru, pentru realizarea Programului partidului, pentru asigurarea ridicării patriei pe noi culmi de progres și civilizație. Voi face totul* — **spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu** — *pentru a servi întotdeauna poporul, partidul, socialismul!"*

Țara întreagă își urmează conducătorul, cu încredere, cu entuziasm și bucurie. Pentru că bucuria este sentimentul prin care trăiesc sărbătorile. Iar cinstirea eroilor este o sărbătoare a inimilor.

D. CONSTANTINESCU

Lăcașuri de artă, sedii ale frumosului: totul pentru bucuria omului

UN MOMENT DE RODNIC BILANȚ, DE NOUĂ ȘI CUTEZĂTOARE DESCHIDERE SPRE ORIZONTURILE ZILEI DE MÎINE

CONFERINȚA NAȚIONALĂ A PARTIDULUI

În miez de decembrie 1987 s-a marcat un nou prag istoric, o nouă și decisivă treaptă a ascensiunii noastre în progres și civilizație: Conferința Națională a Partidului Comunist Român, eveniment de excepțională însemnătate pentru destinele patriei, deschizător de noi orizonturi spre mîine pe temelia teafără a certitudinilor de astăzi.

Către marele forum al comuniștilor s-au îndreptat, în aceste zile, gîndurile și faptele întregului nostru popor, ilustrate prin prestigioase realizări în toate domeniile de activitate, printr-o înaltă efervescență a muncii și a ideii dedicate înfăptuirii grandioaselor obiective trasate de Congresul al XIII-lea al partidului. Cu nestrămutata încredere – devenită, în ultimele două decenii, temelia supremă a existenței noastre – în spiritul creator al partidului, în forța sa prospectivă și propulsivă, în dinamismul și siguranța demersului său istoric, în capacitatea sa de a da vrerilor și nădejdilor poporului temei realizat și cutezătoare întraripare, comuniștii, toți fiii acestui pămînt, constituiți în marele bloc de granit al națiunii noastre socialiste, au întîmpinat înaltul forum cu profunda convingere că, prin problemele dezbătute și prin măsurile adoptate, va da un nou și puternic impuls progresului național, desăvîrșirii marii opere de ctitorire a viitorului spre care tindem.

Sînt hrănite această încredere, această convingere, de înseși faptele vieții, de tot ceea ce, în anii care s-au scurs de la Congresul al IX-lea al partidului, întemeiază cu strălucire munca, viața și aspirațiile noastre. Avem, pentru întîia oară, aici, la Dunăre și Carpați, o forță diriguitoare care e trup din trupul și suflet din sufletul neamului, avem un partid care, pentru întîia oară, a înțeles cine sîntem, ce vrem, ce putem și ce trebuie să fim. Avem, pentru întîia oară, un conducător care, cu fierbintea sa dragoste pentru țară, cu fermitatea sa revoluționară, cu forța demiurgică a gîndirii, cu inițiativa sa veșnic trează, cu excepționala sa clarviziune, întărește, prin girul său personal, saltul istoric al României într-o nouă civilizație, simbolizîndu-l cu numele său: Nicolae Ceaușescu. Pe aceste date de esență ale destinului național s-a întemeiat, aici, la noi, pentru întîia oară, unitatea de monolit a poporului în jurul forței conducătoare, al ilustrului ei cîrmaci, sudura deplină a colectivității noastre umane cu structura politico-socială, cu structura socialistă românească în care am investit tot ceea ce, prin veac, ne-a ținut dreaptă lupta pentru libertate, democrație, propășire economico-socială, independență și demnitate. S-a constituit această indestructibilă unitate, nouă în peisajul nostru istoric, pentru că însuși partidul, în acești ani-corolar ai

înaintării noastre, și-a sporit continuu rolul conducător și și-a restaurat cu noblețe chipul. Spiritul creator al secretarului general a acționat și aici – în primul rînd aici! –, înlăturîndu-i definitiv niște mai vechi și paralizante racile, extirpîndu-i orice manifestare de dogmatism sau osificare în gîndirea sa colectivă, amplificîndu-i propria democrație, ca sursă și ca model pentru democrația națională. În concepția tovarășului Nicolae Ceaușescu partidul nu e un „emițător de directive" situat undeva, sus, deasupra maselor, ci un partid al oamenilor, conducîndu-i prin aportul lor liber, conștient și nemijlocit. Marele dialog cu națiunea pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, îl poartă cu pasiune și cu statornicie, vizitele de lucru care s-au suprapus, în acești ani, cu însăși țara, întreaga operă de atragere a maselor largi la actul deciziei naționale se constituie ca un inedit model al raporturilor partid-popor, mase-conducător, generator de optimale strategii ale înaintării. În lumina acestui model, Conferința Națională – înaltul forum al democrației de partid – a abordat problemele fundamentale ale construcției politice și economico-sociale în spiritul voinței națiunii, al intereselor și nevoilor ei. Decembrie, moment de sinteză și de bilanț, de generoasă angajare a noi și îndrăznețe perspective de viitor. Ca totdeauna în ceasurile hotărîtoare pentru devenirea patriei, partidul și poporul și-au ascultat conducătorul. Și, ca totdeauna, strălucita analiză a realităților naționale, văzute în mișcarea lor vie, în dialectica devenirii lor, în inextricabila lor legătură cu realitățile lumii și veacului, prezentată la tribuna înaltului forum de secretarul general al partidului, președintele României, tovarășul Nicolae Ceaușescu, s-a constituit într-un sistem de teze, orientări și directive de o inestimabilă valoare teoretică și de o eficiență practică deopotrivă imediată și de durată, luminînd acele probleme-cheie ale operei de construcție socialistă, decisive pentru ziua noastră de mîine, trasînd soluțiile realiste, științifice, novatoare ale desăvîrșirii acestei mărețe opere.

Partidul, poporul nostru sînt angajate, la ceasul de față, în înfăptuirea unor obiective de anvergură istorică, a sarcinilor unui cincinal care, potrivit prevederilor Congresului al XIII-lea, va asigura înscrierea României în rîndul țărilor cu dezvoltare medie, cu o calitate superioară a muncii și vieții. Aceste obiective înseamnă dezvoltarea accelerată, în regim intensiv, a unei industrii moderne, competitive, apte să fructifice într-un grad înalt redutabilul potențial economic, material și uman al țării, realizarea unei agriculturi eficiente, la nivelul bogatei ei înzestrări, implicarea tot mai activă a științei în procesele de producție, în toate sferele creației naționale, sporirea aportului învățămîntului, culturii și artei la formarea omului nou, ridicarea continuă a standardului de viață al populației. Sînt obiective a căror înfăptuire – așa cum a subliniat la tribuna Conferinței Naționale secretarul general al partidului – depind azi, mai mult ca oricînd, de modul în care resursele pămîntului românesc și, în primul rînd, fondul de vrednicie, inițiativă și competență al națiunii sînt puse în dreaptă și înaltă valoare, depind de angajarea fierbinte, revoluționară și patriotică, a tuturor și a fiecăruia în vasta operă de creație care înseamnă România de azi și de mîine. Analizînd cu profunzime, în această lumină, actualul stadiu al realizării acestor obiective, evaluînd cu luciditate posibilitățile existente, deliberînd cu răspundere și adoptînd capitale decizii asupra căilor și metodelor de nouă impulsionare a dezvoltării țării, Conferința Națională a partidului – ca toate forumurile comuniste din ultimii ani – s-a constituit ca un moment de referință al destinului național, cu largă iradiere în viitor.

Drumul spre viitor nu e ușor, dar, așa cum ne învață secretarul general al partidului, e în putința noastră, a românilor acestui istoric ceas, să-l parcurgem cu fermitate și cu succes. „*Vom urca și vom străbate noi căi nebătătorite, necunoscute* – arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu –, *ceea ce va impune să fim animați permanent de spirit cutezător, de hotărîrea de a promova tot ce este nou și înaintat în gîndirea și practica socială, de a însuși și aplica în viață cele mai noi cuceriri ale geniului uman, tezaurul cunoașterii universale. Pornind pe noul drum, să fim conștienți că nimic nu se poate realiza fără muncă, fără eforturi, fără consum de energie și inteligență creatoare, fără spirit revoluționar, devotament și abnegație. Să unim deci toate forțele poporului, să concentrăm toate mijloacele de care dispunem pentru a duce mai departe procesul revoluționar al dezvoltării societății noastre, pentru a ridica pe o nouă treaptă opera istorică pe care eroicul nostru popor o înfăptuiește în România sub conducerea gloriosului nostru partid comunist*".

Răspunsul nostru, al tuturor fiilor României, la acest înalt și vibrant apel adresat devotamentului nostru față de cauza partidului, dăruirii noastre față de cauza patriei, este și va fi – ca întotdeauna cînd ne-o cere Eroul națiunii – pe măsura unui popor eroic.

1 DECEMBRIE 1918

„un vis de veacuri s-a-mplinit".

Vom celebra, la 1 Decembrie 1988, șapte decenii de la Marea Unire, act epocal al istoriei naționale, act care, așa cum arăta președintele Nicolae Ceaușescu, „a marcat un moment crucial în destinele patriei noastre și a deschis perspective minunate viitorului independent al României". Vom celebra marele act al făuririi statului național unitar român într-un timp în care — fruct plenar al noii noastre vîrste istorice, al României Epocii Ceaușescu — idealurile generației Unirii au devenit realitate, nobilă și definitivă realitate, emancipînd și afirmînd principiul unității, al solidarității și frăției tuturor fiilor acestui pămînt, indiferent de naționalitate, ca lege supremă a existenței, a civilizației și a devenirii noastre. Într-o țară și într-o epocă în care economia înregistrează o dinamică dezvoltare, armonic distribuită în toate ținuturile, în care învățămîntul, cultura, știința și artele cunosc, la fel, o accelerată ascensiune, cu iradiere egală către toți membrii societății, în care drepturile și libertățile democratice cele mai largi sînt ilustrate prin însăși participarea directă și efectivă a națiunii la actul deciziei, în care s-a rezolvat pe deplin, pentru întîia oară, problema națională, înlăturîndu-se orice discriminări pe criterii etnice, în care au prins tefere rădăcini condițiile afirmării majore, pe toate planurile, a tuturor cetățenilor, români, maghiari, germani, de alte naționalități — unitatea moral-politică a poporului s-a transformat, cu adevărat, într-un factor de permanență și într-un factor motor al înaintării. Un întreg popor, strîns unit în jurul partidului, al secretarului său general, a devenit o singură ființă cu munca și cu creația închinate progresului și bunăstării, independenței și suveranității naționale, locului nostru demn și ales pe harta lumii. Sub aceste luminoase auspicii sărbătorim, la 1 Decembrie, unirea Transilvaniei cu România, hotărîți să dăm patriei — patriei noastre unice — toate eforturile, toată energia, toată dăruirea, astfel ca ea, mereu mai puternică, să poată răspunde din plin nădejdilor ce din veac scînteiază pe chipul ei.

Coordonată fundamentală și permanentă a istoriei României, rezultat legic al evoluției societății românești, lupta pentru unitate și independență națională a constituit idealul și năzuința multiseculară a poporului român. Ea a fost grefată pe temelia de granit a dezvoltării poporului nostru — popor plămădit unitar în vatra strămoșească a Daciei și care a avut dintotdeauna una și aceeași patrie. Din cele mai vechi timpuri, poporul român s-a dezvoltat într-o continuă confruntare cu piedici și greutăți de tot felul, cu nenumărate adversități și vicisitudini istorice. Valurile populațiilor migratoare, abătute secole întregi peste patria noastră, poziția de răscruce la interferența intereselor rivale ale celor mai mari imperii din Europa — otoman, habsburgic și țarist —, războaiele pustiitoare duse pe teritoriul țărilor române, distrugerile sau înstrăinarea a nenumărate valori materiale și spirituale, toate acestea, la care s-au adăugat, uneori, divizarea țărilor române între marile imperii ale timpului, au frînat considerabil progresul social-economic al poporului nostru. Dar, în pofida acestor grele furtuni ale istoriei, cu o mînă pe plug și cu alta pe sabie, el și-a păstrat ființa etnică și de stat, hotărîrea de a fi unit, liber și pe deplin stăpîn în propria țară.

Năzuința refacerii statului unitar, eliberat deplin și definitiv de dominația opresiunii străine, în care românii, strînși laolaltă, să-și afirme individualitatea în cadrul umanității, s-a făcut remarcată în repetate rînduri în cursul evului mediu în gîndirea politică și culturală, în planurile militare și diplomatice ale înaintașilor noștri, devenind, în epoca modernă, idealul suprem al întregii națiuni române, țelul ei politic fundamental.

Idealul libertății și al unității naționale a înaripat de-a lungul veacurilor mintea, inima și pana celor mai înaintate personalități ale

culturii românești, dînd substanță multor scrieri tipărite dincoace sau dincolo de Carpați, dincoace sau dincolo de Milcov, alimentînd ca un izvor de apă vie aspirația seculară spre unitate a tuturor românilor, în pofida granițelor artificiale trasate de marile imperii pe teritoriul unitar al străvechii vetre dacice. Îmbrățișat de masele largi populare, acest ideal a dobîndit o forță de nestăvilit, ideea unirii și neatîrnării poporului român regăsindu-se în toate actele istorice fundamentale din epoca noastră modernă.
Revoluția condusă de Horea, Cloșca și Crișan și revoluția din 1821, deschizînd porțile istoriei moderne a României, proclamînd „dreptatea și slobozenia" pentru popor, au pus temeiurile programului de refacere a statului național modern românesc, unind revendicările de eliberare socială cu cele de eliberare națională — și în perspectivă de unitate statală — ale tuturor românilor.
În contextul istoric întemeiat pe ascensiunea revoluțiilor burgheze, naționale din Europa, revoluționarii români de la 1848 proclamă ideea „triumfului dreptului asupra forței", anunțînd „în numele revoluției române", dreptul la unitate și independență al poporului român. În acest context a găsit un puternic ecou deziderațul exprimat de marele cărturar și revoluționar Nicolae Bălcescu: „Vrem să fim o națiune, una, puternică și liberă prin dreptul și datoria noastră, pentru binele nostru și al celorlalte nații, căci voim fericirea noastră și avem o misiune a împlini în omenire".
Peste împotrivirea deschisă a marilor puteri europene, la 24 ianuarie 1859 a triumfat din nou voința de unitate a poporului nostru. „Ziua de aur a veacului", cum au numit-o contemporanii, Unirea Principatelor, realizată prin ceea ce Mihail Kogălniceanu definea drept „actul energic al întregii națiuni române", a reprezentat încununarea unui proces istoric obiectiv. Unirea Moldovei cu Muntenia și crearea statului modern România au constituit punctul de plecare și pîrghia de susținere a tuturor eforturilor depuse pentru desăvîrșirea unității naționale și statale, centrul de atracție pentru toate provinciile românești ce se găseau încă sub stăpînire străină.

O fierbinte aspirație a întregului nostru popor nestrămutat purtată de-a lungul secolelor: România mare — România unită!

Ca și celelalte acte definitorii ale istoriei noastre naționale, Unirea din 1859 s-a înfăptuit ca expresie a voinței poporului român, constituind pentru popoarele din Europa dar mai ales pentru cele din centrul și sud-estul continentului, o ilustrare convingătoare a aplicării în viață a principiului dreptului de autodeterminare, al Unirii pe baze plebiscitare a două teritorii aparținînd unuia și aceluiași popor.
Eveniment cu adevărat epocal al istoriei patriei, Unirea din 1859 a pus bazele statului național român modern, a permis angajarea țării — cu forțe sporite —, pe drumul progresului, al reformelor multilaterale. Unirea din 1859, cucerirea independenței depline de stat în 1877 au deschis o etapă nouă în mișcarea politică și națională a românilor, în viața economică, socială și culturală a țării. Ideea libertății și unității naționale a cuprins gîndurile și voința unor largi pături sociale, ale forțelor politice burgheze înaintate, ale socialiștilor și asociațiilor culturale, ale în-

tregului popor român, înscriindu-se ca un obiectiv central al activității acestora. Lupta românilor din teritoriile aflate sub dominație străină pentru drepturi politice, economice și culturale a găsit un răsunet tot mai puternic în întreaga țară. Acțiunea românilor din Transilvania a căpătat noi dimensiuni, mai ales după instaurarea dualismului austro-ungar, în 1867, și a măsurilor de deznaționalizare forțată a românilor din acest străvechi teritoriu românesc. La scurt timp are loc constituirea Partidului Național Român din Transilvania (1881), iar în 1884 Ioan Slavici lansa în ziarul „Tribuna" de la Sibiu deviza: „Soarele pentru toți românii la București răsare".

producție și consolidarea relațiilor capitaliste, lărgirea schimburilor comerciale cu alte țări, progresul general al României independente au ridicat și în fața poporului român necesitatea inexorabilă a desăvîrșirii unității statale și încheierii procesului de făurire a statului național unitar.
Această problemă se ridica nu numai în fața poporului român, dar și a altor țări din centrul și sud-estul Europei, unde marile imperii multinaționale, retrograde, otoman, habsburgic și țarist, ținuseră și mai țineau încă sub dominație un mare număr de națiuni și popoare, sau teritorii ale acestora. Această situație a imprimat luptei naționale de eliberare o amploare fără precedent, amplificată

VIN VEACURILE CĂTRE NOI

Vin veacurile către noi...
Fără uitare-ntruna spun
Cu glasul de martir-tribun
Erou urcind din alți eroi:
„În ziua pînă-n miez brăzdată
În Alba Iulia, pe roată
N-au vrut să fie tras
Doar Horia,
S-a vrut să fie
Însăși Istoria!"

Vin veacurile către noi...
Fără uitare-ntruna spun
Cu glasul de martir-tribun,
Erou urcind din alți eroi:
„Nu doar Viteazul din Albac
S-a vrut să fie jertfă-n veac,
La Alba Iulia, pe roată
N-au vrut să piară
Doar Horia
S-a vrut să piară
Însăși Istoria!"

Vin veacurile către noi...
Fără uitare-ntruna spun,
Cum jertfa deveni altoi
Purtat cu grijă sub zăbun:
„La măsluita judecată,
Nu Iancu doar
S-a vrut să fie
Și să se știe! —
Însăși Istoria toată!"

Vin veacurile către noi...
Fără uitare-ntruna spun
Cum:
„Toate jertfele, apoi,
Unind, cătun lîngă cătun,
Pe-același cîmp cu sînge nins
Într-un cuprins de necuprins
Au înviat ucisa roată
Și-au învîrtit-o încă o dată
Să-și fie peste vis stăpînă
Și să-și dea mînă cu mînă
Toți cu inima română".

Nu din putrede palate,
S-a făcut, atunci, dreptate.
Nu doar pentru Iancu
Sau Horia
Și
Pentru toată Istoria!

NICOLAE DRAGOȘ

Socialiștii români, partidul politic al clasei muncitoare din România, creat în 1893, au susținut cu tărie idealul desăvîrșirii unității național-statale. „Voim Dacia așa cum ea fu, fiindcă istoria și dreptul, tradițiunea și plebiscitul, trecutul și prezentul ne dau dreptul de a aspira la o Dacie Română" — declara publicația socialistă „Dacia Viitoare".
Un moment important al luptei de eliberare națională l-a constituit mișcarea memorandistă din Transilvania (1892—1894), care a prilejuit o impresionantă solidarizare a tuturor românilor și a avut un puternic ecou internațional. Cu acest prilej, dr. Ioan Rațiu afirma la procesul memorandiștilor de la Cluj: „Existența unui popor nu se discută, ci se afirmă!"
După cum se știe, la începutul secolului al XX-lea, dezvoltarea social-economică și politică a societății românești pe ambele versante ale Carpaților, creșterea forțelor de

și de ascuțirea contradicțiilor interimperialiste ale marilor puteri în confruntarea din prima conflagrație mondială. Constituirea de state naționale independente devenise un imperativ al acelei etape istorice. V.I. Lenin remarca, pe bună dreptate, că: „Foarte mulți români și sîrbi (în raport cu numărul total al românilor și sîrbilor) locuiesc în afara granițelor statului lor", că, în general, „construcția de stat în direcția burghezo-națională nu s-a terminat în Balcani". Teza lui Lenin era valabilă nu numai pentru români dar și pentru cehi, slovaci, sîrbi, croați, sloveni — aflați sub dominație austro-ungară, ca și pentru polonezi — împărțiți între cele trei mari imperii.
După cum este cunoscut, primul război mondial, izbucnit în vara anului 1914, a constituit o crîncenă și sîngeroasă înfruntare între marile puteri imperialiste. „De aproape o jumătate de veac — scria V.I. Lenin, anali-

zînd cauzele conflagrației — guvernele și clasele dominante, și din Anglia, și din Franța, și din Rusia, au dus o politică de jefuire a coloniilor, de asuprire a unor națiuni străine și de înăbușire a mișcării muncitorești. Tocmai această politică, și numai această politică, este continuată de actualul război. În special politica dusă de Austria și de Rusia, atît în timp de pace cît și în timp de război, e o politică de înrobire a națiunilor și nu de eliberare a lor".
Războiul a precipitat cursul evenimentelor, a zguduit puternic rînduielile vechi, ascuțind la maximum contradicțiile sociale și naționale, mai ales în cadrul imperiilor multinaționale habsburgic și țarist, determinînd un puternic val al luptei popoarelor pentru eliberarea socială și națională.
Războiul a ridicat și în fața poporului român probleme de mare însemnătate pentru însăși armata română a devenit un puternic scut de apărare a gliei străbune, atingînd momentele de culme ale eroismului popular la Mărăști, Mărășești și Oituz.
Veștile despre revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 și prăbușirea țarismului, despre victoria Marii Revoluții Socialiste din Rusia au dat un nou imbold avîntului revoluționar pe toate meridianele globului, au răsunat ca îndemnuri înflăcărate la luptă pentru realizarea aspirațiilor de libertate și autodeterminare națională a tuturor popoarelor lumii. Intensificarea luptelor de eliberare națională, înfrîngerile militare suferite de Puterile Centrale au reprezentat un factor puternic în accelerarea destrămării Imperiului austro-ungar. Se adeverea astfel demonstrația lui F. Engels dintr-o scrisoare către socialistul român Ioan Nădejde, din ianuarie 1888, în care se arăta că numai după

CREZ TRIUMFAL

La fel sînt drumurile-n țară,
Pe Olt, pe Mureș și pe Prut,
De parcă toate înfășoară
Același unic început.

Aceleași vînturi le colindă,
Le-nvăluie aceleași ploi
Și prin aceleași bolți de tindă
Pătrund alăturea de noi

Aceiași plopi, aceleași mierle,
Aceiași stîlpi, aceiași pruni,
Aceleași străluciri de perle
Pe scuturile din străbuni.

Că ele, rîurile noastre
Și drumurile lor, la fel,
Străbat aceleași zări albastre
Și-aceleași falduri de drapel.

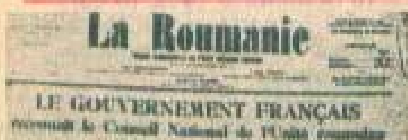
Din țară vin, se duc în țară
Cu-același dor, cu același val,
Un strop n-au prăvălit afară
Din crezul nostru triumfal.

Unite sînt de-aceeași glie,
De-același vis, de-aceeași fire,
De-aceeași caldă omenie
Și-aceeași falnică rostire.

ILARIE HINOVEANU

soarta națiunii. Tocmai de aceea lupta pentru unitate națională a intrat în faza finală, angrenînd toate clasele sociale și forțele politice, atît din vechea Românie, cît și din provinciile românești subjugate, imprimînd războiului purtat de România un profund caracter popular și național. Uriașele manifestații și demonstrații populare și revoluționare în sprijinul înfăptuirii dezideratului unității național-statale organizate în tot cursul războiului, miile de voluntari ridicați din rîndul românilor aflați dincolo de hotare, înrolați în lupta pentru cauza întregirii țării, sînt numai cîteva fapte care dădeau glas voinței de unitate statală a întregii națiuni române. Încrederea în apropierea ceasului izbăvitor era atît de mare încît nici dramaticele evenimente din toamna anului 1916 și din primăvara anului 1917, cînd două treimi din teritoriul României au fost cotropite de armatele Puterilor Centrale, nu au putut stăvili dorința și voința neclintită de unire a tuturor românilor. Teritoriul României rămas necotropit a devenit simbolul salvării națiunii române, al năzuințelor de făurire a României unite. Prin efortul susținut al maselor largi, ce țarismul se va prăbuși, fie într-o luptă cu foștii membri ai Sfintei Alianțe, fie printr-o revoluție internă, învechita monarhie austro-ungară va cădea și ea, iar națiunile de acolo se vor organiza după cum vor voi. De altfel, în 1916, V.I. Lenin califica monarhia austro-ungară drept „o uniune șubredă a cîtorva clici de paraziți sociali", subliniind că „lichidarea Austro-Ungariei nu reprezintă istoricește decît o continuare a destrămării Turciei, fiind, ca și aceasta, o necesitate a procesului istoric de dezvoltare". Această previziune s-a adeverit în cursul anului 1918, cînd pe ruinele acestui imperiu de tristă amintire au apărut noile state naționale unitare și independente ale popoarelor din centrul și sud-estul Europei: Cehoslovacia, Ungaria, Austria, Iugoslavia, Polonia ș.a.
Prăbușirea țarismului în februarie 1917, victoria revoluției socialiste din Rusia au răsunat ca un îndemn înflăcărat la lupta pentru realizarea aspirațiilor de libertate și autodeterminare ale tuturor popoarelor lumii. În această mișcare a popoarelor pentru autodeterminare națională și înlăturarea dominației străine s-a încadrat organic și lupta po-

porului român. Ea a avut un caracter larg burghezo-democratic, antrenînd clasa muncitoare, țărănimea, intelectualitatea, celelalte forțe sociale și politice.
Lupta popoarelor subjugate din monarhia austro-ungară se accentua atît de mult încît, pe plan internațional, s-a impus în mod hotărît necesitatea de a desființa imperiul multinațional, acest „talmeș-balmeș de limbi și popoare" — cum aprecia F. Engels. Congresul naționalităților, întrunit la Roma în zilele de 10/23 aprilie 1918, congres la care au participat reprezentanții cehilor, sîrbilor, polonezilor și românilor, a adoptat 3 hotărîri de o însemnătate deosebită cu privire la dreptul fiecărei națiuni de a se constitui ca stat independent sau a se uni cu statul său național, dacă exista un astfel de stat, declararea Austro-Ungariei — încheiere — că între viitoarele state fericite, naționale și democratice, va fi și România tuturor românilor".
Adunarea și manifestul-proclamație sînt acte de o valoare incontestabilă prin principiile afirmate, prin maturitatea programului politic formulat, prin orizontul larg al înțelegerii problemei naționale; ele constituie exprimarea limpede a voinței de autodeterminare a populației românești din Transilvania, de unire necondiționată cu patria mamă, România.
După adunarea de la Darnița, zeci de mii de voluntari români din Transilvania s-au îndreptat spre patrie pentru a se înrola în armata română și a lupta pentru înfăptuirea idealului național. Primul batalion de voluntari a plecat la 1 august 1917 pe front, participînd sub comanda generalilor Alexandru

La Roumanie

LE GOUVERNEMENT FRANÇAIS
reconnaît le Conseil National de l'Unité roumaine

RÉPUBLIQUE FRANÇAISE

Guvernul francez recunoaște Consiliul Național al Unității Românești

Demonstrație în S.U.A. (Indianapolis, 6/19 aprilie 1918) în sprijinul unirii Transilvaniei cu România

strument al Germaniei și principal obstacol în realizarea drepturilor popoarelor asuprite; hotărîrea de a duce lupta în comun împotriva agresorului tuturor, monarhia austro-ungară.
În contextul general al luptei românilor din provinciile istorice aflate sub dominație străină, proclamația soldaților transilvăneni din armata austro-ungară, prizonieri în Rusia, adoptată la Darnița (lîngă Kiev) la 16/29 aprilie 1917, exprimă, în puține cuvinte, năzuința spre unire a românilor de pe tot întinsul vechii Dacii: „Astăzi, cînd noi, românii, ca și celelalte neamuri subjugate, ne-am convins definitiv, că nouă, ca români, nu ne mai este posibilă existența în cadrele statului Austro-Ungar și în întreaga noastră ființă etnică și politică, formăm un trup unic și nedespărțit cu toate celelalte părți constitutive ale națiunii române, cerem ca voință nestrămutată încorporarea noastră la România liberă, pentru a forma împreună cu ea, un singur Stat Național Românesc, pe care îl vom zidi pe bazele celei mai înaintate democrații. Credem ferm — se spunea în în-Averescu și Eremia Grigorescu la marile bătălii de apărare a patriei din vara lui 1917, de la Mărăști, Mărășești și Oituz.

Marile manifestații și demonstrații organizate în tot cursul anului 1918, participarea întregului popor la cauza Unirii, acțiunile inițiate de asociațiile și societățile culturale, în fruntea lor aflîndu-se intelectuali și oameni politici ca Nicolae Iorga, Barbu Ștefănescu-Delavrancea, Mihail Sadoveanu, dr. I. Cantacuzino, ca și membri ai Consiliului național român de la Paris în frunte cu Take Ionescu, Nicolae Titulescu, Traian Vuia, Octavian Goga, Vasile Lucaciu, Vasile Stoica ș.a., exprimau actul de voință al întregii națiuni române. Așa, de exemplu, în Proclamația de la Iași din 6 octombrie 1918, adoptată de marea manifestație din Piața Unirii organizată cu ocazia întoarcerii în țară a primelor detașamente de români transilvăneni, se spunea: „Cerem să fim eliberați de sub jugul monarhiei austro-ungare și sîntem hotărîți să luptăm prin toate mijloacele și pe toate căile ca întreg neamul românesc să fie

constituit într-un singur stat național și liber".

În condițiile luptei generale a națiunilor asuprite din Imperiul austro-ungar, la 24 septembrie 1918 are loc ședința Comitetului executiv al Partidului Național Român din Transilvania, în cadrul căreia se hotărăște reluarea contactelor cu conducătorii Partidului social-democrat din această provincie. La rîndul său, Comitetul Central al Partidului social-democrat a luat, la 25 septembrie, o hotărîre asemănătoare, privind întărirea legăturilor cu Partidul Național Român. Drept urmare, reprezentanții celor două partide ale românilor din Transilvania au hotărît, la 6 octombrie, colaborarea lor în vederea înfăptuirii Unirii cu țara, în cadrul unui Consiliu Național Central.

dorește să facă acum uz de acest drept și reclamă în consecință și pentru ea dreptul ca, liberă de orice înrîurire străină, să hotărască singură așezarea ei printre națiunile libere. Organul național al națiunii române din Ungaria și Ardeal nu recunoaște îndreptățirea acestui parlament și acestui guvern să se considere ca reprezentante ale națiunii române ca să poată reprezenta la Congresul general de pace interesele națiunii române din Ungaria și Ardeal. Căci apărarea intereselor ei, națiunea română o poate încredința numai unor factori desemnați de propria ei Adunare națională.

Națiunea română care trăiește în monarhia austro-ungară așteaptă și cere, după multe suferințe de veacuri, afirmarea și valorificarea drepturilor ei nestrămutate și inalienabile la deplina viață națională".

ROMANIA NOUA

mânii din Austro-Ungaria

„România Nouă" din 5/18 octombrie 1918, în care se publică declarația făcută în parlamentul ungar de reprezentantul Partidului Național Român din Transilvania

Populația muncitorească a Văii Jiului manifestînd în favoarea unirii Transilvaniei cu România (16/29 noiembrie 1918)

La 12 octombrie a avut loc la Oradea o nouă ședință a Comitetului executiv al Partidului Național Român, în cadrul căreia s-a elaborat textul unei declarații de principii prin care se exprima hotărîrea poporului român la autodeterminare, declarație ce urma să fie citită în Parlamentul de la Budapesta, la 18 octombrie 1918, în aceeași zi în care Austro-Ungaria primea răspunsul negativ din partea Antantei cu privire la condițiile de armistițiu, iar Tisza Istvan, primul ministru ungar, recunoștea public că războiul a fost pierdut. „Comitetul executiv al Partidului Național Român din Ardeal și Ungaria — se spunea în declarația citită de Al. Vaida —, ca organ politic al națiunii române din Ardeal și Ungaria, constată că urmările războiului îndreptățesc pretențiunile de veacuri ale națiunii române la deplina libertate națională. Pe temeiul firesc că fiecare națiune poate hotărî singură și liber de soarta sa — un drept care este acum recunoscut și de către guvernul maghiar prin propunerea de armistițiu a monarhiei — națiunea română

Declarația de autodeterminare a reprezentat un moment istoric fundamental pentru națiunea română, pentru desăvîrșirea unității sale politice și de stat, un document de mare importanță programatică și practică. Pe baza ei și în numele principiilor cuprinse în ea s-au desfășurat toate acțiunile națiunii române din Austro-Ungaria în perioada următoare. Prin conținutul ei declarația a făcut o puternică impresie asupra opiniei publice din monarhia dualistă și a fost primită cu deosebit entuziasm de românii de pe ambele versante ale Carpaților.

Atitudinea națiunii române a contribuit în mod decisiv la grăbirea procesului de lichidare a unui regim despotic și agresiv, la sfărîmarea cătușelor asupririi naționale în tot imperiul Austro-Ungar.

La 14 octombrie 1918, Consiliul socialist din Praga dă semnalul unei greve generale; printre doleanțele greviștilor se află înscrisă și dorința expresă de creare neîntîrziată a Republicii Cehoslovace independente. Ma-

sele muncitoare, conduse de comitete de acțiune sau de consilii socialiste, cereau proclamarea Republicii Cehoslovace. La 28 octombrie, cînd la Praga s-a auzit că guvernul austriac a acceptat condițiile de pace, poporul a ieșit pe străzile orașului, cerînd cu insistență proclamarea oficială a independenței. Comitetul Național a proclamat în aceeași zi independența Cehoslovaciei, reușind ca în trei zile să preia administrația militară și civilă a viitorului stat cehoslovac. În aceeași perioadă, la Zagreb și în alte orașe iugoslave au loc puternice demonstrații de masă în care se cere insistent proclamarea independenței; la 29 octombrie, Consiliul Național Croat, întrunit la Zagreb, proclamă unirea croaților, sîrbilor și slovenilor din Austro-Ungaria și despărțirea lor de creat Consiliul Național Maghiar; la 28 octombrie, într-o manifestație de stradă, masele cer proclamarea republicii și preluarea puterii de către Consiliul Național. La 31 octombrie se formează un guvern alcătuit din reprezentanții Consiliului Național Maghiar; la 16 octombrie este proclamată Republica Ungară Independentă.

Către sfîrșitul anului 1918, lupta pentru formarea statului național român unitar intră într-o nouă etapă de dezvoltare. La 18/31 octombrie 1918 s-a constituit Consiliul Național Român Central, „ca unicul for care reprezenta voința poporului român", format din șase social-democrați: Tiron Albani, Ion Flueraș, Enea Grapini, Iosif Jumanca, Iosif Renoiu, Basiliu Surdu și șase reprezentanți ai P.N.R.: Vasile Goldiș, Aurel Lazăr, Teodor

SOSESC DIN ALBA IULIA

Sosesc din Alba Iulia, cetatea
Cu trandafir de piatră și scîntei
pe unde au zorit părinții mei
de dor și vis — să-și strige libertatea.

Ei au urcat pe drumul de calvar
pe care roata sfîșia tribunii
și se-nroșea, ca la sfîrșitul lumii,
iar martorii albeau ca scriși cu var.

Atunci, în ceasul jertfelor supreme,
întreagă Alba Iulia albea
și, din tărie a căzut o stea
să scapere pe locuri și pe vreme.

Dar iată, că la visul împlinit,
la marele soroc, rotund ca țara,
în iarnă veșnicindu-și primăvara
soliile voința și-au vestit.

Veneau, veneau din veacuri și milenii,
veneau frumoși, din valul ancestral,
cu cel mai vechi și mare ideal
semeți și mioritici fii de genii.

Unirea lor în cuget și simțiri
a rotunjit, pe veci să dăinuiască,
strălucitoarea vatră românească
nimbată-ntre viori și trandafiri.

Mătăsuri tricolore-n alb decor
și tulnice străbune, sus, pe creste
purtau spre viitor, frumoasa veste,
cînd orice pas intra în viitor.

Sosesc din Alba Iulia, cetatea
unirii, către zilele de azi, —
cu focul alb al iernii pe obraz
și-n focul inimii, cu libertatea.

AL. ANDRIȚOIU

aceasta. La 24 noiembrie, Consiliul Național Croat proclamă unirea cu Serbia, care se unise și cu Muntenegru. La 1 Decembrie 1918, s-a proclamat unirea tuturor slavilor de sud, luînd ființă astfel un singur stat sîrbo-croato-sloven, care avea să primească, în 1929, denumirea de Iugoslavia.

Și polonezii din Austro-Ungaria au constituit la 28 octombrie 1918 o Comisie de lichidare cu sediul la Cracovia și au anunțat unirea Galiției cu statul polonez, creat la 6 octombrie 1918; unirea a devenit efectivă la mijlocul lunii noiembrie.

Avalanșa se rostogolea cu putere nimicitoare. Destrămarea Austro-Ungariei s-a repercutat inclusiv asupra națiunilor dominante. La 28 octombrie, la Viena izbucnește greva generală; mii de muncitori și soldați manifestă pe străzile capitalei, cerînd pace și abolirea monarhiei. La 30 octombrie, la Viena a fost convocată Adunarea Națională Provizorie, care la 12 noiembrie a proclamat Republica Austria.

La 25 octombrie 1918, la Budapesta s-a Mihali, Ștefan Cicero-Pop, Al. Vaida-Voievod și Aurel Vlad.

Pe întreg teritoriul Transilvaniei s-au format consilii naționale regionale, locale și gărzi naționale, ca organe ale mișcării burghezo-democratice, care activau sub conducerea Consiliului Național Român.

Constituirea Consiliului Național Român, cu larg caracter popular, a dat un nou impuls luptei pentru eliberarea Transilvaniei și unirea ei cu țara. Într-un articol de fond intitulat „Ce vrem?", organul de presă al socialiștilor români, „Adevărul", arăta că: „Revoluția și capitulația au creat pentru toate națiunile din țară putința ca singure să-și hotărască soarta, singure să decidă asupra viitorului lor și singure să-și croiască cadrele de stat în care vor dori să trăiască în viitor... Consiliul Național Român este chemat a merge cu un pas mai departe și a declara în mod clar și lămurit că voim ca întreg poporul român din Ungaria, Transilvania și Banat să fie întrebat prin referendum, printr-o votare obștească, în ce cadre de stat voiește să

trăiască în viitor".

La 10 noiembrie — în condițiile creșterii presiunilor din partea maselor populare pentru autodeterminare și unire — Consiliul Național Român a adresat Consiliului Național Maghiar un ultimatum, prin care cerea „puterea deplină de guvernare asupra teritoriilor locuite de români în Ardeal și Țara Ungurească, pe baza dreptului de autodeterminare națională a popoarelor, urmînd ca o comisie mixtă să stabilească modalitățile de predare a guvernării". Nota semnifica hotărîrea neclintită a poporului român de a se conduce singur, prin reprezentanții săi.

La 13 noiembrie, la Arad, au început tratativele între delegațiile Consiliului Național Român și Consiliul Național Maghiar (Budapesta). Răspunsul delegației maghiare la nota ultimativă din 10 noiembrie încerca, de fapt, să ocolească esența cererilor românilor, propunînd menținerea integrității Ungariei „pînă la tratativele de pace", ca un fel de scut față de „bolșevismul care amenința pe toți deopotrivă", cu acordarea autonomiei grupurilor naționale din Transilvania. A doua zi, 14 noiembrie, la reluarea tratativelor, V. Goldiș a citit un comunicat al Consiliului Național Român în care se declara că „Națiunea română pretinde cu tot dreptul independența sa de stat și nu admite ca acest drept să fie întunecat prin rezolvări provizorii care, pe de altă parte, nu oferă nici o garanție care, pînă la rezolvarea definitivă, ar putea asigura ordinea publică, siguranța averii și a vieții pe teritoriile locuite de români". O ultimă încercare a delegației maghiare de a menține Transilvania în frontierele Ungariei, prin acordarea unei largi autonomii (cele „11 puncte"), a fost și ea respinsă de reprezentanții românilor, care voiau recunoașterea clară a dreptului lor la autodeterminare națională și statală. Pozițiile opuse ale celor două delegații au dus la eșecul tratativelor de la Arad.

La 15 noiembrie, a doua zi după eșuarea tratativelor, Consiliul Național Român face cunoscut „regulamentul pentru alegerea deputaților Adunării Naționale".

Consultarea poporului reprezenta modalitatea cea mai democratică de rezolvare a problemei majore ce frămînta în această etapă conștiința întregii națiuni române ca și a altor națiuni și popoare.

Românii din Transilvania au trecut cu energie la pregătirea Marii Adunări de la Alba Iulia. În manifestul lansat la 7/20 noiembrie 1918 se arăta că: „Mersul irezistibil al civilizațiunii omenești a scos și neamul nostru românesc din întunericul robiei la lumina conștiinței de sine... Vrem să trăim alături de celelalte națiuni ale lumii, liberi și independenți".

În editorialul **La Alba Iulia**, ziarul „Adevărul" scria: „Se vor întruni toți reprezentanții neamului românesc din Ungaria și Ardeal și prin cuvîntul lor vor arăta lumii întregi voința întregului neam. Se va arăta în primul rînd că națiunea română, care veacuri de-a rîndul a suportat jugul robiei naționale, voiește acum să devină cu desăvîrșire liberă și să se contopească într-un singur stat național. Românii din Transilvania și din Ungaria, fără deosebire de clasă, voiesc să se unească cu frații lor de peste munți... Prin aceasta, se va înfăptui, în fine, ceea ce înainte cu 300 de ani a fost zădărnicit prin uneltirile barbare ale unor tirani și prin lipsa de conștiință națională a poporului românesc de atunci. Drama națională săvîrșită pe Cîmpia Turzii se va ispăși acum prin hotărîrea istorică ce va lua-o Marea Adunare Națională de la Alba Iulia. A sosit, așadar, plinirea vremii. Dar nu e numai aceasta ceea ce se va săvîrși la Alba Iulia. Căci nu e

CLOPOT DE NEAM

La Alba Iulia-n Cetate
se-aude clopotul cum bate
de dinspre zări de vremi adînce
se-aude Mureșul cum plînge
se-aude lacrima cum cade
la Alba Iulia-n Cetate!...

La Alba Iulia-n Cetate
se-aude clopotul cum bate
și intră Domn Mihai Viteazul
El ce-a sunat dreptății ceasul
trei țări unind: surori carpate
la Alba Iulia-n Cetate!...

La Alba Iulia-n Cetate
se-aude clopotul cum bate:
aici e tras pe roată Horia
cu sîngele-i scriind istoria
spre-a-se-mplini acea dreptate
la Alba Iulia-n Cetate!...

La Alba Iulia-n Cetate
se-aude clopotul cum bate:
ca vocea Iancului răsună
e vînt și aprigă furtună
spre-a se trăi în libertate
la Alba Iulia-n Cetate!...

La Alba Iulia-n Cetate
Decembre e! și clopot bate
iar inimile ard ca para:
„Noi vrem să ne unim cu Țara!"
un vis se-nfăptuise și-nalt e
la Alba Iulia-n Cetate!...

La Alba Iulia-n Cetate
de-atunci prin ani cel clopot bate:
e fără moarte și ne-adună
pe toți cu inima română
și mîine și în veci va bate
la Alba Iulia-n Cetate!...

RADU CÂRNECI

vorba acum numai de desrobirea națională, ci și de ridicarea asupritului popor român la o treaptă socială mai înaltă și omenească".

Alba Iulia — locul de convocare al adunării — era pe deplin indicat pentru desfășurarea Marelui Sfat Național; era un vechi centru al Daciei romane, centrul celei dintîi uniri politice a românilor sub Mihai Viteazul, locul martiriului lui Horea, Cloșca și Crișan, locul întemnițării lui Avram Iancu; era orașul cu numeroase și adînci semnificații în istoria poporului român .

Cele zece zile în care s-au făcut pregătirile pentru Adunarea de la Alba Iulia au fost cele mai entuziaste, mai înfrigurate, mai emoționante din istoria românilor din Transilvania, a întregului popor român, care aș- sufletului, se va rosti unanim, măreț și nestrămutat. Unirea noastră va fi indiscutabilă" .

La 1 Decembrie 1918 s-au strîns la Alba Iulia, pe Cîmpul lui Horea, peste 100 000 de oameni, muncitori, țărani, intelectuali, meseriași veniți să consfințească actul legic, obiectiv și progresist de încheiere a procesului de formare a statului național unitar român. La adunare erau prezenți 1 228 de delegați aleși prin vot de cercurile electorale sau de organizațiile politice și de instituțiile românești din Transilvania, printre care oameni politici și fruntași ai mișcării naționale.

Au fost prezenți 150 de delegați ai social-democrației române, reprezentînd

ADEVĚRUL

REVOLUȚIA A INVINS.

S'a constituit Consiliul Național Român.

CONSILIUL NAȚIONAL ROMAN

Ziarul „Adevărul", organ al Partidului Social-Democrat din Transilvania, anunțind, la 18/31 octombrie 1918, constituirea Consiliului Național Român Central

Presa din țară — susținător fervent al Unirii

tepta ultimul act al desăvîrșirii unității sale statal-naționale.

Adunările pentru alegerea deputaților în Marele Sfat, la care au participat muncitori, meseriași, intelectuali, țărani, femei și bărbați, vîrstnici și tineri, au afirmat solidaritatea tuturor românilor în jurul celei mai mari probleme din istoria poporului, voința lor nestrămutată de unire. Din cele mai îndepărtate localități s-au îndreptat spre Alba Iulia zeci de mii de români, unii pornind la drum aproape imediat ce au fost comunicate data și locul adunării, toți cîntînd „Deșteaptă-te, române" și purtînd steaguri tricolore. „N-avem nevoie să ne-o spunem unul altuia — scria în acele zile socialistul Ilie Cristea în ziarul „Glasul Ardealului" — e destul să ne privim în ochi pentru ca să ne convingem că ceasul a sosit. Cuvîntul, păstrat pînă acum în cutele cele mai adînci ale

aproape 70 000 de muncitori organizați, atît români, cît și maghiari, germani și de alte naționalități .

Adunarea de la 1 Decembrie 1918 a adoptat istorica „Declarație de la Alba Iulia", prin care Marea Adunare Națională a proclamat solemn unirea Transilvaniei și Banatului cu România pentru toate veacurile.

Vasile Goldiș, om de vastă cultură și înaintate concepții social-politice, a fost acela căruia i-a revenit cinstea să prezinte în fața delegaților Hotărîrea de unire, care prevedea: „Adunarea Națională a tuturor românilor din Transilvania, Banat și Țara Ungurească, adunați prin reprezentanții lor îndreptățiți la Alba Iulia, în ziua de 18 noiembrie/1 decembrie 1918, decretează unirea românilor și a tuturor teritoriilor locuite de dînșii cu România..." În continuare, documentul prevedea: „Deplina libertate națio-

nală şi drepturi egale tuturor naţionalităţilor conlocuitoare de a se instrui, de a folosi în administraţie şi judecată limba naţională libertatea confesională, vot universal, egal, direct şi secret, libertatea presei şi de asociere, reforma agrară etc."

Hotărîrea a fost primită în unanimitate de delegaţi, cu mare însufleţire. Solemn, preşedintele adunării a anunţat: „Adunarea Naţională a poporului român din Transilvania, Banat şi părţile ungurene a primit rezoluţiunea prezentată prin Vasile Goldiş în întregimea ei şi astfel unirea acestor provincii româneşti cu ţara mamă este pentru toate veacurile decisă".

Atmosfera acelor clipe de neuitat era astfel

Viena, 4/17 noiembrie 1918: militari transilvăneni şi bucovineni din fosta armată austro-ungară depunînd jurămîntul de credinţă faţă de Consiliul Naţional Român Central

prezentată de poetul socialist Emil Isac într-un interviu acordat ziarului maghiar „Koloszvári Hirlap", din 3 decembrie: „Începe apoi actul oficial. Are cuvîntul Goldiş, care citeşte de pe hîrtie ceea ce este scris în inimi. Nu voi relata ceea ce spunea Goldiş, căci fiecare cuvînt al lui reprezintă o bucăţică din timp. Şi cînd răsună cuvîntul care este singura dorinţă a naţiunii noastre române — Unirea — se revarsă din mii de guri cuvintele bucuriei: românii s-au unit. Un lanţ s-a sudat între inimi. El nu poate fi sfărîmat. Ceea ce a urmat ni se pare un vis. Ştafetele călări duc ştirea. Răsună trîmbiţele orchestrelor, este difuzat imnul român şi masa porneşte acum în joc. S-a înfăptuit. Un popor s-a eliberat".

Merită subliniat faptul că pentru unire s-au pronunţat şi numeroşi reprezentanţi ai naţionalităţilor conlocuitoare. Astfel, în manifestul din 3 noiembrie 1918, semnat de cei mai de seamă reprezentanţi ai vieţii culturale şi obşteşti ungare, printre care Ady Endre, Bartok Béla, Bölöny György, Kodály Zoltan, Varga Jenöse, se spune: „Faţă de naţiunile surori nu avem nici o pretenţie. Şi noi ne considerăm o naţiune reînnoită, o forţă acum eliberată pe ruinele monarhiei. Ne trezim uşuraţi la conştiinţa faptului că nu mai sîntem forţaţi să fim stîlpii asupririi. Să trăim unul lîngă altul în pace, ca naţiuni libere cu alte naţiuni libere". La rîndul său, prefectul maghiar al judeţului Arad, doctor Varjassy Lajos, spunea: „Eu găsesc cît se poate de natural ca un popor plin de demnitate să nu mai vrea să tolereze robia — cum nici noi (ungurii — n.n.) nu am tolerat-o faţă de Austria".

În ianuarie 1919, printr-un manifest, s-a adus la cunoştinţă publică hotărîrea populaţiei săseşti de unire cu România, trimiţîndu-se poporului român „salutul frăţesc, cu urările cordiale de îndeplinire a idealurilor sale naţionale". Aceeaşi atitudine au adoptat şi şvabii din Banat, care, întruniţi în congresul de la Timişoara, din august 1919, şi-au exprimat dorinţa unirii lor cu România, considerînd că „hotărîrea de la Alba Iulia este o chezăşie pentru dezvoltarea etnică şi culturală". În ianuarie 1919, populaţia evreiască din Transilvania a aderat şi ea la hotărîrea de unire a Transilvaniei cu România şi făurirea statului naţional unitar român.

Formarea statului naţional unitar român a încheiat procesul de constituire a statelor naţionale şi independente în centrul şi sud-estul Europei. Aşa după cum arătam, în cadrul acestui proces a luat fiinţă şi Republica Ungară independentă, ceea ce a permis înfăptuirea revoluţiei burghezo-democratice, iar, apoi, instaurarea pentru scurt

timp a puterii revoluționare a republicii sfaturilor. „Trebuie să spunem — aprecia secretarul general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu — că, din păcate, atît revoluția burgheză, cît și puterea sovietică instaurată în Ungaria în 1919, neînțelegînd pe deplin principiile dreptului popoarelor la autodeterminare, nu au recunoscut de la bun început caracterul istoric legic și deci just al unirii Transilvaniei cu România. Abia mai tîrziu, conducătorul guvernului sovietelor revoluționare maghiare, Bela Kun, a înțeles necesitatea acestui proces obiectiv și a exprimat aprobarea revoluției maghiare față de formarea statului național unitar român".
Făurirea unității statului român în memorabilul an 1918 — cea mai mare înfăptuire na-

care să ducă înainte lupta clasei muncitoare din noua Românie...". Manifestul se încheia cu cuvintele: „România de azi trebuie să devină România socialistă de mîine".
Înfăptuirea Marii Uniri din 1918 nu a aparținut unei singure clase sociale, unei pături sociale sau unui partid politic, ci ea a constituit scopul și acțiunea întregii națiuni române; pentru acest ideal au acționat toate forțele societății românești. De aceea, coordonata fundamentală a politicii externe românești promovată după 1918 de toate guvernele și partidele politice nu putea să fie alta decît aceea de a impune spre confirmare și recunoaștere pe plan internațional a energicelor hotărîri democratice, plebiscitare, pe care masele populare le înfăptuiseră

HORA UNIRII LA ALBA IULIA

Aud bătăi de clopot în liberul Ardeal!
La Ip învie morții, Bălgradul e o proră
În care toți românii pe viață se unesc,
Se prind de mîini și joacă o mult dorită Horă.

Parcă-i o Horă deasă, rotită de bătrîni
Cu pași înceți prin vîrste, cu verb lăsat să sune,
Cum sună toamna-n păsări muncite de flor
Nainte să străbată în zbor o altă lume.

Acum parcă-i înaltă pădure de stejari,
O mamă care-și strînge toți fiii și-i îmbună,
O țară prinsă-n Horă, o oaste cu săgeți
Pe care-n disperare un clopot o adună.

Se clatină pămîntul, cerul cît e de-nalt!
Hora este hotarul visat, e pragul porții.
Și cred că se horește-n tărîmul celălalt
Cu cei ce vin din urmă, cu viii și cu morții.

N. GRIGORE-MĂRĂȘANU

țională a poporului român — a avut consecințe din cele mai profunde în viața societății românești; ea a realizat cadrul național și social-politic care a permis creșterea mai rapidă a forțelor de producție, de afirmare a forțelor progresiste ale societății, în frunte cu mișcarea muncitorească revoluționară, dezvoltarea activității pentru progresul multilateral al României. Salutînd făurirea statului național unitar român, mișcarea revoluționară a subliniat legitatea ei, arătînd că „Provinciile românești (...), locuite în marea lor majoritate de o populație românească apăsată de secole de dominația străină, împiedicate astfel în dezvoltarea lor economică, politică și culturală, aceste provincii s-au emancipat de sub aceste dominațiuni, devenind libere". Partidul Socialist și Comisia generală provizorie a sindicatelor au adresat, prin ziarul „Socialismul" din 17 februarie—2 martie 1919, un apel tuturor forțelor proletare și socialiste din teritoriile reunite „pentru unificarea lor, formînd un singur bloc socialist, un singur partid proletar

prin lupta lor necurmată, în zilele de 27 martie, 28 noiembrie și 1 Decembrie 1918.
România a participat la Conferința de pace de la Paris, în 1919, ca țară care făcuse în primul război mondial supreme sacrificii umane și materiale, își respectase obligațiile asumate, fapt recunoscut și de personalități politice ale vieții internaționale.

Recunoașterea în repetate rînduri de către Marile Puteri ale Antantei a principiului autodeterminării popoarelor și a dreptului legitim al poporului român la unitate națională și statală, afirmarea înaltelor principii de echitate și dreptate ce urmau a sta la baza organizării postbelice a lumii, toate acestea erau de natură să sporească încrederea României, ca și a altor state mici și mijlocii, în opera ce urma să o înfăptuiască Conferința de pace. Mai ales că România aducea spre recunoaștere oficială a acestui for internațional hotărîrile istorice ale poporului român, proclamate solemn și definitiv în adunările reprezentanților maselor largi

populare. De aceea, Conferința păcii de la Paris nu a fost în situația de a crea ea un stat român întregit. Acesta era înfăptuit prin opera poporului român. Conferința a fost chemată să dea consacrare juridică noului statut teritorial și politic, prin recunoașterea principiului autodeterminării naționale. Poporul român punea, de această dată, comunitatea internațională în fața unui fapt împlinit, ca și la 1859 sau 1877.

Așadar, Conferința de pace nu urma să ofere României un „dar", ci ea trebuia să consacre o cerință de bază a dreptului istoric care s-a dezvăluit cu atîta putere în fața întregii lumi încît și cei mai neîmpăcați adversari ai poporului român au trebuit să înțeleagă această cerință fundamentală a istoriei. Pentru realizarea acestei cerințe România intrase în primul război mondial, transformînd participarea sa într-un război al întregului popor. Tocmai de aceea marile puteri nu puteau ignora situația de fată din această parte a Europei, unde pe ruinele fostelor imperii se realizaseră statele naționale unitare. Istoricul francez Pierre Renouvin, în lucrarea sa „Histoire des relations internationales", ajunge și el la concluzia că „distrugerea dublei monarhii era un fapt împlinit înainte chiar ca guvernul imperial să fi semnat, la 3 noiembrie, armistițiul de la Villa-Giusti. Această distrugere a fost realizată prin voința popoarelor... Conferința de pace nu face altceva decît să înregistreze rezultatele obținute". Asupra conținutului tratatelor de pace își vor pune amprenta aceste realități, expresie a voinței și luptei revoluționare a popoarelor de realizare a statelor naționale unitare.

Programul Conferinței de pace, convocată pentru începutul anului 1919 la Paris, întrecea ca importanță pentru popoare toate congresele și conferințele din trecut. Pacea urma, în interesul tuturor, să împiedice orice posibilitate la o hegemonie politică, economică sau militară, să pună în aplicare principiile de autodeterminare națională, să recunoască statele nou constituite. In același timp, Conferința trebuia să refacă harta Europei conform voinței popoarelor, în așa fel ca nici o națiune sau părți ale aceleiași națiuni să nu mai fie încorporate unui stat străin, prin încălcarea flagrantă a voinței acestor popoare. Conferința păcii se găsea în situația de a constata sfîrșitul marilor imperii, a căror integritate era materialicește imposibil de a mai fi conservată și ai căror moștenitori erau în general recunoscuți: Cehoslovacia, Polonia, România, Iugoslavia, Austria și Ungaria. Misiunea conferinței era astfel redusă la fixarea detaliilor frontierelor care, practic, fuseseră trasate prin lupta și voința maselor populare. „De fapt — așa cum aprecia istoricul american J.A.S. Grenville — aliații și Statele Unite au venit la Paris ca să confirme statele noi, succesorale ale imperiului austro-ungar care s-a prăbușit în urma înfrîngerii".

Avînd pe ordinea de zi o mare complexitate de probleme, Raymond Poincaré, președintele Franței, a deschis la 18 ianuarie 1919, la Paris, Conferința de pace. La Conferința au participat delegați din 32 de țări, cu un număr variat de membri, între 1 și 5. Dar acest „Parlament al lumii", cum a fost caracterizată Conferința, se deschidea de fapt sub auspiciile Statelor Unite ale Americii, Marii Britanii, Franței, Italiei și Japoniei.

Din delegația română făceau parte primul ministru Ion I.C. Brătianu, șeful delegației, N. Mișu, ambasador la Londra, Victor Antonescu, ministrul României la Paris, generalul C. Coandă, Alexandru Vaida-Voievod, C. Diamandi, iar mai tîrziu N. Titulescu și dr. I. Cantacuzino. Delegația României, în temeiul

DESTIN

Unirea, vis de mari bărbați
Fără de somn veghind, doar luminați
De gîndul că-s de-o veșnicie frați
Și-aceeași maică dulce le-a dat viață
Lingă icoana munților Carpați
Încă din prima lumii dimineață.

Destin potrivnic le-a brăzdat prin veac
Semne adînci pe-nrourata față
Și mulți au vrut în mantie de ceață
Să li se piardă numele. Copac
Rătăcitor, smuls din pămînt
Să fie neamul, prin străini plîngînd
La amintirea de străvechi cerdac.

Neam răbdător și pașnic și cuminte —
Mulți l-au voit la curtea lor drept gaj
Dar nimeni n-a-nțeles ce dor fierbinte
L-a menținut prin veac nemuritor
Și ce invulnerabil aliaj
E sufletul, ce foc interior
Îi dă puteri să-nfrunte nedreptatea.
Ei au crezut că năruind cetatea
Vor nărui și sufletul ușor.
Dar au uitat cetatea din cuvinte
Din limba maicii și din oseminte
Pe care nu-i hotar să-i dea în două
Ființa nevăzută, de lacrimă și rouă.

Neam răbdător pe drepte temelii
Ce n-a rîvnit la steaua nimănui —
Fața destinului, ne-ndurătoare,
Precum Orfeu a îmblînzit fiare,
Așa a îmblînzit-o într-o zi
Și-a-ntors-o, înțelept, de partea lui.

Astfel, prin forța lui interioară,
S-a reclădit, pe vechiul trunchi, o țară.

DAN VERONA

măreţelor înfăptuiri ale poporului român, al jertfelor sale din timpul războiului, precum şi al tratatului din 4/17 august 1916, care prevedea că după război România urma să participe la încheierea păcii „cu aceleaşi drepturi ca şi aliaţii", a militat pentru respectarea locului ce i se cuvenea.
Statele participante au fost împărţite în puteri mari, cu interese nelimitate, şi în puteri mici, cu interese limitate, România fiind încadrată în a doua categorie. La deschiderea Conferinţei, marile puteri, care încheiaseră cu România tratatul din august 1916, au declarat caduce clauzele acestui tratat, inclusiv cele care prevedeau înfăptuirea idealului naţional. „Argumentul" marilor puteri era nejust, dacă ţinem seama de faptul că pacea nomic între ţările europene victorioase, care au suferit grave pierderi materiale şi umane în timpul războiului, şi Germania, care n-a cunoscut războiul pe teritoriul său; stabilirea echilibrului european şi preîntîmpinarea violării dreptului internaţional prin tendinţe revizioniste şi revanşarde; înfiinţarea Societăţii Naţiunilor, ca organism internaţional ce avea misiunea de a asigura tuturor statelor, mari şi mici, garanţii mutuale şi independenţă politică şi integritate teritorială.
Din cauza deosebirilor de interese dintre marile puteri, care aveau cuvîntul hotărîtor, lucrările Conferinţei înaintau destul de greu, justificînd expresia unui participant la Conferinţă, care declara că „este mai uşor să distrugi decît să clădeşti".

Membrii Consiliului Naţional Român din Alba Iulia

Cetăţeni! Fraţi Români!

Cetăţeni! Fraţi Români!

Membrii consiliului:

Apel către locuitorii din Cohalm, prin care li se aduce la cunoştinţă constituirea consiliului naţional din comuna lor

de la Buftea—Bucureşti fusese încheiată cu consimţămîntul Aliaţilor, aceştia recunoscînd situaţia dramatică în care se găsea România după încheierea păcii de la Brest—Litovsk, părăsită şi trădată, după însăşi expresia ministrului Franţei la Bucureşti, Saint-Aulaire. Marile puteri şi-au rezervat dreptul de a decide şedinţele la care puteau să participe celelalte delegaţii, inclusiv delegaţia română. Partea română a fost de cîteva ori invitată să-şi expună punctul de vedere în faţa «Consiliului celor patru», a «Consiliului miniştrilor de externe» sau a altor organe, în cadrul cărora dreptul de a decide îl aveau reprezentanţii marilor puteri.
Printre problemele cele mai grele ce urmau să fie luate în discuţie şi soluţionate de Conferinţă au fost: problema teritorială — mai cu seamă în zonele unde, în decursul timpului, alături de populaţiile de baştină se aşezaseră şi alte neamuri; problema reparaţiilor, urmărind stabilirea unui echilibru eco-

După mai bine de 5 luni, tratatul de la Versailles a fost semnat la 28 iunie, în sala oglinzilor din istoricul palat al „Regelui Soare", de către reprezentanţii puterilor aliate şi asociate şi ai Germaniei învinse. Acest tratat a constituit baza şi cadrul tratatelor speciale ce i-au urmat: Tratatul de la Trianon, din 4 iunie 1920, cu Ungaria, Tratatul de la Sèvres, din 10 august 1920, cu Turcia, şi Tratatul de la Paris, din 23 octombrie 1920.
Reprezentanţii României au dialogat în primul rînd cu delegaţii din „Comitetul pentru studierea chestiunilor teritoriale privind România", ale cărui lucrări au început la 11 februarie 1919. În cadrul acestui Comitet, care a discutat traseul frontierelor româneşti, Franţa, Anglia, Italia şi ulterior S.U.A., în virtutea dreptului istoric, a principiului autodeterminării naţionale, a voinţei plebiscitare a maselor populare exprimată la Alba Iulia, au recunoscut unirea Transilvaniei cu România.

Această hotărîre a reprezentat baza analizei întreprinse în Consiliul miniștrilor de externe și Consiliul suprem, care la 11 și 13 iunie 1919 au recunoscut unirea Transilvaniei cu România.
Concomitent, se pregătea formularea condițiilor cuprinse în tratatele ce trebuiau prezentate țărilor învinse, Germania și Austria, în primul rînd. În ce privește România, marile puteri au refuzat să discute cu ea clauzele tratatului cu Germania. La 2 mai 1919, referindu-se la modul de a proceda al celor patru, șeful delegației române arăta că „situația creată statelor mici la conferință este nedreaptă", deoarece tratativele cu Germania începuseră, „iar nouă nu ni s-au comunicat încă bazele pe care se fac. Sforțările mele în zilele acestea — spunea I.I.C. Brătianu — au drept obiectiv chestiunea despăgubirilor, care și ea este concepută în aceleași simțăminte de marile puteri". Potrivit tratatului de la Versailles semnat cu Germania, stabilirea „reparațiilor" germane și a cotelor cuvenite diferitelor țări, printre care și România, intrau în sarcina ulterioară a Comisiei de reparații, alcătuită din reprezentanții S.U.A., Angliei, Franței, Italiei și Belgiei. În ciuda protestelor sale, guvernul român nu a fost admis în Comisie. Ca urmare, acordul de la Spa, din 16 iunie 1920, a rezervat României doar 1% din reparațiile datorate de Germania. După cum se știe, repetatele intervenții ale delegației române în această problemă au rămas fără rezultat, marile puteri apreciind că Germania nu poate să fie considerată răspunzătoare pentru pagubele suferite de România. Se făcea o mare nedreptate poporului român, care a suportat în timpul războiului jaful ocupanților germani și uriașe pierderi materiale care s-au ridicat la imensa sumă de 31 miliarde lei aur, inclusiv tezaurul statului român transferat la Moscova, precum și mari pierderi de vieți omenești.
La 28 iunie 1919, România, pusă în fața faptului împlinit, a semnat tratatul de pace cu Germania, fără a obține justele sale revendicări.
În timpul guvernului Vaida au început negocierile în vederea tratatului de pace cu Ungaria. Prin acest tratat se conferea consacrare juridică actului istoric înfăptuit de masele largi populare în memorabila adunare de la Alba Iulia prin care Transilvania se unise cu patria mumă. „Tratatul de la Trianon — scrie Nicolae Titulescu, unul dintre semnatarii lui — apare tuturor românilor, și îndeosebi celor din Ardeal, ca o consfințire a unei ordini de drept mult mai redusă decît aceea pe care veacuri de conviețuire și suferințe comune au săpat-o în conștiința istorică... Această reacție instinctivă constituie

Unirea
Chemare.

Un apel la lupta pentru unitate națională, publicat de ziarul „Unirea" din Blaj

ROMÂNUL
CONVOCARE.
Adunarea Națională

Ziarul „Românul" (8/21 noiembrie 1918) vestind convocarea Marii Adunări Naționale de la Alba Iulia

cel mai frumos omagiu adus Conferinței păcii și cea mai strălucită mărturie a permanenței operei ei".

Dezbaterile privind încheierea acestui tratat au început la 3 martie 1920. Timp de două luni, Conferința a studiat documentarea ungară. La 6 mai, ea a remis delegației ungare un complet de acte, alcătuit dintr-o scrisoare de trimitere, din răspunsul Conferinței la toate notele Ungariei, din textul definitiv al tratatului de pace. Scrisoarea adresată delegației ungare de A. Millerand, președinte al Conferinței de pace, constituie dovada seriozității cu care Conferința de pace a dezbătut problemele Ungariei. „După matură chibzuință, puterile aliate și asociate au decis de a nu modifica pe nici un punct clauzele teritoriale conținute în condițiile de pace. Dacă s-au hotărît la aceasta, cauza este că s-au convins că orice modificare a fruntariilor fixate de ele ar aduce inconveniente și mai grave decît acelea pe care le denunță delegația ungară". În continuare, subliniind faptul că Conferința păcii a avut de confirmat o situație rezolvată prin lupta maselor populare, așa cum a fost și în cazul României, el nota: „Voința popoarelor s-a exprimat în zilele de octombrie și decembrie 1918, cînd dubla monarhie s-a năruit și cînd populațiunile de mult timp oprimate s-au unit cu frații lor italieni, români, iugoslavi, cehoslovaci. Evenimentele care s-au produs la această epocă constituie tot atîtea mărturii noi despre sentimentele naționalităților pe vremuri subjugate".

Această poziție adoptată de Conferință reflectă adevărul istoric întemeiat pe recunoașterea dreptului străvechi al populației românești asupra teritoriului său, chiar dacă, în timpul perioadelor de opresiuni străine, alături de ea s-au așezat în împrejurări diferite și alte populații. Însăși delegația guvernului ungar la Conferința de pace, care pretindea Transilvania în numele unor false argumente „istorice", s-a văzut nevoită să recunoască faptul că, potrivit chiar statisticilor ungare din 1910, populația Transilvaniei era în majoritate românească.

Tratatul de pace cu Ungaria, iscălit la Trianon la 4 iunie 1920 de dr. I. Cantacuzino și N. Titulescu, recunoștea unirea Transilvaniei cu România. Adunarea Deputaților a României a ratificat Tratatul de la Trianon la 16 august 1920, iar Senatul la 17 august. Ratificarea tratatului de către Marea Britanie și Franța a prilejuit cercurilor reacționare

PĂSTREAZĂ FIINȚA UNIRII

Să mergem cu toții acolo,
Să fim ca tulpinile pline
De fructele dragostei vaste-n
A inimii vie mulțime,

Acolo, la Alba cea sfîntă
Unindu-ne în libertate,
Acolo, în Alba nădejdii
Unirii depline în toate,

Să mergem cu toții acolo
Pe gura istoriei voce,
Să mergem cu toții acolo,
Și pașii pe lespezi evoce

Secunda superbă, eroică
În eternitatea prezentă,
Evoce lumina lumină
Din inima incandescentă.

Să mergem să-i fim amintirii
Aproape, veghind legămîntul,
Dorința părinților veșnic
Ținînd cald pe suflet pămîntul,

Căci secole vrură unire
Să-și bucure lamura frunții,
Căci secole lungi se mișcară-n
Durerile ruperii munții,

Să mergem cu toții acolo
Cuvinte și trupuri curate
Unirea s-o spunem spre slava
Gîndirii lor înflăcărate,

Căci secole, iar, de nădejde-n
Aceleași cuvinte din limbă
Păstrează ființa Unirii
În fapte ce nu se mai schimbă.

CONSTANȚA BUZEA

MEMORIE

Ion în cămașă la Mărășești
la căderea serii zăpușitoare
a asfințit odată cu soarele,
la asfințit,
cu fața spre pămîntul țării nerăscumpărat încă
rupt din inima lui Ion
mai de demult

Deasupra lui Ion, salcîmul tremura
clătinîndu-se
de vuietul luptei care nu încetase
și cînd au apărut stelele sus

șoptind neauzit numele lui Ion
sîngele lui Ion întins pe pămînt
îl supsese întreg pămîntul țării

Pămînt binecuvîntat cu viața lui Ion
pămînt izbăvit de moartea lui Ion
pămînt sfințit de respirarea lui Ion
pămînt botezat dintotdeauna
de sîngele lui Ion
România

CEZAR BALTAG

din aceste țări noi posibilități de susținere a vechilor stări de lucruri din centrul și răsăritul Europei, de a torpila hotărîrile Conferinței de pace prin insistența asupra unor plebiscite. Cu ocazia ratificării Tratatului de la Trianon în Camera Comunelor, secretarul de stat Harmeworth preciza o realitate incontestabilă: „regatul Ungariei s-a descompus într-o largă măsură în părțile sale componente înainte de începerea lucrărilor Conferinței de pace". În mai 1921, Marea Britanie a ratificat tratatul. Cu ocazia dezbaterilor prilejuite de ratificarea Tratatului de la Trianon, în iunie 1921, Aristide Briand, susținînd frontierele stabilite pentru România, integritatea sa teritorială, arăta: „Franța nu va interveni niciodată pe lîngă guvernele aliate și prietene pentru a aduce vreo atingere oarecare, oricît de mică ar fi ea, drepturilor acesteia de suveranitate națională".

La 11 iunie 1919, Consiliul miniștrilor de externe al Conferinței de pace a convocat pe reprezentanții României și ai Cehoslovaciei pentru a le comunica granițele stabilite între aceste țări și Ungaria de Consiliul Suprem; la 13 iulie, o notă semnată de G. Clemenceau și adresată guvernului român făcea cunoscută în mod oficial frontiera dintre România și Ungaria.

Perioada anilor 1918—1921, ani de luptă eroică a poporului român pentru afirmarea lui ca națiune independentă și suverană, s-a încheiat cu recunoașterea internațională a hotărîrilor luate prin voința unanimă a maselor populare, de unire a tuturor teritoriilor românești într-un singur stat național.

În perspectiva istoriei, marile înfăptuiri ale poporului român, realizate în 1918, și confirmarea lor prin hotărîrile Conferinței de pace pun și mai mult în evidență faptul că România nu a făcut parte din rîndul profitorilor unei păci realizate prin bunăvoința învingătorilor sau a cîștigătorilor, aduse de hazardul biruinței într-un război, ci a fost expresia vie, dinamică, a națiunii române, a aspirațiilor de veacuri ale unui popor hotărît să trăiască unit, liber și independent în vatra strămoșească unde s-a zămislit. Relevînd împrejurările istorice ale desăvîrșirii acestui proces, tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta: „Desfășurarea evenimentelor istorice demonstrează în modul cel mai categoric faptul că Unirea nu a fost efectul unei întîmplări, rodul unei simple conjuncturi favorabile sau al înțelegerilor intervenite la masa tratativelor, ci rezultatul luptei hotărîtoare a celor mai largi mase ale poporului, un act de profundă dreptate națională, realizarea unei concordanțe legice între realitatea obiectivă și drepturile inalienabile ale

ÎNFRĂȚIRE

Răsărit-a gîndul patriei curat —
un izvor ce urcă dintr-o amintire.
Iar în adîncimea lui s-a întrupat,
rupt din veacuri, visul de Unire.

Arborii și iarba fost-au drept hotar
către cele patru puncte cardinale
înfrățite-n trunchiul multimilenar
al ființei noastre cu priviri astrale.

Mari grădini în roua zilei au crescut.
Fiecare clipă-n noi e o cetate.
Țara își înalță fruntea de pămînt,
peste grîul zării copt în libertate.

Din Carpați la Tisa, pînă înspre Jiu,
pe Siret și Mureș, Olt și către mare,
bobul de lumină crește auriu:
inimă ce bate cald în fiecare.

FLOREA MIU

LAUDĂ TRANSILVANIEI

Duh al vechimii revărsat în țara rotundă și mare
pe tine acum la-nceput de ninsoare te invoc
Transilvanie, munții tăi se-mbracă de sărbătoare
în straie curate și albe și aurul se preschimbă în foc.

Răbdătoare și blîndă, veacuri de-a rîndul, Transilvanie
cînd au sărit pecețile de pe străinul, crăiescul obroc —
ai fost toată lumină, un izvod de pisanie
scrisă cu sîngele și izvoarele murmurate de tainicul loc.

Casele moților și miresmele strînse în stoguri de brumă
de multe ori nu de la fulgere piereau răpuse de vîlvătăi
iar apele duceau trupuri de înecați și spaimă și spumă
batjocoriți de cătane și grofi erau pruncii părinților tăi.

La Alba s-au dus poporenii. Cu dascălii limbii în frunte.
Și-n zori prin zvonul de voci limpezindu-și tăria
și prapori vibrînd ca aripi de fluturi din munte
la sine pe sine s-a-ntors întregul numit România.

ADRIAN POPESCU

poporului, pe de o parte, și cadrul național cerut cu stringență de aceste realități. Tratatul de pace încheiat ulterior n-a făcut decît să consfințească starea de fapt existentă, situația creată ca urmare a luptei maselor populare din România și din Transilvania, a întregului nostru popor".

Unirea, al cărei proces s-a încheiat la Alba Iulia, la 1 Decembrie 1918, a însemnat înfăptuirea firească a năzuințelor seculare ale poporului nostru, a visului pentru care au luptat și s-au jertfit nenumărate generații de înaintași, împlinirea unei necesități obiective în noile condiții istorice deschise de Congresul al IX-lea al partidului s-a creat cel mai bun cadru de împlinire a înaltelor aspirații exprimate la 1 Decembrie 1918 pentru propășirea continuă a patriei. Forțele creatoare ale poporului, puternic stimulate de idealul creării noii societăți socialiste, al făuririi comunismului, sub conducerea partidului — centrul vital al întregii națiuni — au înfăptuit progresul social și economic fără precedent al României.

Este meritul istoric al tovarășului Nicolae Ceaușescu de a fi realizat un concept uni-

VENIȚI LA ALBA-IULIA!!

Chemare a Consiliului Național Român Central pentru participarea largă la adunarea populară de la Alba Iulia din 18 noiembrie/ 1 Decembrie 1918

Delegația comunei Lupșa, gata de drum către Alba Iulia

De pe toate zările Transilvaniei au coborît, spre „Cîmpul lui Horea", solii românilor

a însăși dezvoltării istorice.

Făurirea statului național unitar român a marcat intrarea României într-o nouă etapă a dezvoltării sale, creînd condiții pentru progresul mai rapid al forțelor de producție, pentru accelerarea evoluției economice și culturale a țării, pentru afirmarea luptei forțelor revoluționare și democratice.

Continuator al celor mai înaintate tradiții de luptă ale poporului pentru dreptate socială și libertate națională, Partidul Comunist Român, făurit la 8 mai 1921, s-a situat în fruntea forțelor revoluționare, democratice și progresiste, care au luptat pentru apărarea patriei, a independenței și suveranității sale, împotriva pericolului fascismului și războiului, împotriva revizionismului, pentru salvgardarea integrității teritoriale a României, pentru înfăptuirea revoluției și construcției socialiste în țara noastră.

tar, de mare actualitate, privind rezolvarea problemei naționale pornind de la condiția fundamentală a dezvoltării echilibrate și armonioase a forțelor de producție în toate zonele țării, creînd premisa realizării depline a egalității în drepturi.

Inaugurată de Congresul al IX-lea, noua etapă a dezvoltării țării — pe care o numim cu adîncă recunoștință și prețuire pentru ctitorul României moderne „Epoca Nicolae Ceaușescu" — a înscris în cronica devenirii noastre socialiste realizări de o amplitudine a creației și dăruirii revoluționare neasemuită în istorie.

Această operă este rezultatul firesc și obiectiv al unității de nezdruncinat a întregii națiuni în jurul partidului, al secretarului său general, unitate care se manifestă plenar în spiritul de angajare revoluționară, patriotică cu care sînt înfăptuite istoricele hotărîri ale

Congresului al XIII-lea al partidului de dezvoltare și înflorire multilaterală a patriei.
În același timp, pornind de la experiența sa istorică, România a susținut și proclamă, prin glasul președintelui Nicolae Ceaușescu, dreptul fiecărui popor la autodeterminare, la dezvoltare liberă și independentă, fără ingerințe, din afară, la pace și colaborare, pe baza principiilor democrației, care să asigure independența și suveranitatea națională.
1 Decembrie 1918 rămîne în istorie ca un simbol al unității în împlinirea unui mare ideal, un ideal care s-a transmis peste generații, fiind înnobilat de făurirea celei mai drepte societăți, a libertății și demnității — societatea socialistă. Strîns unită în jurul partidului, al marelui său conducător, tovarășul Nicolae Ceaușescu, națiunea română își clădește marea ctitorie a socialismului și comunismului pe vatra înălțată prin lupta, prin jertfa și munca eroică a poporului.

Conf. univ. dr. MIRCEA MUȘAT

Peste 100 000 de oameni au proclamat, în acea istorică zi, voința lor fierbinte de unitate națională

Clădirea din Alba Iulia în care s-a decis Marea Unire

Izbânda
Ziar democrat independent

Transilvania s'a unit cu România

Ziarul „Izbînda" din București consemnează realizarea secularului vis al românilor

Sabia oferită eroului de la Mărășești din partea împăratului Japoniei

Săbiile generalului Eremia Grigorescu

În bogata colecție de arme a Muzeului Militar Central din București atrage atenția o sabie de proveniență japoneză. Puțini știu că această sabie a fost înmînată comandantului Armatei 1 române, generalului Eremia Grigorescu, din partea împăratului Japoniei, la scurt timp după istorica bătălie de la Mărășești.

Presa vremii a comentat pe larg evenimentul — expresie a puternicului ecou stîrnit pe toate meridianele globului de marea izbîndă a oștirii române, al cărei principal artizan a fost generalul Eremia Grigorescu. Ziarul „România" din 6 septembrie 1917, într-un articol publicat pe prima pagină, insera aceste rînduri: „Solii (Japoniei, n.n.) s-au prezentat de curînd generalului Grigorescu, care a coborît cea mai rușinoasă înfrîngere pe fruntea celor mai semețe oști din lume. Nebiruiții fii ai soarelui au descoperit în strănepoții dacilor de la poalele Carpaților un popor înrudit prin eroismul său".

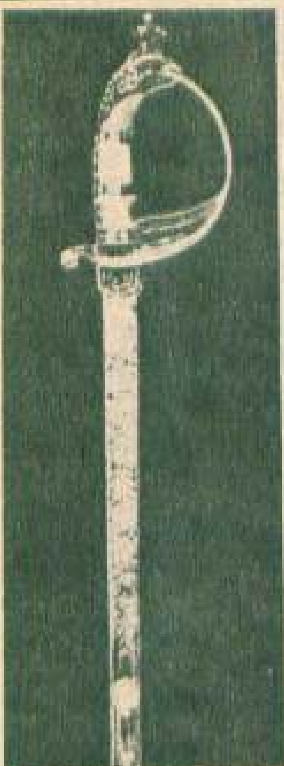
Splendida sabie imperială, autentic obiect de artă, a fost însoțită de următoarea dedicație: „Voi sînteți aceia care scrieți istoria țării".

Înainte de a ajunge în panoplia muzeului, sabia oferită de împăratul Japoniei a poposit, pentru o vreme, în casa lui Mihail Sadoveanu, admirator înflăcărat al eroului de la Mărășești. Sabia japoneză, împreună cu o altă sabie, de serviciu, a lui Eremia Grigorescu, i-au fost încredințate scriitorului, spre păstrare, de către soția generalului, după decesul prematur al acestuia.

În noiembrie 1961, după dispariția scriitorului, Valeria Sadoveanu înapoiază cele două arme fiului generalului Grigorescu, adresîndu-i, cu acest prilej, o emoționantă scrisoare, din care desprindem: „Socot că acum, după decesul soțului meu, ele nu pot rămîne într-o panoplie particulară și vi le înmînez ca să le puteți așeza lîngă celelalte mărturii ale faptelor mărețe de arme ale tatălui dumneavoastră". La cîteva zile după aceasta, Dan Eremia Grigorescu, fiul generalului, donează cele două săbii Muzeului Militar Central.

Același muzeu păstrează, la loc de cinste, și o altă sabie, de onoare, a generalului, a cărei poveste e la fel de captivantă.

Frămîntatele zile care au urmat încheierii păcii de la Buftea l-au găsit pe generalul Eremia Grigorescu în fruntea Ministerului de Război. Ochii și inimile tuturor românilor se îndreptau și de această dată către cel care, în vara fierbinte a anului 1917, a avut „cheia ce trebuia să deschidă măreața clădire a României Mari sau mormîntul României Mici" — și a știut atît de magistral să o folosească.

Sabia de onoare dăruită de Universitatea din Iași

[illegible] Pe aici nu se trece
La Mărășești să răspund lui Mackensen. Nici pe aici nu se trece
General Grigorescu

Generalul Eremia Grigorescu: „Pe aici nu se trece!"

Aceeași sabie, în prețioasa sa teacă

Un comitet de inițiativă, compus din Constantin Climescu, Xenofon Gheorghiu, Petru Poni, dr. E. Riegler, Constantin Thiron, A.D. Xenopol, foști profesori ai lui Eremia Grigorescu în perioada studenției sale la Universitatea din Iași, și-a propus să strîngă fonduri în vederea confecționării unei săbii de onoare care să-i fie dăruită generalului în semn de admirație a universitarilor pentru „eroul de azi și elevul lor de ieri". Gestul avea o evidentă valoare de simbol, exprimînd ferma convingere că se apropia momentul reluării luptei pentru alungarea definitivă a forțelor de ocupație străine și împlinirea visului multisecular al reîntregirii naționale.

Cu toate greutățile financiare ale timpului, această inițiativă a avut un larg ecou, comitetul primind numeroase și substanțiale donații în bani.

Mișcat de inițiativă, generalul Grigorescu îi scria lui A.D. Xenopol: „Maestre, gîndul Vostru mi-a înălțat inima. Rog însă ca sabia ce volați a mi se da să aibă o cît mai mică valoare materială. Suma ce veți aduna să fie destinată pentru înălțarea unei amintiri pe una din piețele Iașului în cinstirea scumpilor noștri ostași care și-au jertfit viața pentru a așeza, cum spui D-ta în frumoasa scrisoare ce mi-ai trimis, numele și destinul țării lor în cheotorile veșniciei".

La 11 noiembrie 1918 străvechea capitală a Moldovei, înveșmîntată în straie de sărbătoare, își cinstea eroul. Aula Universității din Iași, unde urma să se desfășoare solemnitatea înmînării sabiei de onoare generalului Grigorescu, se vădea neîncăpătoare. Erau prezenți membrii guvernului, ai corpului diplomatic, personalități ale vieții militare, culturale și artistice, un numeros public. Profesorul Petru Poni președintele Academiei Române și ministru al Instrucției, a rostit, deschizînd adunarea, o scurtă alocuțiune în care arăta că pe sabie „sînt înscrise glorioase nume: Oituz, Pralea, Mărășești, care alături de numele sărbătoritului vor străluci în veci în istoria neamului nostru". Apoi, în aplauzele și ovațiile celor prezenți, i s-a oferit generalului sabia de onoare, o adevărată operă de artă, de care era prins dragonul cu panglica Ordinului „Mihai Viteazul".

„Nu am făcut decît să execut un ordin pe care l-am simțit că este al țării întregi. Mi s-a ordonat să nu las inamicul să treacă și l-am oprit" — a spus, sobru, în încheierea solemnității, omagiatul.

... Ca și cum ar fi gravat, pe o sabie, o inscripție pentru eternitate.

GRIGORE ALEXANDRESCU

PRECIZARE: Lucrarea apărută la pag. 122 sub titlul „Compoziție" aparține lui **Dimitrie Grigoraș** și se intitulează „Strămoșii", iar „Compoziția" de la pagina 125 aparține lui **Gh. I. Anghel.**

PREZENȚI PE GLOB

România la tîrgurile de la Brno și Salonic (imaginile de sus)

Soli ai industriei noastre la Cairo și Bagdad (imaginile de jos)

Comerțul exterior, cu importanta sa componentă care este exportul, nu reprezintă un scop în sine. Nimeni nu face azi export doar de dragul exportului, ci, ca și în cazul nostru, al românilor, în scopul de a spori avuția și forța țării, de a lărgi încasările valutare necesare pentru plata importurilor, pentru lichidarea datoriilor externe, pentru majorarea rezervelor economice, pentru ridicarea standardului de viață al populației. Nu o dată, tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat cu pregnanță că exportul, comerțul exterior în genere, colaborarea internațională echitabilă și reciproc avantajoasă constituie o necesitate obiectivă pentru buna desfășurare a întregii noastre activități economice, pentru înfăptuirea programului de dezvoltare multilaterală a țării.

N-a fost ușor să pătrundem, cu produsele noastre, pe exigenta piață a lumii, în condițiile concurenței acerbe, ale competiției strînse a calității și, nu rareori, ale discriminărilor întreținute de unele state. O piață de desfacere se cîștigă greu și se menține și mai greu. Printr-o politică înțeleaptă, științifică, realistă, de largă deschidere spre exterior, ca și prin ferme și eficace măsuri de stimulare a economiei naționale, de ridicare a ei la nivelul de exigență al epocii, România s-a impus, în special în ultimele două decenii, ca un partener de încredere pe piețele globului, căutat și prețuit pentru promptitudinea cu care-și onorează obligațiile, pentru diversitatea produselor oferite și pentru parametrii lor tehnic-calitativi tot mai înalți. În prezent, peste 30 la sută din producția industrială a României e destinată exportului, fapt ce ilustrează, mai mult decît grăitor, forța economiei noastre, modernitatea și capacitatea ei competitivă. La fel de elocvent este și ritmul de creștere a volumului comerțului nostru exterior. În perioada 1965–1985 acest ritm a sporit, anual, cu 11,1 la sută, deci cu mai bine de patru procente peste ritmul de creștere a venitului național în această perioadă. Față de anul 1950, volumul comerțului nostru exterior a crescut de circa 40 de ori, peste un sfert din el realizîndu-se pe calea acțiunilor de cooperare economică.

DIALOG CU 150 DE ȚĂRI

România întreține astăzi relații economice cu aproape 150 de state, față de 98 în 1965. O atenție deosebită s-a acordat dezvoltării relațiilor econo-

Sus: prezențe românești la Alger; în imaginea color – strung cu două axe livrat la export la Întreprinderea „Rulmentul" – Bîrlad.
Jos: România la Maputo; în imaginile color – strungul „Arad", produs românesc cunoscut pe toate meridianele, și mașina de frezat vertical cu cap revolver fabricată la „Înfrățirea"-Oradea

mice cu țările membre ale CAER, cu toate țările socialiste, care dețin o pondere de peste 50 la sută în comerțul nostru exterior. Totodată, au fost extinse relațiile comerciale și de cooperare cu țările în curs de dezvoltare, cu toate statele lumii.

Profundele mutații survenite în structura economiei noastre naționale în anii care s-au scurs de la Congresul al IX-lea al partidului, modernizarea neîntreruptă a industriei, crearea unor ramuri și subramuri de vîrf, purtătoare de tehnici și tehnologii avansate, s-au răsfrînt amplu în structura schimburilor comerciale externe ale țării noastre. În 1986, de exemplu, produsele cu un grad superior de prelucrare din domeniile construcțiilor de mașini, chimiei și bunurilor industriale de consum dețineau o pondere de 61 la sută în totalul exportului (față de 36 la sută în 1965).

relativ tînără, industria noastră de echipamente de calcul electronic, bunăoară, este astăzi un partener competitiv pe piața externă. Prezența noastră, de la an la an tot mai accentuată pe pretențioasele piețe ale țărilor avansate, cu veche și redutabilă tradiție industrială, definește și ea, în major, capacitatea economiei noastre de a dialoga, de la egal la egal, cu campionii de azi ai tehnicii mondiale. Indicația dată de președintele României ca produsele făurite de industria noastră să se alinieze performanțelor tehnico-economice ale veacului, iar o parte din ele să depășească aceste performanțe, se înfăptuiește cu succes, făcînd ca mărfurile noastre să se bucure de o tot mai largă căutare.

Automobile „Dacia" în Cehoslovacia

...Și autoturisme de teren „ARO" în Zair

Deosebit de semnificativă ne apare, de asemenea, eliminarea tot mai hotărîtă a discrepanțelor existente cîndva între volumul importului și cel al exportului în principalele ramuri ale industriei prelucrătoare. Dintr-o discuție purtată cu tov. Mihai Croitoru, consilier la Ministerul Comerțului Exterior și Cooperării Economice Internaționale, am reținut, între altele, că, dacă în 1965 valoarea exportului românesc în produse ale industriei constructoare de mașini nu acoperea nici 50 la sută din volumul importului de produse similare, douăzeci de ani mai tîrziu exportul nostru de mașini, utilaje și mijloace de transport a ajuns să fie de circa două ori mai mare decît importurile. O dinamică la fel de accelerată au înregistrat, la export, și alte ramuri ale industriei românești. Deși

LA NIVELUL DE EXIGENȚĂ AL TEHNICII VEACULUI

Un loc important în exportul nostru — ne spune tovarășul Ion Bălănuță, directorul general al Întreprinderii de comerț exterior Mașinexportimport — îl ocupă producția de mașini-unelte, România situîndu-se printre primele țări ale lumii în ierarhia producătorilor de astfel de utilaje. Exportăm cu succes, în același timp, produse de mecanică fină, cum ar fi ceasuri, scule speciale, manometre și termomanometre, produse de uz casnic ș.a. Un loc de frunte revine României și în ierarhia țărilor producătoare de utilaj petrolier. Peste 30 de țări, din toate cele 5 continente, sînt abonatele acestor prețuite utilaje românești.

Sus: România la Expoziția universală de la Paris, 1900. În centrul imaginii, sferă de sare gemă de 10 000 kg. Nu numai la începutul secolului, dar pînă tîrziu, spre mijlocul lui, exportul românesc însemna, în exclusivitate, doar bogății naturale neprelucrate

Jos: instalații românești de înaltă tehni- tate, străluciți reprezentanți ai industri noastre socialiste. (În fotografie: România tîrgul de la Damasc)

Exportăm, între altele, masiv, tractoare, de mult celebre pe piețele lumii, exportăm autoturisme, autocamioane, elicoptere și avioane, locomotive și nave de diferite tipuri; exportăm televizoare și frigidere, rulmenți, utilaj minier, vagoane de călători și de marfă, anvelope, excavatoare, compresoare, medicamente, îngrășăminte chimice, mobilă, îmbrăcăminte, încălțăminte etc.

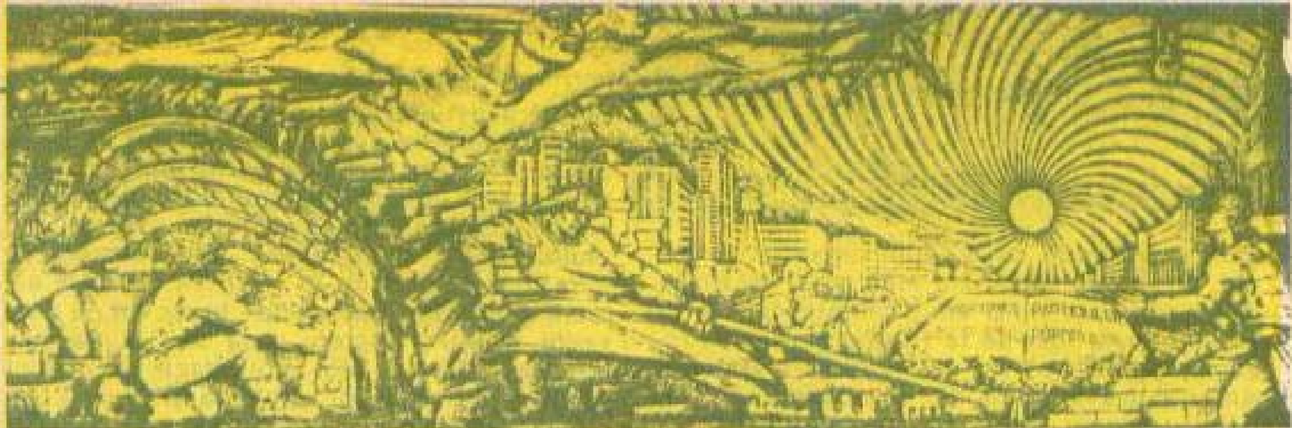
Cît timp a trecut de cînd România „eminamente agricolă" nu oferea la export nici măcar un ac de cusut?...

De o bună primire peste hotare se bucură și mărfurile industriei noastre ușoare, industrie care produce anual peste 400 de mii de articole, într-o gamă variată de modele și contexturi și într-o bogată paletă coloristică. Aceste mărfuri sînt solicitate în peste 85 de țări. Articolele de sticlă, porțelan, faianță și cristal, care se fabrică în peste 4500 de sortimente, sînt exportate în 42 de țări; 1500 de firme din 87 de state întrețin strînse relații comerciale și de cooperare cu întreprinderile producătoare și firmele de comerț exterior ale industriei ușoare din România.

Spațiul tipografic de care dispunem nu ne îngăduie, firește, să cuprindem tot ceea ce înseamnă, la ora de față, exportul românesc pe glob. Vom menționa, în încheierea acest foarte succinte și, fatal, incomplete prezenta faptul, de apăsată semnificație, că România reușit să înregistreze, pe parcursul cincinalul 1981—1985 și în perioada care s-a scurs d actualul cincinal, o balanță comercială exc dentară. Și aceasta, în pofida crizei economic mondiale și a greutăților de tot felul cu ca s-a confruntat întreaga omenire, deci și n Faptul a permis țării noastre să-și onoreze ob gațiile și angajamentele sale financiare fără mai apela la noi credite guvernamentale sau pe piețele internaționale de capital. S-au asig rat astfel fondurile valutare pentru achita unei părți însemnate din datoria externă, pr cum și pentru înfăptuirea obiectivelor înscr în planul dezvoltării noastre economico-s ciale.

Îndeplinirea marilor sarcini trasate de Con rința Națională a partidului impun, ca o nece tate obiectivă, participarea și mai activă României la circuitul economic mondial; c mertul exterior și cooperarea economică și te nico-științifică internațională fiind chema să-și spună un important cuvînt în accelera mersului nostru spre viitor. Promovarea în co tinuare, la o nouă treaptă calitativă, a export lui de produse cu un grad înalt de tehnicita acoperirea pe baze stabile și pe termen lung inclusiv cu contribuția importurilor — a nec sarului de materii prime și resurse energetic specializarea reciproc avantajoasă a producți în țara noastră și în țările cu care întreținem r lații economice se constituie ca tot at obiective de prim rang în acest domeniu. În cincinalul pe care îl străbatem, exportul r mânesc va trebui să crească cu 52—56 la su O sarcină economică prioritară, o îndatorire prim ordin a tuturor și a fiecăruia!

MIHAI STĂNESC

Programul Partidului, programul ponorului", frescă-basorelief de Iosif Tellman și Ladislau Schmidt, doi cunoscuți artiști din Valea Jiului

Valea Jiului, între Lonea și Valea de Pești

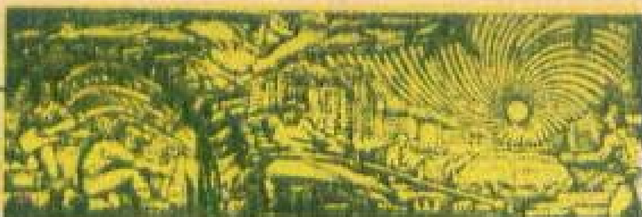
CEL MAI LUNG BULEVARD DIN ȚARĂ

1) ÎN LOC DE INTRODUCERE

Știu, nu e frumos, nu e bine, nu e recomandabil să te deconspiri de la bun început. Dar mi se pare că de-această dată nu am ce face. Ce vreau eu cu acest reportaj? Nimic altceva decît să vă fac cunoștință, într-un fel mai aparte, sper, cu Valea Jiului, această veritabilă „țară a cărbunelui". O Vale a Jiului văzută ca un imens bulevard. Un bulevard lung de peste 60 de kilometri, cel mai lung bulevard din țară și, poate, unul dintre cele mai lungi din Europa. Am galopat, călare pe caii-putere ai cîtorva mașini, timp de două zile, de-a lungul acestui bulevard. Carnetul de note e doldora de însemnări. Le-am scris, apoi le-am citit, le-am recitit, apoi le-am rerecitit. După cîteva zile de chin, acel chin din fața foii albe, care nu vrea nicicum să fie începută, am senzația că aș căuta un ac într-un car cu fîn. Mă-ntorc, ca întotdeauna

De la Lonea la Valea de Pești: un „bulevard" continuu, însumînd peste 60 de kilometri, printr-un teritoriu cît o țară

cind sint bintuit de o astfel de stare, in trecut. Descopăr că prima mea mare călătorie, prima pe care mi-o aduc aminte cu lux de amănunte, a fost de la Hunedoara la Petroşani. Aveam opt ani impliniţi. Era toamnă. Am coborit in gara din Petroşani. Un fum negru şi greu mi-a tăiat respiraţia. Nu semăna cu cel din Hunedoara, cu cel al furnalelor şi-al oţelăriilor. Era un fum greu, de cărbune. Parcă uleios. Am trecut pasarela, aceeaşi veche pasarelă peste care au trecut, de-a lungul timpului, cu paşi apasaţi, milioane şi milioane de oameni. Imi mai aduc aminte că, de-a lungul copilăriei şi-adolescenţei, am revenit in Valea Jiului de citeva ori. Imediat ce treceam pasarela, intram intr-o piaţetă. Pe dreapta, o clădire inaltă, cu două sau trei etaje. La parter, un bufet expres. Aici, la acest bufet, am băut de fiecare dată o cafea la filtru. Foarte bună. O luam apoi pe o stradă lungă, strada principală. De-o parte şi alta, foste prăvălii devenite magazine. Case scunde, cu cel mult două etaje. Coşcovite. Spoite in tot felul de culori. Culori peste care funinginea fumului de cărbune se aşternea cu repeziciune. Vara, iarna, Valea Jiului era inecată de fumul cărbunelui. „Ai grijă, mi s-a spus la prima mea deplasare reportericească in Valea Jiului — fapt ce se-ntimpla in timpul studenţiei, cind am fost trimis aici, in Vale, de-o revistă studenţească —, ai grijă ca reportajul tău să aibă gust de cărbune, să miroasă a fum de cărbune, să fie colorat cu funinginea Văii Jiului". Nu ştiu dacă am respectat acest sfat ştiut şi răsştiut. Am revenit, ca reporter, de zeci şi zeci de ori in Valea Jiului. Nu ştiu ce m-a atras dintotdeauna spre aceste locuri. Pot spune doar că m-am simţit dintotdeauna aici, printre oamenii Văii Jiului, ca la mine acasă. Sint oameni pe care, dacă-i priveşti in ochi, ca pe nişte oameni adevăraţi, ii descoperi brusc ca pe nişte vechi şi buni prieteni. Aşa sint şi oamenii din Valea Jiului. Mai mult decit atit, oglindindu-te in ochii lor simţi că şi tu eşti om, om cum ţi-ai dorit dintotdeauna să fii. Aici, in Valea Jiului, descoperi că poţi fi un astfel de om. E mult, e puţin acest lucru?! Scriu, cu alte cuvinte, despre Valea Jiului, inotind, după cum se vede, intr-un noian de amintiri, de impresii, de insemnări şi note de ultimă oră. Sint atit de multe datele pe care le deţin, incit nu pot să le leg. Şi nu pot să le leg pentru că nu-mi convine să le leg oricum. Vreau să ţin foarte mult la tot ceea ce spun. Aceste rinduri le vor citi, fără doar şi poate, toţi oamenii pe care i-am intilnit de-a lungul ultimelor mele două zile in Valea Jiului, cind, intr-un galop nebun, am parcurs de citeva ori această Vale care măsoară, de la Lonea şi pină la Uricani, fix 62 de kilometri, această vale care insumează o suprafaţă totală de 996 kilometri patraţi, de peste 500 de ori mai mare decit cea a statului Monaco, care se-ntinde, după cum spun dicţionarele, pe numai 1,87 kilometri pătraţi. Am spus că drumurile mele — adică ale noastre, pentru că le-am făcut impreună cu Elena Ghera, fotoreportera revistei noastre, cu prim-vicepreşedintele Consiliului popular municipal Petroşani, Lazăr Filip, şi Georghe Chirvase, un tinăr ziarist sosit acum trei ani in Valea Jiului tocmai din Vaslui, doi oameni care, deşi ocupaţi cu zeci şi zeci de alte treburi,

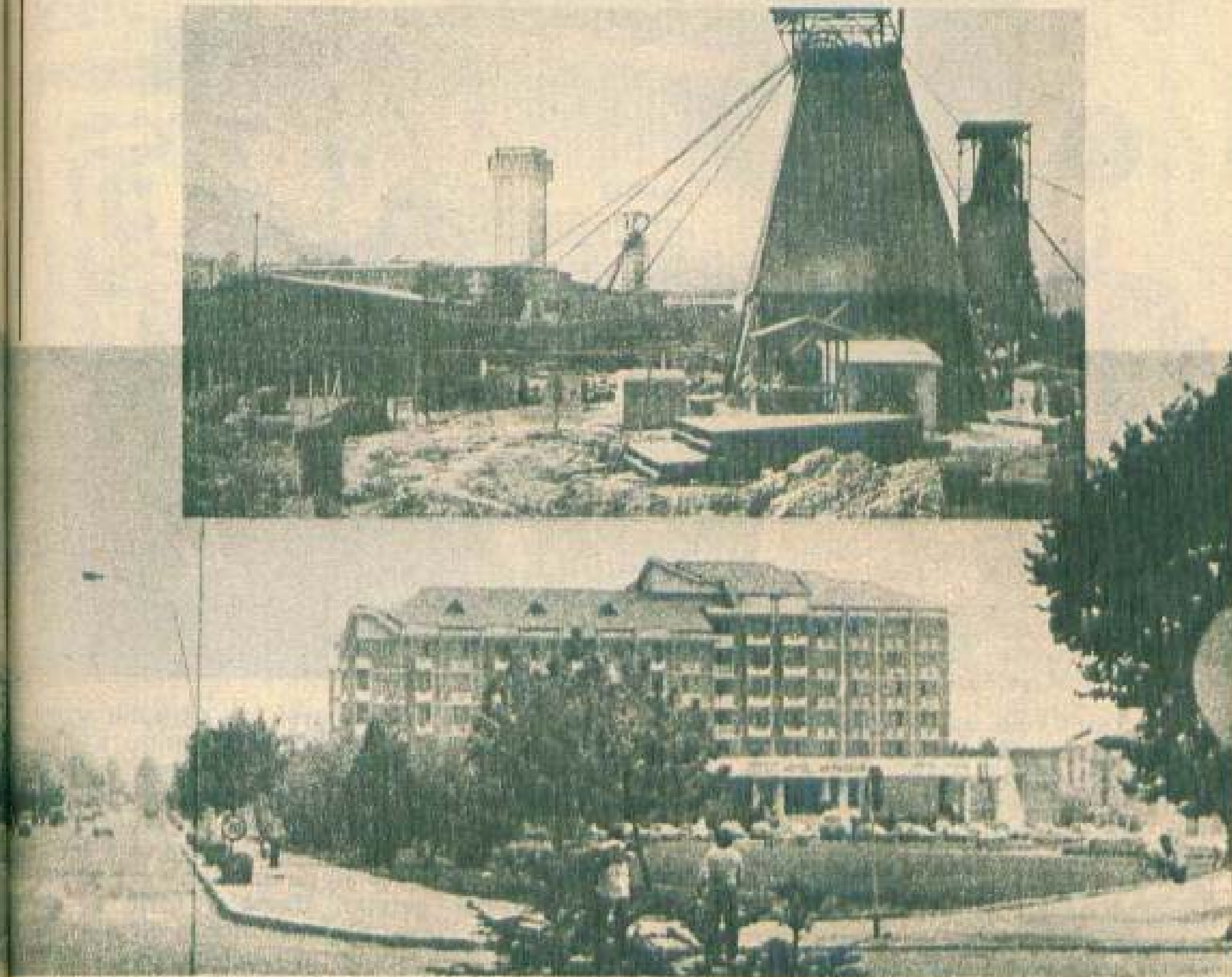

Centrul de azi al Petroşanilor, inima marelui „bulevard" al văii cărbunelui. Dreapta, sus: puţurile Lonei, prima escală spre străvechiul şi noul ţinut al aurului negru

nu s-au dat în lături pentru a ne fi, cum se zice, ghizi — au început, de cîteva ori, din Lonea. În realitate, Valea Jiului începe, în ceea ce privește exploatarea cărbunelui, de mai din sus, dinspre Lunca Florii, unde s-au deschis recent două noi mine, Lonea—Pilier și Lonea—Lunca Florii. N-am urcat pînă la aceste două noi mine pentru că mașina noastră n-ar fi răzbit și pentru că, în fond, blocurile Văii Jiului încep de-aici, de la Lonea, un cartier al orașului Petrila.

2) AȘADAR, LONEA

„Așa am crezut și eu, că Lonea ar fi un oraș, ni se destăinuie Gheorghe Chirvase, dar, în realitate, este doar un cartier al Petrilei". Adulmecăm aerul. Nici urmă de miros de fum de cărbune. Dinspre munții Șurianului, din nord, coboară toamna. O toamnă blîndă și dulce. Undeva, înspre est, se zăresc crestele Paringului. Iar înspre vest, cele ale Retezatului. Valea Jiului este ca o căldare împrejmuită de munții mai sus-amintiți. Nu, nu ca o căldare, ci ca o albie de spălat rufe. Dar nu, nici ca o căldare, nici ca o albie, ci, mai poetic spus, ca o cetate. „Da, ca o cetate, asta sună, zice Lazăr Filip, altcumva, mai frumos". Aflăm, pentru început, că mina Lonea este la ora actuală în fruntea întrecerii socialiste de pe toată valea. Apoi că, aici, la Lonea, majoritatea minerilor sînt de prin partea locurilor, adică momirlani. „În alte părți ale țării, ține să precizeze Lazăr Filip, cuvîntul acesta, momirlan, a căpătat o nuanță peiorativă, parcă de batjocură. Aici, nu. Toți cei ce locuiesc pe versanții munților din tată în fiu, se numesc momirlani, așa cum ciobanii de prin părțile Sibiului se numesc mocani, sau așa cum locuitorii din Poiana Ruscăi se numesc pădureni, iar cei din Apuseni se numesc moți. Sînt oameni harnici, pricepuți în creșterea vitelor și-a oilor, dar și într-ale mineritului. Nu întîmplător mina lor e pe primul loc". Îl întreb pe Ilie Păducel, secretarul Comitetului de partid de la mina din Lonea, cine sînt oamenii cei mai de nădejde aflați la acea oră în mină. „Păi, cum să vă spun, mai toți sînt de nădejde. Grigore Mîndruț, Florea Anton, Ioan Boteanu, Aurel Negru, Ștefan Pătruș,

Constantin Rusu, Iosif Bucur, Antal Andrei, Cornel Pilea și Eugen Voicu. Despre Cornel Pilea nu vă spun decît atît, că a cîștigat anul trecut întrecerea socialistă pe toată mina, dar anul acesta altă brigadă se află pe primul loc, cea a lui Mindruț". „Dar de cînd, întreabă Lazăr Filip, e Voicu la voi?" Iată un lucru pe care eu, abia sosit în Valea Jiului, n-aveam cum să-l descopăr ca fiind mai deosebit. „Dar cine este, întreb, Eugen Voicu?" „Este, spune Ilie Păducel, unul din marii șefi de brigadă din Valea Jiului. A venit la noi acum cîteva zile. A venit de la Petrila. Brigada lui a luat-o Ștefan Alba, alt mare miner din vale. A venit, cum chiar el mi-a zis, cu gînduri mari. Știți ce mi-a spus? Că dacă el, Voicu, urcă în frunte, oare noi, cei din conducere, nu-i vom apăsa capul lui Mindruț?! Vedeți, el se gîndește să nu cumva să tulbure apele, adică ierarhiile. Un miner, întîi și-ntîi, dacă este miner adevărat, își face datoria, dă cărbune cît mai mult, se bate cu înaltă conștiință pentru forța energetică a țării, dar, mai apoi, se gîndește și la ceilalți ortaci, la ceilalți șefi de brigadă care, pînă la el, s-au aflat mereu în frunte. Nu-i nimic, i-am zis, fii tu cel mai bun, arată că poți fi, dovedește că ești, și restul lasă-l pe seama noastră. N-or să apară discuții". Între timp, afară, Elena Ghera a fotografiat cele trei puțuri ale Lonei. Puțurile sînt un fel de turnuri, înalte de aproximativ 50—60 de metri, dar adînci de peste 100 de metri. Aceste puțuri, de intrare în mină, cu schipuri, de aeraj sau pentru materiale, sînt adevăratele embleme ale văii. Cel mai mare puț cu schip din țară este, aflăm, la Lupeni. Dar pînă să ajungem noi la Lupeni, mai e cale lungă.

3) PETRILA, SUB DULCE MIROS DE VANILIE

Intrăm, pînă una-alta, în Petrila. Fumul, mirosul de cărbune, cum am mai spus, au dispărut. Încerc să le aflu măcar ecoul. Privesc cîteva case vechi, din colonie. Țiglele de pe acoperișuri, așezate ca solzii, una peste alta, au pe la încheieturi cîte un chenar negru. Un negru intens. În mijloc, spălate de zăpezi și ape, țiglele sînt roșii ca sîngele. Un roșu aprins. De undeva, din timp, din trecut, adie parcă gustul acela greu de cărbune arzînd, gustul acela uleios. Revăd, pentru o clipă, vechea Vale a Jiului. Dar imaginea se stinge brusc. Brusc, pentru că intrăm în Laboratorul de patiserie din Petrila. Un laborator ca oricare altul, veți spune. Da, așa este, numai că aici, de peste 30 de ani, lucrează un vestit meșter cofetar, Demeter Iosif, de mai multe ori clasat pe locul întîi în diverse concursuri desfășurate la nivel național. E plecat în concediu. În locul lui, Emilia Ardean

Un tradițional „noroc bun!" la începutul călătoriei noastre

În jur, totul e alb. Un alb de zăpadă. Ele, femeile acestea, mă gîndesc, sînt înconjurate de alb și de mirosuri dulci, venite parcă din copilăria noastră, a tuturor, în timp ce bărbații lor, acolo, jos, în mină, la zeci și zeci de metri sub pămînt, sînt înconjurați de negrul greu al cărbunelui și de întunericul și mai greu al geologiei. Sus, în laborator, miroase a vanilie, cacao, căpșuni, frișcă, zmeură, iar jos, în mină, a cărbune! „Ai grijă ca reportajul tău să aibă gust de cărbune!" Poftim, cărbune și vanilie, cărbune și cacao, cărbune și zmeură! Gustăm din înghețată. E la fel de bună de parcă am fi servit-o la cofetăria hotelului Intercontinental. Gustăm din prăjituri, din plăcintele cu mere, cu brînză. „Prăjiturile și plăcintele de aici, din Petrila, de la Demeter Iosif, îmi spune Gheorghe Chirvase, sînt apreciate în toată Valea Jiului. Dacă ai vreo sărbătoare acasă și reușești să-ți faci rost de prăjituri dintr-astea, ești un om făcut. Cererea este foarte mare. Din această cauză Petrila face prăjituri numai pentru Lonea, Petrila și o parte din Petroșani. Pentru restul văii, cu aceleași rețete și, aș zice, cu aceeași îndemînare și talent, se fac prăjituri în alte două laboratoare recent înființate. Dar faima, știți cum e, a rămas". Faimă, faimă, îmi spun, în gînd, dar prăjiturile și plăcintele cu mere sînt cu totul și cu totul excepționale. Ți se topesc în gură și au o mireasmă, revin, de copilărie. Mîncăm în tăcere, pe nerăsuflate, fiecare prelungind cît poate clipa de plăcere. Mă gîndesc între timp, că aici, în mina Petrilei, lucrează unul dintre cei mai destoinici șefi de brigadă din toată valea, Ștefan Alba. Un nume de răsunet al întrecerii socialiste, un muncitor și un comunist încercat. Tare aș fi vrut să-l văd, să știu cum arată acest om despre care s-a dus vestea peste tot. Se zice că are un stil de lucru cu oamenii cum nu s-a mai pomenit. Brigada sa este un adevărat model pentru toate brigăzile din vale. „L-am cunoscut, îmi zice Gheorghe Chirvase. E un om scund, parcă firav. Nici n-ai zice că e miner. Pentru oamenii lui, aproape 100, se bate ca un leu. Știe totul despre fiecare. De unde vine, cîți copii are fiecare, cum se împacă cu nevasta, cu vecinii, ce necazuri are. Este, cum s-ar zice, un fel de frate al lor, un frate mai mare. Să ajungi miner calificat în brigada lui Ștefan Alba, unul din eroii văii, e lucru mare!" Nu, nu l-am întîlnit pe Ștefan Alba. Era jos, în mină, la șut. În luptă cu cărbunele, cu recordurile, în luptă pentru vale și pentru țară. Un adevărat atlet al muncii, al mineritului, al omeniei! Ne oprim împreună cu Ioan Orza, gospodarul orașului, pe un șantier, la bazinul de înot. „Va fi, ne spune, un bazin olimpic de toată frumusețea, cum puține sînt în țară la ora actuală. Le așteptăm, peste doi ani cel mult, pe Noemi Lung și Tamara Costache, aici, la Petrila, să doboare un record mondial, pe 50 de metri, sau la 400 metri mixt. Dar poate că, pînă atunci, se va ridica din fetele noastre o posibilă adversară a lor. Mai știi!" Ioan Tudor, inginerul care va duce la bun sfîrșit construcția acestui impunător bazin, n-are timp să stea la o fotografie. Tocmai a făcut o comandă cu Aiudul, de unde urmează să sosească o macara pentru a ridica grinzile acoperișului, fiecare grindă cîntărind cam 30—35 de tone. Ceilalți oameni, însă, o fac cu plăcere și cu rugămintea de-a le trimite și lor cîte o fotografie. Plecăm înspre Petroșani, dar nu-mi pot alunga regretul că nu l-am întîlnit pe Ștefan Alba. Altădată, îmi spun, că doar n-a intrat timpul în sac. Altădată!

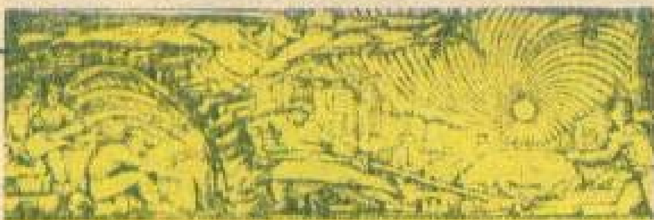
La Petrila, sub mireasma de vanilie...

Echipa de cofetărese a maestrului Iosif Demeter

4) SCURT DIALOG ÎNTRE REPORTERI

În drum spre Petroșani îl întîlnim (ne aștepta de aproape o oră!) pe Sorin Caracserghi, reporter de „radio". Era înarmat cu un magnetofon, o geantă, un carnet și-un

cuvîntului. Ce-ai zice să facem odată un reportaj de la o astfel de întîlnire a tuturor membrilor familiei Pilea din Lonea, adică de la Lunca Florii?!" „Zis și făcut", îi răspund, dar mă bucur că magnetofonul meu, adică memoria, a lucrat din plin.

Într-un abataj din Paroșeni, pe „bulevardul" subteran al Văii Jiului, în plină bătălie pentru forța energetică națională

pix. A aflat că mergem la Uricani și a vorbit cu cei doi „ghizi" ai noștri să ne însoțească. Intră direct în subiect și mă întreabă dacă l-am întîlnit pe Ștefan Alba. Nu, îi răspund. E în mină, la șut. „Nici eu, îmi zice, așa că n-am de ce să te invidiez. Dar pe Cornel Pilea? L-ai întîlnit?" Nici. „Eu l-am întîlnit. E din Lonea. Mai exact spus, din Lunca Florii. Ca miner și ca șef de brigadă e la fel de grozav ca și Ștefan Alba. În întrecerea în cinstea Conferinței Naționale a partidului a doborît toate recordurile. L-am întrebat dacă-i place să fie miner. Știi ce mi-a răspuns?" „De unde să știu. Spune-mi!" „Mi-a spus că tată-său a fost miner, că tot miner a fost și bunicul lui. Că mai are opt frați, care sînt tot mineri, că are și două surori, care sînt căsătorite tot cu mineri. Și că știe ce înseamnă minerul, azi, pentru țară!" „Formidabil!". „E un tip formidabil, îți spun eu. Merita să-l cunoști. Dar și el era tot în mină, la șut". „Și-atunci, de ce-mi spui toate astea? Vrei să mă faci să te invidiez?" „Nu, îți spun doar așa, ca să știi ce-ai pierdut". L-am întrebat care e cea mai mare mîndrie a lui. Știi ce mi-a răspuns? Că marea lui mîndrie este că mai tot satul poartă numele de Pilea. Îți dai seama, nouă frați Pilea, fiecare cu cîte trei-patru copii. Plus surorile. Cam în fiecare săptămînă se întîlnesc cu toții, la cîte o masă comună. Îți dai seama ce e acolo. Lume peste lume! O nuntă în toată puterea

5) ACUM 50 DE ANI, COLOANA NESFÎRȘITĂ...

Pînă să intrăm în Petroșani, trecem dincolo de poarta Întreprinderii de utilaj minier, adică I.U.M.P. Înainte vreme, drumul dinspre Petrila spre Petroșani trecea drept prin mijlocul întreprinderii. Era un drum amărît, plin de hîrtoape. Drumul acela, constat, a dispărut. Adică a rămas doar al întreprinderii. Locul lui l-a luat șoseaua, adică bulevardul cel mare al Văii Jiului, care ocolește I.U.M.P.-ul. Se nasc aici, la I.U.M.P., mai toate utilajele miniere folosite în vale, iar unele sînt folosite în toată țara. În minerit, firește. Combine de abataj, complexe de susținere mecanizată, transportoare. Utilaje ultramoderne, la nivelul de exigență al vremii noastre, întreprinderea a împlinit de curînd 75 de ani. Aici, într-un atelier de turnare, au fost fabricate, dacă putem spune așa, dacă nu cumva termenul nu e prea pretențios, elementele celebrului monument brâncușian, Coloana Nesfîrșită de la Tîrgu Jiu. Dintre meșterii care au șlefuit romburile Coloanei, acum 50 de ani, mai trăiesc doar cîțiva. Pe atunci erau doar simpli ucenici și tare se mirau că, zi de zi, erau puși să șlefuiască piesele acelea ciudate. Printre ucenici, aflăm, se afla și viitorul dramaturg I.D. Sîrbu. Atelierul de-atunci a devenit o simplă vopsitorie. Atelierul de turnare a fost demo-

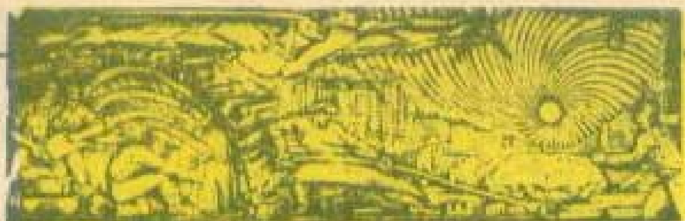
lat. Între întreprinderea aceea, de-acum 50 de ani, şi cea de azi este o distanţă enormă, ca de la cer la pămînt, cum se spune. În fapt, întreprinderea, aşa cum arată ea azi, cum a fost concepută, în ideea de a produce utilaj pentru a uşura munca minerilor

Şi afară, la zi, într-o plimbare, cu familia, pe strada mare din noul Lupeni, oraşul strămutat pe Dealul Bărbăteniior

în abataje, pentru a înlătura cît mai mult efortul fizic, este întruchiparea reală, concretă a indicaţiilor tovarăşului Nicolae Ceauşescu, primul miner al ţării, cum îl consideră, cu dragoste şi respect, minerii întregii Văi a Jiului. De altfel, întreaga Vale a Jiului, de nerecunoscut azi pentru cei ce n-a mai fost pe aici de-acum patru-cinci ani, să zicem, întruchipează deosebita grijă cu care secretarul general al partidului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, s-a aplecat dintotdeauna asupra vieţii şi muncii minerilor. „Nu numai noi, cei de la I.U.M.P., am beneficiat de preţioasele indicaţii ale tovarăşului Nicolae Ceauşescu, avea să ne declare Ion Predoi, secretarul Comitetului de partid, ci şi alte unităţi existente atunci în zonă, ca să nu mai vorbesc de altele, înfiinţate ca urmare directă a vizitelor tovarăşului secretar general în Valea Jiului. În ceea ce ne priveşte, producem la ora actuală 34 de tipuri de elemente pentru mecanizarea şi automatizarea muncii în abataje. De-aici, de la noi, se schimbă, pur şi simplu, faţa muncii din toată valea. Ar fi foarte bine dacă aţi nota măcar numele cîtorva din oamenii noştri de bază: Ion Popescu, Petru Lupulescu, Martin Ambruş, Ion Raicu, Iosif Stern, Bela Garbai, Ilina Ştefan, Ioana Nicolescu, Petru Gaja, Petru Hurez. Şi un amănunt nu lipsit de interes: dezvoltarea întreprinderii a creat locuri de muncă pentru aproximativ 1 400 de femei, neveste ale minerilor". Cu cîtă grijă, deci, sînt fabricate aici, la I.U.M.P., utilajele care, în mînă, vor fi mînuite de fiii, fraţii şi soţii celor peste 1 400 de femei?! Întrebarea este, fireşte, doar retorică.

6) PETROŞANI, INIMA VĂII JIULUI

În vale, toate drumurile duc spre Petroşani. O descriere despre cum arăta vechiul Petroşani ne-ar lua zeci şi zeci de pagini. O descriere despre cum arată azi — ca o staţiune balneară, ca un veritabil oraş de vacanţă, aerisit, luminos, tînăr, viguros, cu o arhitectură superbă — ne-ar lua, de asemenea, zeci şi zeci de pagini. Din vechiul oraş n-au mai rămas decît cîteva case, în colonii, dar şi acelea sînt pe punctul de-a nu mai fi. Petroşaniul, ca mai toată Valea Jiului, este înnoit din cap pînă-n picioare. Priviţi fotografiile acestui reportaj şi veţi înţelege că ne aflăm într-unul din cele mai frumoase oraşe ale ţării. Iar cei care au amintiri despre vechiul Petroşani, cei care n-au mai fost aici de multă vreme, n-au decît să se gîndească la dificultăţile pe care le vor întîmpina în clipa în care vor reveni. N-au rămas, pe strada mare a Petroşanilor, decît cîteva clădiri din cele vechi. Simple puncte de reper. Singurele care te fac să crezi, deşi evidenţa te contrazice, că te afli, totuşi, în Petroşani. Oraşul marelui institut de învăţămînt superior cu specific minier. Oraşul Teatrului de stat din Valea Jiului. Oraşul echipei de fot-

bal Jiul Petroşani, care va reveni fără doar şi poate în Divizia A, acolo unde îi este locul. Oraşul în care tinerii sînt îmbrăcaţi după ultima modă. Se şi spune, doar, că moda se lansează la Bucureşti, dar se consolidează în Petroşani! Da, minerii vor să fie frumos îmbrăcaţi. Ei, copiii lor, soţiile lor. Petroşani, oraşul dotat cu un spital dintre cele mai moderne din ţară, un spital în care medicii sînt acceptaţi numai dacă au o înaltă şi recunoscută valoare naţională. Petroşani, oraşul copiilor, al şcolilor, al grădiniţelor, al liceelor, al înlesnirilor de care se bucură toţi minerii Văii Jiului. La intrarea în mină fiecare om primeşte o masă gratuită. O masă din care nu lipsesc ciorba cu carne, nici felul doi, tot cu carne. Sau, ca să încheiem cu lista avantajelor create pentru mineri, e bine să notăm că săptămîna de lucru numără doar cinci zile. În celelalte două zile minerii îşi refac forţele. Odihnindu-se în oraşele lor, sau pe munţi, la cabanele pe care le au la dispoziţie. Altădată, problema numărul unu a femeilor din vale, a fiicelor şi soţiilor minerilor, era găsirea unui loc de muncă. În linii mari, problema a fost rezolvată. Au apărut întreprinderi şi unităţi excelent echipate tehnic în care muncesc, cu precădere, femeile. Un aer tare, curat şi luminos s-a instăpînit peste Petroşani şi peste toată valea de cînd încălzirea o asigură termoficarea. Şi cîte altele n-ar mai fi de spus! Ştiţi oare, între altele, că un tînăr care vrea să devină miner urmează un curs de protecţia muncii timp de 10 zile, timp în care primeşte aproape 100 lei pe zi? Că după aceea intră în subteran, unde cîştigă, de-a lungul calificării, peste 3000 lei? Dar mai ştiţi oare că toate aceste avantaje nu sînt decît pentru cei ce vor, într-adevăr, să muncească? Valea Jiului este numai şi numai a celor ce muncesc. Singura unitate de măsură aici, în vale, este munca. Prin muncă s-ar mai putea înţelege seriozitate, omenie, corectitudine, bun-simţ, sinceritate şi atîtea altele încă. Tot ceea ce cere secretarul general al partidului unui adevărat revoluţionar şi patriot! Spunem toate acestea pentru ca nu cumva cine ştie cine, învăţat să umble după chilipiruri, citind aceste rînduri să dea năvală spre Valea Jiului. Valea Jiului este, atenţie!, un loc în care singura valută forte sînt sudoarea, munca, gîndirea vie, căutările creatoare. Toţi cei ce deţin aceste foarte căutate monede pot, dacă vor, să vină în Valea Jiului. Valea Jiului are nevoie de astfel de oameni. Cărbunele Văii Jiului aşteaptă să fie smuls din somnul său de milioane de ani. Cărbunele Văii Jiului, pornit înspre inima ţării, nu poate fi scos decît de oameni cu sufletul şi cugetul curate

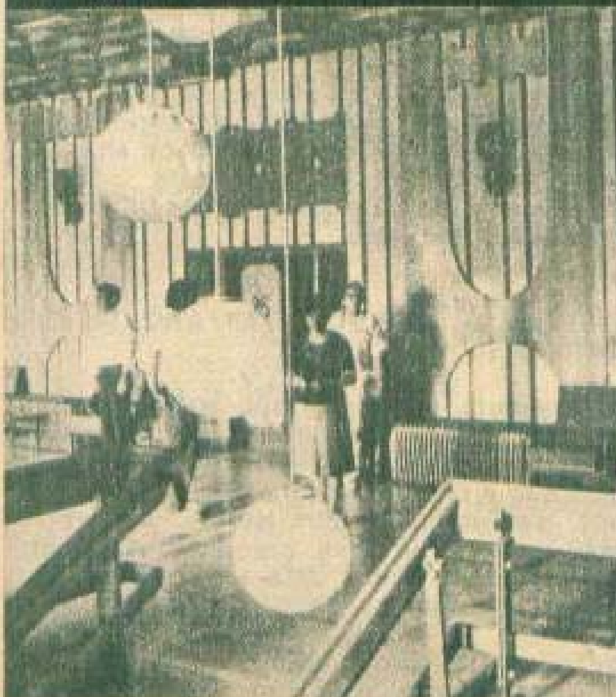
ca lacrima și cu gîndul la mai binele tuturor. Cărbunele Văii Jiului, chiar dacă este negru și plin de praf, are ceva din puritatea oamenilor pentru care munca este supremul lor ideal, singura formă de-a fi. Acestea sînt gîndurile, o parte din ele, care ne-au cutreierat în timp ce admiram superba înfățișare de azi a Petroșanilor, a oamenilor săi. Acestea sînt gîndurile cu care ne-am abătut pe la minele Dîlja și Livezeni, cu care am intrat în noua sală a Teatrului de stat, cu care am urmărit pregătirile copiilor ce aveau să inaugureze, peste cîteva zile, noua sală de sport a Clubului sportiv școlar din localitate, cu care am tulburat, pentru o clipă, liniștea coridoarelor de la Spitalul municipal. Acestea sînt gîndurile cu care am intrat pe poarta unei foarte noi întreprinderi, la IPSRUEEMP.

Din nou în Lupeni, orașul fără periferii (stînga); și în Valea Jiului, ca pretutindeni, se vînd bibelouri și obiecte de lux (stînga jos); la Aninoasa, sportul numărul unu nu este fotbalul, ci tirul cu arcul (sus)

Încă o podoabă arhitectonică a văii: noul foaier al Teatrului de stat din Petroșani (jos)

7) ȘTIȚI CE ESTE IPSRUEEMP?

La ieșirea din Petroșani, pe dreapta, pînă să ajungem la Livezeni, a apărut, de numai cîțiva ani, o nouă unitate economică, extrem de importantă în ceea ce privește munca minerilor în subteran. Este vorba de Întreprinderea pentru piese de schimb și reparații utilaje electrice și electrotehnice miniere Petroșani. O denumire foarte lungă și, de ce n-am recunoaște, destul de complicată. Ca să se rezolve problema, ca și în alte cazuri, s-a recurs la pronunția doar a inițialelor. IPSRUEEMP! Foarte simplu, nu-i așa?! IPSRUEEMP! Cam greu de pronunțat, în rest, sigur că da, e simplu. De la doctorul inginer Antoniu Bacu, directorul unității, aflăm că întreprinderea, o fostă secție a I.U.M.P.-ului, își descoperă cu adevărat rostul abia în 1982,

portanță, la noi în întreprindere avem numeroase familii care sînt reprezentate de trei generații, adică bunic, tată și fiu. Avem pretenția să spunem că la noi lucrează cei mai buni meseriași din vale. Printre ei, Wilhelm Kurom, inginerul șef al întreprinderii, subinginerul Gheorghe Nicolae, un veteran de la A.P.T.A., Ștefan Chezan, la reparații electrice, Nicolae Borbely, strungar, Ion Ioana și Marin Lazăr, lăcătuși, Vasile Voiculescu, șef brigadă la o echipă de service, Viorica Păstrăveanu, o altă șefă de brigadă, la reparații electrice, Ion Spafiu, maistru la confecții metalice, Tiberiu Lazăr, specialist metrologic, Lucia Șerban, electronistă specializată în instalații telegrizumetrice, și Șerb Crețu, specialist în reparații combine de abataj. Aceștia și mulți alții încă și-au cîștigat un adevărat renume în vale. Unde pun ei mîna, utilajul este ca nou". Dar IPSRUEEMP nu s-a menținut doar în condiția de mecanic-șef al văii. De pe planșetele proiectanților săi au ieșit o sumedenie de dispozitive și instalații, una mai folositoare decît alta. Numele lor sînt atît de complicate, o foarte largă gamă de echipamente electrice antigrizutoase etc., etc.

Piață la Vulcan, într-o dimineață de toamnă

de la ultima vizită în Valea Jiului a tovarășului Nicolae Ceaușescu. „Am devenit, începînd de-atunci, un fel de «mecanic-șef» al văii, ne declară interlocutorul. Cineva trebuia să se ocupe de întreținerea, funcționarea sau de repararea sutelor și sutelor de utilaje aflate în subteran, sau la suprafață. Sarcina asta, nu tocmai ușoară, ne-am asumat-o noi, cei de la IPSRUEEMP. Cu alte cuvinte, I.U.M.P. produce utilaje, iar noi le întreținem. Dacă ar fi numai atîta, totul ar fi foarte simplu. Dar au apărut zeci și zeci de noi probleme care au cam complicat lucrurile. Ca să le simplificăm am luat o serie de măsuri, cea mai importantă fiind aceea de a reduce timpii morți în experimentarea și implantarea unor utilaje. Avem un foarte bine pus la punct serviciu de creație tehnică, în fapt un atelier de proiectare tehnică pentru automatizări, A.P.T.A., așa l-am denumit, pe scurt, folosind, desigur, tot inițialele. Apoi ar veni, la rînd, Service-urile înființate la fiecare mină, pentru fiecare schimb. Ar mai veni, tot la rînd, calificarea oamenilor noștri care trebuie să știe să umble la complicatele utilaje miniere, calificare pe care am pus-o la punct pînă în cele mai mici amănunte. Ne recrutăm muncitorii încă din clasele 5—8, apoi îi urmărim la licee, sau la școlile profesionale, ca să nu mai vorbim despre investigațiile pe care le facem printre studenții Institutului de mine din Petroșani. Așa cum a indicat secretarul general al partidului, știința și tehnica cea mai înaltă intră azi în intimitatea producției. Ca să vă dați seama de complexitatea acestui fenomen, calificarea fiind peste tot o problemă de maximă im-

8) POMUL CU LALELE ȘI ARCAȘII DIN ANINOASA

Mai departe, pe uriașul bulevard al Văii Jiului, spre Vulcan, Paroșeni, Lupeni, Uricani și Cîmpu lui Neag, dar cu o foarte scurtă oprire la o ciudățenie a naturii, pomul cu lalele, sau tulipanul din Iscroni, un arbore înalt, cam cît un cireș, care înflorește foarte rar (a înflorit ultima dată acum trei ani!) și atunci, în clipa sa de grație, face... lalele. Cam cîte 15—20 de lalele cu o tijă scurtă, de numai 10 centimetri, în vîrful căreia se leagănă laleaua, albă sau galbenă, uneori

chiar și roșie. Prea multe alte amănunte despre tulipanul de la Iscroni, de lingă Aninoasa (se află in apropierea intersecției bulevardului cu drumul care duce spre comuna Aninoasa), n-am aflat. În fiecare an, aici, in preajma pomului cu lalele, are loc

Carbune și in subteran, dar și la zi, in marile cariere (sus); la Spitalul municipal din Petroșani, unul din cele mai moderne din țara (dreapta sus); o arhitectura a științei: Institutul de mine (dreapta jos)

Nedeia tulipanului. Ne-am abătut puțin din drumul nostru, care viza doar bulevardul, și-am tras o fugă pină la Aninoasa. Ne-am oprit la mină, apoi la cabana Arcașul, unde i-am văzut la lucru, adică la antrenamente, pe arcașii din Aninoasa. Dacă mai peste tot sportul numărul unu este fotbalul, aici, la Aninoasa, sportul numărul unu este tirul cu arcul. L-am cunoscut pe Vasile Tămaș, maestru al sportului, fost campion național, dar și pe mai tinărul său coechipier, Dan Baroncea, antrenorul echipei, inclusiv pe Viorel Hăbian, campion național la juniori. Cit despre cabana Arcașul, aflată in imediata apropiere a Aninoasei, la indemina minerilor care vin să-și petreacă aici, impreună cu familiile, timpul liber, aflăm de la administratorul Ilie Lőrincz, fost cabanier in Paring, că va arăta de zece ori mai frumoasă decit pină acum. Inclusiv poligonul de antrenament, inclusiv sala de concurs, care poate fi folosită și iarna. Se pare că e singura sală de tir cu arcul pe timp de iarnă din țară.

9) DINSPRE VALEA DE PEȘTI LA VALE

Ca să ne ușurăm intrucitva documentarea și, implicit, galopul nostru de-a lungul marelui bulevard al Văii Jiului, am urcat direct spre Uricani și de-acolo mai sus, la Cimpu lui Neag, iar de acolo mai sus, pină la barajul lacului de acumulare de la Valea de Pești. Lacul, intins, curat, albastru ca lacrima și rece ca gheața, oglindea in apele sale una din cabanele de odihnă și recreație ale minerilor din Uricani, inclusiv motelul B.T.T.-ului. Cealaltă cabană a uricănenilor se află la Cimpu lui Neag, sat pe raza căruia s-a deschis una din cele mai noi mine din vale. Undeva, deasupra satului, o carieră care seamănă cu urmele unui imens meteorit căzut pe pămint. Este vorba despre mina cu extracție de la suprafață, similară cu minele din nordul văii, cele de la Lonea-Lunca Florii și Lonea-Pilier. Ne aflăm, după cum se subințelege, la extremitatea sudică a văii, pe Jiul de Vest, fratele Jiului de Est, care udă

Lonea, Petrila și Petroșaniul. Aceste două Jiuri se intilnesc ceva mai jos de Petroșani, la pasul Surduc, se unesc și alcătuiesc Jiul, riul care pornește la vale, spre Oltenia. Noi, de sus, de pe malul lacului de la Valea de Pești, o pornim la vale spre Uricani. Nu inainte de a nota, măcar așa, ca exemplu, că jur-imprejurul Văii Jiului sint o sumedenie de cabane ale minerilor. Pe cele ale uricănenilor le-am amintit. Iată-le și pe celelalte: Straja și Brăița, pentru Lupeni, Căprioara, pentru Paroșeni, Brazi, Straja-Vulcan și Pasul Vulcan, pentru Vulcan, Arcașul, pentru Aninoasa, o cabană, fără nume deocamdată, pentru mina Dîlja, Lunca Florii și Voievodul pentru Petrila și Lonea, Voievodul fiind considerată cabana cu cea mai frumoasă priveliște din zonă. Așadar, peste citeva minute, ajungem la Uricani, in biroul primarului, Corneliu Boloboi. „Un lucru care, incepe dinsul, se știe, dar pe care am să-l repet, totusi, este acela că mina din Uricani a fost dată in functiune acum 40 de ani, o dată cu Republica. In clipa de fața mina noastră deține recordul in ceea ce privește investițiile, 1,5 miliarde lei in acest cincinal. Asta vrea să insemne că au fost depistate serioase rezerve de cărbune. Rămine ca noi să folosim cum trebuie acești bani, foarte mulți, scoțind cit mai mult cărbune. Cărbune pentru ca țării, cum spune cintecul, să-i fie cit mai cald, să aibă cit mai multă lumină. Cit despre oraș, ce să vă spun, ați văzut și dumneavoastră, Uricanii sint alcătuiți acum din două cartiere, Orașul vechi, in fapt o mină de blocuri de-acum 30—40 de ani, și Orașul nou, un cartier ridicat in ultimii 10 ani. Plus celelalte amenajări, adică spațiile verzi, spațiile comerciale, școlile, grădinițele. Eu zic că la Uricani este la fel de frumos ca oriunde in vale. De altfel, noi nici nu zicem că sintem rupți de vale. Ne bucurăm, ca toți ceilalți, de aceleași avantaje și inlesniri, in spiritul legii, inclusiv de sprijinul municipiului cu ajutorul căruia rezolvăm mai toate problemele. Pe scurt, cam asta e, dăm cărbune, cit mai mult cărbune, atit din mina veche, de la Uricani, v-am spus că este „veche" de numai 40 de ani, dar și din cele noi, cea de la Cîmpu lui Neag și de la Valea de Brazi". Zgircit și nu prea, totuși, la vorbă, primarul din Uricani. Mai jos, spre Vulcan, oprim ceva mai mult. Vulcanul, ni se spune, este cel mai frumos și mai cochet oraș din toată Valea Jiului. A contribuit la asta și faptul că prin termocentrala de la Paroșeni, aflată in imediata sa apropiere, a beneficiat încă din 1975 de incălzire prin termoficare. Cu alte cuvinte, fumul care a dispărut din Valea Jiului de numai 3—4 ani, aici a dispărut de multă vreme. Mai beneficiază și de o splendidă așezare, ca pe un amfiteatru, a orașului. Urcăm sus, in oraș și avem ciudata senzație ca ne aflam nu intr-un oraș minier, ci undeva, intr-o stațiune montana. Aproape că nu ne mai vine să plecăm. Ne plimbăm pe aleile încărcate de flori și verdeață. Ne amestecăm printre oamenii ieșiți, acum, înspre seară, la promenadă. In spatele nostru un tinăr ii spune altcuiva că dacă va continua să fie tot așa (nu știm cum, că n-am prins discuția de la capăt) nu va reuși nimic în viață. „Tu, mai auzim, trăiești intre oameni, nu singur, in pădure. Asta trebuie să-ți intre bine în cap, auzi?!" Sinceri să fim, nu credeam să auzim, chiar și așa, foarte pe scurt, această mică-mare lecție de viață. Nu l-am tulburat, deși am fi putut să o facem. Coborim in viteză spre șosea, spre bulevardul cel mare. S-a întunecat de-a binelea.

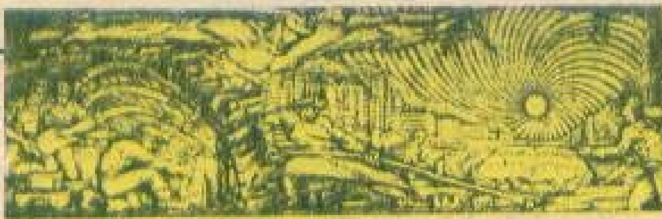
Gazda unor viitoare recorduri mondiale la natație: bazinul olimpic din Petrila, în prezent în plină construcție

Pentru noi, cei de la suprafață, soarele a apus de mult. Pentru cei de sub pămînt, soarele nici nu există. Îl vor zări abia spre dimineață, cînd vor ieși din șut. Soarele! Nimeni nu iubește, mai mult ca minerul, soarele. Soarele, stelele, vîntul, iarba, păsările, pomii, rîurile, dealurile și munții. Și viața. Neapărat viața. În numele ei, minerii coboară zi de zi, cîte opt ore, în mină. În numele ei — al vieții tot mai bune a patriei — înfruntă întunericul acela parcă de nepătruns. Întunericul acela lipsit de stele, dar plin de-o poezie aparte, a muncii, a cărbunelui. Dar, cum spuneam, e seară, ba chiar noapte în toată puterea cuvîntului. Mîncăm în fugă, obosiți de-atîta drum, la una din cele patru „fabrici de mîncare" ale Văii Jiului, la Paroșeni. Mîncare bună și gustoasă. Amănunte ne oferă, în absența șefului de cantină, Gheorghe Enache, plecat în concediu, Veronica Cazan, locțiitoarea, o ardeleancă venită aici, după soțul ei, tocmai din Bistrița: „Noi facem zilnic 12 000 de porții de mîncare. Avem două microcantine, una pentru Lupeni și încă una pentru Vulcan și Paroșeni. Azi am avut la prînz tocăniță de cartofi cu carne de pui, ciorbă de roșii, cu zeama de la tocăniță, și varză à la Cluj. Mîine vom servi mîncare de fasole cu carne de porc, ciorbă à la grec și văcuță cu mazăre. În anul trecut am luat locul I pe țară. Cred că și-n anul acesta o să ne clasăm tot pe un loc fruntaș". Așa să fie, le-am urat noi, mulțumind totodată pentru masă.

10) CIFRE, BLOCURI ȘI OAMENI ÎNTRE LUPENI ȘI PAROȘENI

Am fi vrut ca reportajul nostru să se încheie la Lupeni, dar n-a fost să fie așa. În vestita citadelă revoluționară a Văii Jiului avea loc o ședință lărgită a tuturor factorilor de răspundere din vale. Problema numărul unu, cărbunele. Cît mai mult cărbune! Am tras, deci, o fugă pînă la mină, l-am abordat pe secretarul comitetului de partid, Vasile Rusu, de la care, într-un interviu-fulger, am aflat: „În clipa de față, jos, în mină, sînt brigada lui Costică Ene, cea mai bună pînă acum, care are o metodă proprie de exploatare, o exploatare în avans, așa i se spune, dar ar fi foarte complicat să vă explic în ce constă asta, apoi brigada lui Constantin Popa, eroul nostru, dar brigada lui a avut mari necazuri pentru că a dat de un steril lung de peste 17 metri, ceea ce înseamnă mai mult de o treime din abataj; însă noi sîntem convinși că nea Costică Popa nu se va lăsa. Între altele, vă pot spune un lucru deosebit, ceva de domeniul incredibil, adică nea Costică Popa a schimbat brigada sa, cea cu care obținuse numai și numai rezultate foarte bune, și a luat o brigadă mai slabă, cu care, firește, cîștigă mult mai puțin decît cu cealaltă. Chiar dacă pierde la bani, nea Costică vrea să cîștige în altă parte, la omenie. Va cîștiga, desigur, dar, deocamdată a avut ghinionul cu sterilul despre care vă vorbeam. Alte două brigăzi din cele 56 cîte are mina noastră, cele ale lui Mihai Blaga și Vasile Iușan, sînt și ele în luptă pentru un loc fruntaș. În orice caz, tragem tare ca să scoatem 7 500 tone pe zi. Dar bătălia cea mare se dă dincolo de Jiu, unde au fost deschise noile investiții. Vrem ca în acest cincinal să atingem acolo o producție de 2 500 tone pe zi, cărbune pe care am și început să-l scoatem din straturile 13 și 15. Și-acum trebuie neapărat să plec la ședință. Altădată, mai pe îndelete. Noroc bun!" În ceea ce ne privește, ne-am mulțumit chiar și numai cu atît. Documentarea noastră despre Lupeni a continuat la primăria orașului, cu Ion Pădurean. L-am luat mai pe îndelete și-am notat că a venit aici, în vale, la Lupeni, încă de pe cînd avea 14 ani. De felul său este gorjean, dar nici urmă de vorbă oltenească în graiul său. Cum arăta orașul pe atunci, cînd avea el numai 14 ani? Nu-și mai aduce aminte. Orașul acela nu mai există. Pur și simplu, Lupenii s-au mutat pe dealul Bărbătenilor. Tot orașul s-a mutat. În numai 7—8 ani. În locul Lupeniului de altădată pot fi zărite cîteva hectare de sere. De ce a fost nevoie să se mute? Pentru că exploatarea minieră ajunsese chiar sub oraș. Nu se mai putea locui. În fond, mutarea aceasta a fost pentru oraș o adevărată șansă. Lupeniul va fi, după părerea sa, după speranța sa, cel mai frumos oraș din vale. „Avem, zice, un bulevard, noi l-am spus Bulevardul Păcii, lung de 4 kilometri și cu patru benzi. Care oraș mai are așa ceva? Apoi, toate casele sînt nou-nouțe. Iar blocurile, le-ați văzut

Aici, la barajul lacului de acumulare de la Valea de Pești, se încheie călătoria noastră și harta unuia dintre cele mai frumoase și mai dinamice teritorii ale noului românesc

doar, sînt la fel de frumoase ca şi cele din Petroşani sau Vulcan. Nu există să nu fim noi primii. Chiar dacă mai avem o mie şi una de lucruri de făcut. Le facem, că timp e destul. Iar pe lîngă timp avem şi oameni buni, toţi unul şi unul. Asta e! Veniţi peste 3—4 ani şi mai stăm noi de vorbă. Dar să veniţi numai pentru Lupeni, nu aşa, pentru toată valea, şi, din cauza asta, pe fugă. E clar?!" Sigur că era clar, dar pînă una, alta iată-ne la Paroşeni, mina cea mai mecanizată şi mai automatizată din toată Valea Jiului. „Mina noastră, ne declară inginerul Ioan Beserman, directorul întreprinderii, este, din punctul de vedere al automatizării şi al mecanizării, o oglindă a ceea ce va fi, în cel mai scurt timp, mineritul în Valea Jiului. Dar, să vă spun eu, importantă este, desigur, mecanizarea, însă şi mai important este omul. Fără om, şi cred că ştiţi la ce fel de om mă refer, nu faci nimic. Iată, am să vă dau doar cîteva nume de oameni pe umerii cărora se sprijină întreprinderea noastră: Ştefan Toma, inginerul şef electromecanic, sau Vasile Pârvu, inginerul şef al întreprinderii, sau Mihai Berbecaru, Vasile Barabulă, Nicolae Andraşic, Gavrilă Mesaroş, Nicolae Crăciun, Victor Romeghea, Petru Alistar, Ion Cibea, Constantin Ştefuriuc, Alexandru Bucea. Cu aceşti oameni şi cu ortacii lor s-a realizat introducerea masivă a mecanizării şi automatizării în mină, iar din ceea ce am făcut noi, în acest domeniu, s-au înfruptat şi alţii. Cel ce vrea să fie socotit om în Valea Jiului trebuie să facă neapărat ceva care să uşureze munca minerului. Noi, cei din Paroşeni, am pus umărul şi ambiţia, tîmpla şi sufletul şi ne-am uşurat munca. O facem cu mare drag pentru toţi minerii din Valea Jiului".

ÎN LOC DE ÎNCHEIERE

Peste Valea Jiului începuse să cadă toamna, iar reportajul nostru se încheia într-o zi de sîmbătă, la amiază. Era cald, senin, un vînt uşor bătea dinspre Paring, iar aerul era curat ca o boare de zefir pe un platou montan. Am văzut de-atîtea ori Valea Jiului, dar atît de luminoasă şi-atît de încrezătoare în forţele sale — ca în acest an în care sărbătorim 40 de ani de la întemeierea Republicii, întemeiere atît de puternic ilustrată de însăşi devenirea Văii Jiului, transformată dintr-o Vale a Plîngerii într-o adevărată Vale a Fericirii — n-am văzut-o niciodată. Aici, în „ţara cărbunelui". Republica poate fi asemuită cu o uriaşă corabie de lumină, o corabie cu toate pînzele sus, navigînd spre un viitor tot mai bogat în împliniri. Aici, în Valea Jiului, se vede, cu o pregnanţă unică, uriaşa distanţă pe care a parcurs-o în aceşti ani viaţa de zi cu zi a minerilor, aceşti temerari cosmonauţi ai adîncurilor din truda cărora iese, scăldat de sudoarea muncii, cărbunele, pîinea industriei şi a energiei româneşti. În strategia devenirii sale, de-a lungul celor 40 de ani ai săi şi cu deosebire în ultimele decenii, Republica a avut în minerii Văii Jiului pe unii din tovarăşii săi cei mai de seamă, cei mai fideli, cei mai experimentaţi, cei mai hotărîţi să transforme noua Românie într-un stat liber, puternic, stăpîn pe soarta sa, stăpîn pe uriaşele sale bogăţii puse în slujba poporului, a făuritorilor de bunuri materiale şi spirituale. Nu putem, însă, încheia aceste rînduri fără să subliniem, cît mai apăsat posibil, modul exemplar în care au luptat minerii Văii Jiului pentru a traduce în fapt îndemnul permanent, mai actual acum ca oricînd, al partidului, al secretarului său general: *„Ţării, cît mai mult cărbune!"* Deşi s-a confruntat şi încă se mai confruntă cu greutăţi de tot felul, inerente şi obiective — cărbunele nefiind doar o simplă rocă, ci, dacă vreţi, un fel de fiinţă ce nu se lasă prea uşor ademenită pentru a fi smulsă multimilenarului său leagăn, pămîntul — producţia de cărbune a Văii Jiului va atinge şi, după cum adeseori ne-a fost dat să auzim, va depăşi, în preajma lucrărilor Conferinţei Naţionale a partidului, sarcinile de plan asumate. Nu va fi, desigur, uşor. Dimpotrivă. Dar care izbîndă este uşoară? Care victorie se cucereşte fără trudă, fără chin? Acesta a fost şi acesta este, dintotdeauna, felul de-a răspunde al minerilor din Valea Jiului sarcinilor încredinţate de partid şi de ţara: concret, exact, eroic. Din carnetul de note, plin de sute de însemnări şi nume, n-am folosit decît, să zicem, a zecea parte. Sufletul, însă, inima noastră am încercat să le punem pe de-a-ntregul în aceste rînduri din care ne privesc, drept în ochi, aşa cum le este obiceiul, toţi oamenii pe care i-am întîlnit de-a lungul celor două zile. Oameni buni, oameni dragi...

VICTOR NIŢĂ
Fotografii de ELENA GHERA

FÎNTÎNARUL

Meseria de fîntînar a învățat-o de la tatăl său mai mult ca să nu se piardă un lucru din bătrîni. Il chemau oamenii cînd își făceau casă nouă pe locurile lor pe care le moșteneau ca zestre, fiecare voia să aibă fîntîna cît mai aproape de casă, la îndemînă, să nu fie nevoită nevasta tînără să se spetească tot cărînd găleţile pline cu apă. Și ori în ce loc era așezată acea casă, el simțea cu precizie izvorul de dedesubt uneori numai întinzînd mîinile și umblînd cu palmele desfăcute deasupra pămîntului acela, alteori luînd o nuieluşa de alun în mînă și îndoind-o între degete ce pe-un arc. Avea el un semn al lui, un fel de mîncărime în vîrful degetelor cînd își trecea podul palmelor peste pînza de apă de dedesubt, secret pe care nu știu cîți fîntînari din Maramureș îl mai cunosc astăzi. Și unde simțea că-l ard palmele sau îl furnică prin degete, se oprea, bătea pasul pe loc și zicea: NO, AICI! Și niciodată de cînd făcea fîntîni nu s-a înșelat asupra izvorului (asta ar fi însemnat săptămîni de muncă în zadar), chiar cînd casa era așezată pe cîte un vîrf de dîmb pe care, judecînd cu mintea, nu se putea să dai tocmai acolo de pînza de apă. Săpa chiar acolo, dacă avea semnul, uneori și noaptea, fără oprire, pînă dădea de lutul cleios din fund; și, cînd ajungea la izvor, îl lăsa să se limpezească, cerea celor de deasupra un păhărut pe care-l umplea și-l trimitea iar afară să-l bea coconul cel mic al familiei. Așa cerea datina.

Oamenii aveau un mare respect pentru taina aceasta a lor mai ales de cînd tatăl său, după ce și-a ridicat casă, a vrut să-și facă și el ca toți ceilalți fîntîna lui lîngă casă. Și a fost ca un făcut, că, oricît a înconjurat casa din toate direcțiile, n-a avut semnul trimis de izvor. S-a dus și prin grădină, a luat la rînd fiecare palmă de loc, căuta în genunchi și însemna locul cercetat să nu se încurce cumva, dar toate au fost degeaba. Și nu se putea ca tocmai el, fîntînarul, să nu aibă fîntînă la casă și să umble după apă cu împrumutul. Începea să se simtă apăsat de necaz și rușine, se gîndea că locul însuși nu-i era prielnic familiei sale de fîntînari din tată în fiu, și, așezîndu-se într-o seară la masă, obosit și gîndindu-se să renunțe să mai caute izvorul, să se mute chiar cu casa pe alt loc, în altă parte, așa, din senin, punînd palmele pe masă, palmele lui mari și late de fîntînar, și așteptînd mămăliga, chiar în clipa aceea a avut semnul. A sărit drept în picioare și lovind cu palmele tăblia de stejar a mesei, a răcnit: NO, AICI! Și chiar în clipa aceea, deși era seară, n-a mai așteptat să fiarbă mamaliga, a dat masa la o parte și a început să sape în colțul acela al casei, scoțînd pămîntul direct în odaie. N-a trebuit să sape mai mult de un ceas: apa pe care o căutase mai bine de un an de zile pe lîngă casă era chiar sub masa lor, la o jumătate de metru adîncime. Așa că în noaptea aceea, chiar în noaptea aceea, și-a trezit coconul din somn să-i dea păhărutul cu apă neînceputa sa-i bea.

Meșter transilvănean de la 1890 (colecția E. Hofer)

Veneau oamenii și se minunau de fîntîna lui Lupu Fîntînaru – așa îl chema pe tatăl său, Lupu Florii, și numai mai tîrziu l-au trecut în actele de la primărie pe numele lui de acum. Nimeni nu mai avea fîntînă ca el și de la întîmplarea aceea i s-a dus vestea lui Lupu Fîntînaru pe toată Valea Vișeului și pe Iza în jos către Sighet. Veneau chiar de peste Prislop, din Moldova, să-l cheme la fîntînărit. Pe toți cei care îi treceau pragul îi așeza la masă și-i omenea și, după ce isprăveau cu masa, dădea fundul mesei la o parte (îi făcuse el într-un colț un cui în jurul căruia să se poată roti), se apleca peste borta de stejar pe care o pusese sub tăblie în locul ghizdelelor și scotea apă rece ca gheața într-un ulcior cu care le stîmpăra setea tuturor celor veniți de departe.

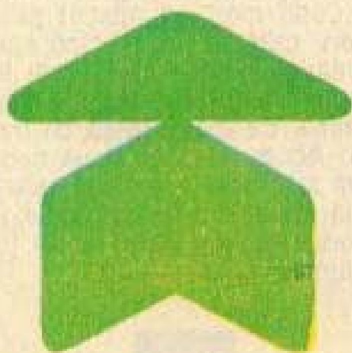
După ce tatăl său a murit, și-a rămas orfan la 15 ani, s-a apucat și el să sape fîntîni. Așa că sfîrșitul războiului l-a găsit pe fundul unei fîntîni, foarte aproape de izvoare. Avea 21 de ani și era căsătorit deja cu Mama Lupa. Trăiau însă împreună o supărare năprasnică: le mureau coconii nou-născuți unul după altul și nu avea cine să bea apa neîncepută din fîntînile sale. Așa că s-a dus pe un șantier, supărat că nevasta-sa nu-i putea ține în viață nici un prunc din cei născuți pînă atunci. De la Salva-Vișeu s-a mutat la Bicaz, de la Bicaz la Argeș și cînd Mama Lupa, după opt copii morți, a născut pe al nouălea (și pe următorii care au trăit), cînd acesta a împlinit un an și dădea semne că va trăi mult și bine și că va moșteni pămîntul, a venit acasă și s-a angajat la mină, ca majoritatea bărbaților din Munții Rodnei. Acum avea și el un cocon ca toți oamenii, cum tatăl său a avut în cele din urmă propria fîntînă, avea și el o rădăcină vie în cer și în neamul românesc de care să se țină sîngele lui cît a fi lumea și pămîntul.

ION ZUBAȘCU

OAMENI AI PĂMÎNTULUI, OAMENI AI NOII REVOLUȚII AGRARE

Într-un spațiu al continuelor prefaceri revoluționare – așa cum ni se înfățișează România acestor ani – transformările din agricultură sînt printre cele mai spectaculoase. Sub zodia noii revoluții agrare – amplu proces inițiat de gîndirea celui ce și-a pus definitiv amprenta asupra strălucitei epoci de azi, **Epoca Nicolae Ceaușescu** – însăși concepția despre agricultură, despre rolul specialiștilor în acest domeniu, despre larga participare a tuturor la înfăptuirea unor îndrăznețe obiective s-a schimbat radical. Astăzi, ori pe unde ai călători în țară, prin trenuri și autobuze, prin orașe și comune, vei auzi oamenii vorbind despre soarta recoltei. Interesîndu-se de ea. Agricultura și-a intrat pe deplin în drepturile-i firești. Renașterea satelor, pornind de-aici, este un proces vizibil și îmbucurător.

Nesfîrșita bătălie pentru atingerea unor recolte-record – la care participă întreaga suflare a satelor – a dus la inițierea și rapida propagare a unei stări de competiție loială și benefică poporului. Fiecare unitate agricolă, de stat sau cooperatistă, face vizibile eforturi pentru a intra în categoria celor cu bune rezultate, vizînd, în fiecare an, obținerea înaltului titlu de Erou al Noii Revoluții Agrare, instituit din inițiativa secretarului general al partidului.

Am căutat, în aceste pagini, să realizăm, cu cîțiva dintre oamenii noii revoluții agrare, un dialog pe tema căilor pe care trebuie mers în continuare întru continua dezvoltare a acestei ramuri de bază a economiei noastre naționale. Am încercat să punem în circulație (mai bine spus, să readucem în atenție) idei și inițiative care se constituie, după părerea noastră, într-un veritabil „set de propuneri" interesante, beneficiind și de argumentul realizărilor obținute de unitățile despre care vom vorbi.

MUNCĂ ȘI CHIBZUINȚĂ

Bărbat înalt, voinic, ars de soare, *COSTICĂ T. MIȘCĂ* nu arată cîtuși de puțin a avea vîrsta trecută în buletinul de identitate. De fapt, pe el nici nu-l prea interesează cifrele care-i bornează timpul trecerii prin lume. „Important e să se vadă că ai fost pe-aici, să lași în urmă ceva, dar ceva durabil" – zice. L-am găsit, venit doar în trecere de pe cîmp, la sediul C.A.P.-ului Bucov, unitate în fruntea căreia se află de ani buni.

– *Chiar, de cîți ani?*

– Păi, din '61. Aveam pe atunci 35 de ani și eram cel mai tînăr președinte din zonă.

– *Cum au mers, la început, treburile?*

– Căznit. De sediu, nici vorbă, aveam doar o cămăruță printre birourile cooperativei de consum. Aici, unde e sediul de azi, ridicat în '65, nu se găsea nici măcar un coteț de ciine. Recolte mici. O tonă și ceva la grîu, una jumătate la porumb, 18 tone la legume și trei tone jumătate de struguri la hectar. Nimica toată. Or, încă de la început, oamenii s-au gîndit că, dacă au intrat în C.A.P., adică dacă și-au unit avuturile, trebuie neapărat să se vadă și cîștigul. Numai așa s-ar fi ținut în continuare de treabă și nu și-ar fi căutat de lucru pe altundeva, la Ploiești, de pildă, că-i numai la cîțiva kilometri, se vede cu ochiul liber una din marile platforme industriale ale orașului. Stabilisem atunci să plătim 12 lei la ziua-muncă. Nu era prea mult, dar nici prea puțin. Mi-am adus aminte, cînd mă tot socoteam ce trebuie făcut, o vorbă de-a bătrînilor. Ziceau ei că totul depinde de felul în care începi, dar, în același timp, că nu e bine să te-apuci de prea multe lucruri deodată pentru că riști să nu duci la bun sfîrșit pe nici unul.

– *Și?*

– Și! Am început prin a pune la punct legumicultura. Din trei motive. Întîi – pentru că oamenii din partea locului se pricepeau bine la asta, eu însumi făcînd, de mic copil, treabă la grădină; apoi – pentru că legumicultura bine făcută e rentabilă și-ți aduce cîștiguri imediate; în sfîrșit – pentru că piața Ploieștiului, mereu dornică de legume proaspete, e la doi pași. Așa ne-am gîndit și timpul ne-a dat dreptate. Am ajuns să plătim cu 15 lei ziua-muncă, apoi, repede, cu 20.

– *Ce sector a urmat?*

– Viticultura. Ne-am luptat ceva cu pămîntul rău de pe malurile Teleajenului, dar i-am venit de hac. Adică l-am pus la lucru. După aceea, ne-am ocupat serios de zootehnie, asigurînd animalelor tot ce le trebuie – atît ca hrană, cît și ca îngrijire. Am selecționat cu grijă fiecare exemplar, astfel incît am ajuns să obținem o medie de aproape 5000 litri de lapte anual de la fiecare vacă. Nu chiar 5000, exact sînt 4936, dar anul acesta cred că atingem, dacă nu chiar depășim 5000. Asta înseamnă zootehnie de performanță. Și noi, cei de-aici, din Bucov, această ambiție am avut – să facem numai lucruri de performanță. Nimic de mîntuială.

– *Iată, am început să ne apropiem de punctul cel mai sensibil, dar și cel mai important al discuției noastre, de fapt subiectul dezbaterii pe care am organizat-o: prin ce mijloace ați reușit să ajungeți la aceste realizări în urma cărora ați obținut titlul de Erou al Muncii Socialiste – atît unitatea, cît și dumneavoastră personal – și să vă clasați, din 1979 încoace, în rîndul C.A.P.-urilor fruntașe ale țării, din '81 ocupînd, constant, primul loc?*

– De la început am pornit de la ideea că, pentru a avea o unitate puternică, e nevoie ca fiecare om s-o iubească și să trudească pentru mai binele ei. Mare rol a jucat și joacă adunarea generală a cooperatorilor. Ea a fost aceea care a inițiat o intensă muncă de educație. Nimic nu m-a întristat mai mult și nu m-a făcut să devin mai mînios decît furtul. Și cooperatorii de la Bucov nu știu ce-i furtul. În primii ani se mai întîmpla. Mergea cîte unul în lan și-și lua de-acolo tot ce-i trebuia. Prins – spunea, mirîndu-se chiar; dar nu sînt toate produsele ale noastre?, de ce să mai aștept împărțeala bucatelor cînd eu am nevoie chiar acum? Pe ăștia îi lămuream întîi, iar dacă nu înțelegeau îi scoteam pe scenă, în fața adunării gene-

rale, şi-i judecam acolo. Asta e una. Alta ar fi modul nostru de organizare, ceva mai aparte decît în alte locuri. Adică noi avem doar un inginer-şef, ca specialist. N-avem ferme specializate pe culturi. Avem, ca brigadieri, numai ţărani. Acordul global se calculează la nivelul întregii cooperative. Ce-am realizat prin asta? O mai rapidă şi mai eficientă concentrare a forţelor în locurile unde este, în funcţie de anotimp ori de un moment sau altul, nevoie de braţe mai multe de muncă. Pentru asta a fost necesară şi o policalificare a cooperatorilor. La fel ca în industrie. Toţi ştiu să lucreze la sere, să taie via, să coasească, să muncească la ciupercărie sau la cărămidă. Şi, după cum o cer nevoile, participă deodată sute şi sute de oameni, astfel încît lucrările se isprăvesc în timpul pe care ni l-am fixat. Şi încă un fapt, care ţine tot de stimularea muncii fiecăruia şi de grija faţă de om. De omul muncitor, bineînţeles. Am aprobat, la fiecare început de an, în adunarea generală a cooperatorilor, instituirea unei retribuţii suplimentare stimulative, astfel încît cei care realizează doar minimum de 160 de norme să primească 80 de lei la normă, iar cei care depăşesc acest minim să primească 140 de lei la normă. De zece ani am introdus această măsură şi pot spune că de-atunci ne-am împuternicit.

În pofida lipsei mele de talent pentru desen, tot aş putea înfăţişa, printr-o unică imagine, comuna timişeană Topolovăţu Mare. Aş picta o pîine mare, rotundă şi rumenă. O pîine pe care abia dacă o poţi purta sub braţ. O pîine mirosind mereu a vară. Această pîine mi-a rămas imprimată pe retină în vreme ce stăteam pe scările sediului Cooperativei agricole de producţie din Topolovăţu Mare, în aşteptarea preşedintelui *IOAN JOSU*. Şi tot de la această pîine a început şi discuţia cu inginerul Josu.

– Nici nu s-ar cuveni altfel – ne-a spus interlocutorul. Oamenii care au obţinut cea mai mare recoltă de grîu din istoria Banatului nu pot şi nu trebuie să mănînce decît pîine din aceasta.

– *Despre dumneavoastră şi despre C.A.P.-ul din Topolovăţu Mare s-au scris multe lucruri – atît înainte, cît şi după primirea titlurilor de Erou al Noii Revoluţii Agrare. Nu ştiu bine ce lucruri noi s-ar mai putea spune faţă de cele deja ştiute. Am aflat, de pildă, citind articolele unor confraţi, că aţi reuşit să puneţi pe picioare o îngrăşătorie de taurine şi un S.M.A. care, laolaltă, aveau un deficit ce trecea de o sută de milioane lei. Cum a fost posibil?*

– Totul ţine de înţelegerea rostului fiecărei componente a marii unităţi pe care o conduci. Rentabilizarea acestor unităţi – deloc simplu de realizat – a fost rodul unei gîndiri, să zic aşa, integratoare. Şi-au aflat locul potrivit în structura unităţii şi au mers împreună cu toate celelalte sectoare, pe drumul firesc pe care ni-l croisem.

– *Vă simt, în ciuda tonului calm, niţel iritat, nemulţumit de ceva...*

– Nu avem, toata ziua-bună ziua, numai bucurii. Ba, aş spune chiar că starea obişnuită aceasta este – de veşnică încordare. De permanentă nemulţumire. Şi trebuie să înţelegeţi că nu e vorba doar de aşa-numita nemulţumire creatoare, cînd vrei să faci mai mult decît ai făcut, ci şi de o nemulţumire născută din faptul că nu eşti înţeles şi sprijinit atît cît s-ar cuveni, cît ai merita; că, uneori, eforturile tale sînt privite cam de sus şi neluate în seamă; că pari în ochii unora o simplă hîrtie încărcată cu cifre, fie ele şi cifre-record, şi nu un om care gîndeşte şi vrea să realizeze, fără a se împăuna, lucruri cu adevărat însemnate pentru semenii săi.

– *Despre ce anume e vorba, de fapt?*

– Iată, mă enervez de multe ori atunci cînd, căutînd pe cineva cu care să mă sfătuiesc ori căruia să-i solicit un cît de mic ajutor, telefonez la direcţia agricolă, de pildă, şi mi se spune, zile în şir, „tovarăşu' e pe teren, tovarăşu' e plecat, tovarăşu' e în şedinţă"... Or, eu concep forurile judeţene ca pe nişte dispecerate în care, clipă de clipă, să se afle cineva gata să ia notă de o problemă oarecare şi să încerce a veni în ajutorul celui care solicită ceva; desigur, atunci cînd ajutorul acela poate fi dat, cînd cererea e întemeiată şi aşa mai departe. Ei bine, cînd aud răspunsurile alea stereotipe îmi spun că nu toţi sîntem făcuţi pentru agricultură, că nu toţi îi înţelegem rosturile adevărate şi marile-i urgenţe – aşa cum le subliniază tovarăşul Nicolae Ceauşescu – şi mă întristez o bună bucată de vreme. Dar asta mă face să muncesc şi mai înverşunat.

– *Ce să vă mai întreb pentru a nu vă irita?*

- De ce mai stau aici şi nu sînt deja pe cîmp.
- *Păi, de-abia v-aţi întors de-acolo...*
- Am venit ca să pornesc în altă direcţie. Haideţi, vă conduc şi, pe drum, întrebaţi-mă ce doriţi.

STRĂDANIA DE LA CEZIENI

N-am reuşit, chiar în ciuda efortului „de-a da o fugă" pînă la Cezieni, să-l găsesc pe preşedintele C.A.P.-ului de aici, inginerul *TUDOR DĂNACU*. Dar de văzut am avut ce vedea. Platforma industrială, sediul frumos, curtea plină de meri... Abia după multe apeluri telefonice am ajuns să dau, într-o bună dimineaţă (atît de „bună", încît părea soră cu noaptea), de preşedintele Dănacu.

- *Greu vă prinde lumea, tovarăşe preşedinte!*
- Depinde. Cei de-aici, din Cezieni, ştiu bine că sînt tot timpul printre ei, aşa că n-au de ce să mă caute. Îi caut eu. Cu ce v-aş putea fi de folos?
- *Cu răspunsurile la cîteva întrebări prin care să încercăm a explica cititorilor „Almanahului Flacăra" ce a însemnat şi ce continuă să însemne „experimentul Cezieni".*
- Vă ascult.
- *Sînteţi de acord să scriu chiar aşa – „experimentul Cezieni"?*
- Dacă dv. aşa credeţi că-i bine... De ce nu? La început, imediat după venirea mea aici, în '68, mi-am propus să găsesc soluţii pentru a ridica nivelul veniturilor cooperativei şi cooperatorilor. Aveam cîteva idei. Şi le-am încercat punîndu-le în practică. Putem spune că a fost un experiment. Dar în nici un caz unul de dragul experimentului, pentru că nu puteam risca să fac tot soiul de încercări pe spinarea unităţii. Aşa încît, de la bun început, am fost convins că merg la fix. Altfel n-aş fi încercat. Totul a reuşit cu bine, aşa că azi, privind în urmă, putem să zicem „experiment reuşit", deşi poate mai exact ar fi „strădania realistă de la Cezieni". Dar poate că e prea pretenţioasă denumirea...
- *Ce a însemnat, în fond, această strădanie? De la ce a pornit şi cum s-a finalizat?*
- Cum a început, vă pot spune. Despre finalizare e mai greu, pentru că noi finalizăm şi luăm totul de la capăt în fiecare moment. Agricultura, aşa cum ne învaţă tovarăşul Nicolae Ceauşescu, înseamnă azi o continuă zbatere pentru depăşirea pragurilor deja atinse. Începutul a fost dorinţa noastră de a-i stabiliza pe cooperatori. De a-i ţine aici, acasă şi, dacă s-ar fi putut, de a-i întoarce şi pe unii dintre cei care plecaseră – se duseseră la Caracal, în industrie, ziceau că le e greu cu nouă lei la ziua-muncă, se cîştigă mai bine în fabrică. Atunci am privit la pămînt – brun roşcat de pădure – şi am căutat în el sursele bunăstării celor din jur. Şi, pe cîteva hectare nefolosite, am pus răchită. Pe altele, cu pămînt mai bun, am pus căpşuni, pomi fructiferi şi viţă de vie. Ştiam bine ce vreau să fac, mă mai sfătuisem şi cu oamenii, dar încă nu eram sigur că totul o să iasă aşa cum gîndisem. Cu toate astea – fără a numi gestul ăsta un risc – am trimis la calificare, cu contract în bună regulă, vreo 70 de oameni. Cînd s-au întors, plantaţiile erau pe rod. De-aici, gîndul prelucrării produselor pe care le obţineam. Îmi era limpede că rentabilizarea unităţii nu se putea realiza – chiar dacă ridicam noi, cu forţele noastre, nişte fabricuţe prelucrătoare – decît prin folosirea la maximum a resurselor proprii. Scuteam transportul şi, mai cu seamă, eram siguri că materia primă există, aşa încît aprovizionarea putea să fie ritmică. De aici am pornit. Mai departe, totul a mers normal.
- *Chiar aşa să fi mers totul – lin, de la sine, fără nici un hop?*
- Ei, micile necazuri sînt inevitabile. Dar omul de-asta e pe lume, să le înfrunte, să le biruie şi să meargă mai departe. Am mai spus eu cîndva unui ziarist despre felul în care am trecut peste necazul cu îngheţul...
- *Cum?*
- Ne îngheţase via. Nimic nu se mai putea alege din ea – nici struguri de vin, nici struguri de compot. Totul era compromis. Mai mult, se cuvenea ca via să fie, totuşi, lucrată, altfel nu luam nimic de pe ea nici în anul următor. Iar lucrările astea făceau la vreun milion de lei. De unde să scoatem milionul, fără a păgubi avutul colectiv? Simplu – tot din vie. Cum? Conservînd, în fabricuţa noastră, foile de viţă şi punîndu-le în borcane. Venitul realizat – exact un milion. Asta însemna că n-am avut cîştiguri, dar nici pierderi, ceea ce faţă de calamitatea care ne lovise era, evident, tot un cîştig.
- *Cine vă ascultă ar putea exclama: cum naiba, omului ăstuia toate-i merg ca pe roate?!*
- N-am spus asta. Aflaţi de la mine vorbele unui

om care s-a izbit de multe pînă cînd să vadă că pe terenurile astea, și în condiții de neirigare, se poate ajunge la peste 22 de tone de porumb la hectar; și puterea mîinilor tot de iuțeala minții depinde. N-ajungi să atingi o producție de 27 milioane de lei anual numai la industria mică dacă nu-ți pui creierul la lucru. Și-ți zici – e nevoie, mare nevoie de furaje. Păi, hai să le fabricăm. Și făcurăm o stație de furaje pe bază de uree. Mai departe. Zici să crești iepuri, apoi să-i vinzi și să iei ceva de pe urma lor. Dar dacă am lua pieile și le-am tăbăci? Și se născu o tăbăcărie. Și dacă am face din pieile astea tăbăcite căciuli și gulere și chiar haine? Și făcurăm. Vedeți cît poți cîștiga de pe urma iepurilor? Iar lucrul acesta nu e valabil numai în ceea ce privește industria mică – vorbă să fie „mică", ea e foarte mare dacă știi s-o faci așa cum trebuie. Știți cît scoteam noi, acum douăzeci de ani, de la o vacă? Nici 600 de litri de lapte pe an. Acum? Vreo 4 000. Și atunci, nu e normal ca veniturile cooperativei să crească de zece ori din '68 încoace?

DIN BENEFICIAR, FURNIZOR

RADU RÎCIU zîmbește cînd mă vede intrînd în biroul său. „Bravo, ai prins rosturile, asta-i ora de vorbit, după aia nu mă mai prindeai decît pe seară, cine știe la ce oră! Dar așa, la 6,30, mai merge. Stai, că mai am de dat un telefon". Convorbirea durează puțin, timp în care privesc, prin dimineața lăptoasă de dincolo de fereastră, întinderile cîmpiei. Pămîntul pe care l-au trudit o viață Radu Rîciu și toți cei din neamul lui, așezați aici, la Drăgănești-Vlașca, din nemaiștiute timpuri.

– Cum vă mai merg treburile, nea Rîciu?

– Binișor și opintit. Că bucatele nu-ți intră [...] hambar decît după ce dai birul de sudoare. Da' [...] ce mă-ntrebi, că doar de cîte ori ai fost pe-aici [...] asta ți-am spus. Dar zii, cu ce probleme veniși [...]coace acum?

– Tot cu alea. Adică de data asta nu vă mai la[...] să povestiți, vă-ntreb eu.

– Uite, cu ochii pe ceas, ca-n agricultură...

– Păi nu spuneați dumneavoastră că țăranul n[...] trebuie să se uite niciodată la ceas?

– N-ai înțeles cum trebuie. La ceas te uiți num[...] cînd pleci la lucru, după aia-l lași în casă. Dec[...] cu ochii pe ceas, ai vreme de vreo cinci-șase în[...]trebări.

– Depinde și de răspunsuri. Hai să-ncepem, c[...]le am pregătite, tot așa, țărănește, de-acas[...] Prima: care credeți dv. – de 15 ani Erou [...] Muncii Socialiste și de peste un sfert de vea[...] președinte al C.A.P.-ului Drăgănești-Vlașca [...] că este prima condiție pentru ca o unitate agr[...]colă să atingă rezultate de felul celor obținut[...] aici?

– Principalul este ca oamenii gospodăriei mari s[...] nu uite regula sfîntă a gospodăriei celei mici, ță[...]rănești. Acolo totul se produce și se dezvol[...] într-un circuit firesc, avînd ca punct de porni[...] munca și priceperea și ca punct final plinul c[...] hambare. Adică, muncești bine pămîntul – ai pro[...]ducție; ai producție – îți hrănești animalele; a[...] animale – ai îngrășămînt pentru pămînt. Și to[...] așa. De aici – o altă idee, care a stat la baz[...] principiului autoconducerii și autofinanțării: s[...] faci în așa fel încît să-ți produci singur tot ce [...] necesar, restrîngînd pe cît posibil cercul furnizori[...]lor. Apoi, să devii tu furnizorul căutat. Mulțumit?

– Pentru început, da. Putem continua, pentru că întrebările mai grele abia de-acum încolo urmează. Care au fost cele mai importante mă[...]suri pe care le-ați luat în vederea rentabilizări[...] cooperativei?

– Aici m-ai cam păcălit, pentru că mă obligi să încep cu începutul, adică s-o iau de prin '60. Ce-a[...]veam noi atunci? Cîțiva cai, cu care a fost mar[...] poveste, nu știu dacă pe-asta ți-am zis-o...

– Vă aduc aminte mai încolo de ea.

– ...niște boi și pămîntul de-l avem și azi. Primel[...] trei vaci pe care le-am cumpărat, le-am adăpost[...] în șopronul gol al unei văduve. Avere de vreu[...] milion juma'te, pe care am crescut-o de o sută d[...] ori.

– Cum?

– ...Deci, ce ne-am zis noi? Pămînt avem, bra[...] de muncă avem, trebuie s-o pornim gospodărește [...] de la știința noastră despre agricultură. Și ce n[...] spune știința asta veche de cînd lumea? C[...] într-un interval de cinci ani, abia doi dacă si[...] mai ca lumea. Și-n ceilalți trei ce facem, cum [...] plătim pe oameni? Mai puțin, după recoltă, sau l[...] fel, an de an, după muncă? După muncă! – au z[...] toți. Atunci e ușor. Cînd avem un an bun și prin[...]dem un beneficiu de cîteva milioane, punem de[...]parte, într-un fond de rezervă, ceva, pentru [...]

avea bani și la anul următor, indiferent cum o fi timpul. Așa ne spune și tovarășul Nicolae Ceaușescu: nu dați vina pe timp cînd nu vă iese producția – dați vina pe voi! Ei bine, fondul de care ziceam a ajuns azi la 25 de milioane și sporește, că știi bine, ban la ban trage.

– *Pe dv. vă urmează satul?*

– Hai, că m-ai provocat, să-ți zic și chestia cu caii. Atunci cînd s-a dat dispoziția cu tăierea cailor, eu n-am fost de acord și am dat oamenilor caii să-i îngrijească prin gospodăriile lor, care cum o putea, numai să nu se ducă de tot și să nu devină gloabe. Cînd s-a auzit de treaba asta, a venit cineva mai de sus și m-a luat tare de tot – că eu sparg colectiva, că încurajez proprietatea particulară, că sînt contra intereselor țării și tot de-alde astea. Eram tînăr, nu prea temător din fire, așa că i-am zis foarte calm – bine, dar să știi că nu eu, ci tu spargi colectiva. Mîine o să ai toți caii, să faci cu ei ce vrei. Și a doua zi, dis de dimineață, oamenii veniră cu caii. Pin' la urmă tot nu i-am omorît, dar faptul care l-a mirat pe cel venit în control era cum s-a făcut de toți mi-au dat ascultare. Păi dacă n-ar fi așa, i-am zis, de-acu' mi-aș lua hamu' și prastia și m-aș duce unde-aș vedea cu ochii. Și azi, toți oamenii vin cînd îi chem. Nu de vreo frică, ci pentru că știu că așa e bine, că e nevoie de ei, cei peste o mie de cooperatori cu care am obținut, de-a lungul vremii, atîtea satisfacții și atîtea mari venituri. Gata, că eu trebuia să fiu la grajduri de cinci minute.

Se revarsă, prin ferestrele larg deschise, roșul pătrunzător al amurgului.

– S-a mai dus o zi și eu, la 62 de ani, am început să pun preț mare pe fiecare dintre ele. Da' a fost o zi bună, cu roade. Acum, să ne mai îndulcim și noi gurile puțin...

Și *ANGHEL MIRCEA DAN*, președinte de mai bine de treizeci de ani al C.A.P.-ului din Grindul ialomițean, iese pentru cîteva clipe din birou și se întoarce aducînd în mîini doi ciorchini uriași de strugure, fiecare de aproape două kilograme.

– Știi unde cresc struguri de-ăștia?

– *Nu știu. Știu doar că, așa cum faceți de fiecare dată cînd trec pe-aici, dumneavoastră începeți cu întrebările.*

– Stai, nu te îmbufna și nu te semeți, că tot eu îți dau și răspunsul. Strugurii ăștia sînt de pe gardul cooperativei, așa să știi. Pentru că orice plantă în care pui iubire crește bine, în orice loc ai sădi-o. Ai trecut pe aici în vreun vîrf de campanie?

– *Am trecut.*

– Ei bine, momentele alea sînt, pentru mine, cele mai fericite din viață. Ne simțim cu toții niște luptători care-și uită de odihnă și de orice alte gînduri în afară de strîngerea roadelor semănate și îngrijite peste an. Mecanizatorii, băieții ăștia de ispravă, oameni care ar trebui să fie cotați în toate cele ca efectuînd o muncă grea, nu știu de somn. Combinele noastre, cîte sînt, se află în permanentă stare de bună funcționare, chit că nu prea sîntem răsfățați cu piesele de schimb pe care le solicităm. Dar facem tot ce omenește se poate – remediem, înlocuim, recuperăm – și tot biruim. Pentru că avem încredere în această biruință.

– *Numai încredere să fie? Asta e singurul resort?*

– Nu. Aș greși dacă n-aș spune că e vorba și de un fel de călire a nervilor și a puterilor, de experiență, adică. Dar și de îndîrjire. Nu vrem să ne recunoaștem înfrînți. Dacă a fost cazul, am tăiat cu secera grîul și l-am adunat bob lîngă bob. Nu ne permitem să risipim nimic din ceea ce considerăm a fi averea noastră, averea țării.

– *Întotdeauna mi-a plăcut sediul cooperativei din Grindu pentru că totul aici, în încăperi sau în curte, sclipește de curățenie, ca într-o farmacie sau într-un laborator. Ce credeți – dumneavoastră, care ați tot mers prin țară și ați cunoscut tot felul de unități agricole –, sediul are vreo însemnătate pentru bunul mers al treburilor?*

– Cum să nu?! Sediul e fața cooperativei. Așa cum un om murdar sau cu hainele rupte pe el îți dovedește, de la prima vedere, că e leneș, tot astfel și o unitate care nu se îngrijește de locul în care se adună oamenii și se rezolvă o serie de probleme este una fără drag de treabă. Omul harnic e harnic în tot locul – și pe cîmp, și în propria-i bătătură.

– *Ați simțit vreodată, în vreuna din multele campanii agricole la care ați participat, ce-i deznădejdea?*

– Absolut niciodată. În mijlocul oamenilor de aici

mă simt puternic, așa, ca un luptător tînăr. Dar nimeni n-are dreptul că fie deznădăjduit în asemenea momente. Dacă-ți iubești țara și dacă ai spirit revoluționar, cum pe drept cere tovarășul președinte Nicolae Ceaușescu, nu te-apuci cu miinile de cap și nu începi să te vaiți cînd dai de greu. Vremea rea trece, în vreme ce puterile omului trebuie să rămînă încordate în fiecare moment.

PRIN EXIGENȚA TUTUROR

Deși aflată numai la o azvîrlitură de băț de Capitală, Jilava mi s-a părut întotdeauna un loc unde se ajunge foarte greu atunci cînd pornești într-un drum de documentare. Pentru că nu rareori mi s-a întîmplat să plec de-acolo fără o vorbuliță scrisă în blocnotes. Pentru simplul motiv că nici unul dintre oamenii pe care-i căutam nu era de găsit la sediu. În primul rînd primărița comunei, *ILEANA VIȘU*. Cînd am găsit-o, într-un tîrziu (tîrziu de-adevăratelea, după lăsarea serii), am avut impresia că văd în fața mea o femeie care abia de-atunci încolo ar fi putut merge la lucru. I-am spus acest lucru. A zîmbit puțin ironic.

– Așa se obișnuiește, nu? Să începeți interviurile cu cîte un compliment... Nu știu exact cum arăt, n-am avut vreme să mă uit în oglindă, însă e cert că am avut o zi bună. Pe unde-am trecut am aflat numai lucruri bune. Rare sînt zilele astea, dar tare fericit te simți la capătul lor.

– Chiar așa de rare?

– Sigur, e foarte greu, după ce străbați kilometri și kilometri, după ce treci prin multe locuri și stai de vorbă cu oameni cît să umpli un cămin cultural, să dai numai de lucruri în ordine.

– Sînteți primărița unei comune care dispun[e] și de o industrie puternică, de o veritabilă pla[t]formă industrială. Cum reușiți să vă împărț[i] timpul între cerințele celor două ramuri de ac[]tivitate – industria și agricultura?

– Este firesc să mă intereseze tot ce se întîmpl[ă] pe teritoriul comunei și să încerc să fiu de ajuto[r] în cît mai multe locuri. De altfel, faptul că în ulti[]mii ani ne-am clasat pe locuri fruntașe în întrece[]rea socialistă la nivel național (obținînd, trei an[i] la rînd, locul I și, în ultimul an, locul al II-lea) do[]vedește că ne preocupă tot ce ține de viața ș[i] munca din comuna noastră. Dar, însuși statutu[l] de comună spune mult cu privire la modul în car[e] este privită la noi activitatea din agricultură, acti[]vitate ce ne-a oferit satisfacția obținerii titlului d[e] Erou al Noii Revoluții Agrare. Sufletește, mă sim[t] mai bine pe cîmp, printre oamenii care știu s[ă] facă pămîntul tot mai roditor.

– Ce ați făcut dumneavoastră, ca primar, pen[]tru continua prosperitate a C.A.P.-ului de -aic[i]?

– În primul rînd m-a preocupat însușirea, d[e] către toți oamenii comunei, a adevărului c[ă] pîinea pe care o mîncăm se cuvine a fi meritat[ă], muncită. Cum zice tovarășul secretar genera[l] nici pîine fără muncă, nici muncă fără pîine. N[u] există bucurie mai mare decît să vezi cîmpul pli[n] de oameni, să vezi căruțele plecînd încărcate ș[i] oamenii întorcîndu-se, pe înserate, acasă, cu sa[]tisfacția unei munci răsplătite.

– Tot timpul alergați... Numai eu știu cît d[e] greu vă pot găsi. Ba sînt trimis în deal, ba pe nu știu care solă, ba la grajduri. Nu e pre[a] obositor pentru o femeie?

– Aș minți dacă n-aș spune că mă simt cîteodat[ă] și teribil de ostenită. Dar nu această față a lucru[]rilor trebuie privită întîi și-ntîi; oboseala est[e] compensată de nenumăratele și marile satisfacți[i] pe care ți le produce munca bine făcută. Și ma[i] ales munca cu oamenii. Eu văd în președintel[e] C.A.P.-ului, în inginerul șef de-acolo, ca și în cola[]boratorii mei direcți de la Consiliul popular sau î[n] conducătorii unităților industriale, un adevăra[t] stat-major, care trebuie să se pună permanent d[e] acord pentru a găsi cea mai bună strategie în ve[]derea obținerii a ceea ce și-au propus inițial – creșterea potențialului economic al comunei, creșterea nivelului de trai al oamenilor. Sîntem, fără exagerare, prieteni buni, asta însemnînd c[ă] nu trece zi să nu ne întîlnim, nu doar pentru a discuta modul de rezolvare a unor probleme, c[i] și, pur și simplu, pentru a ne vedea, a ne saluta și a ne privi, cu sinceritate, în ochi. Cred, așadar, că primarul unei comune trebuie să fie permanent alături de oamenii ogoarelor, că trebuie să fie e[l] însuși om al ogorului, care să cunoască stadiu[l] lucrărilor, să poată da un sfat și să trăiască, ală[]turi de cei care muncesc efectiv în agricultură, toate emoțiile și bucuriile marilor campanii. Să fie, deci, cu tot sufletul, om al locului.

INGINERUL FĂRĂ IDEI NU E INGINER

Agronomul *MIRCEA DEFTA* este un nume cunoscut multora dintre specialiștii Cîmpiei Romane. Am avut prilejul să-i cunosc în urma cu mai mulți ani și să-i urmăresc evoluția „vîrful de formă", cum se spune în sport – domeniu familiar tînărului nostru –, l-a prins în calitate de inginer șef la C.A.P. Malu, într-o zonă din apropierea Dunării, loc unde a demonstrat că spiritul științific și buna organizare pot să conducă la rezultate spre care unii nici nu îndrăznesc să-și îndrepte gîndul. Am auzit, atunci cînd am mers la Malu, spusele unui bătrîn care, vorbind despre producția de grîu și, mai spre toamnă, de porumb - mai bine de 20 de tone la hectar – a zis, fără a-și fi căutat vorbele: „sînt lanuri de neînchipuit aici, la noi". Meritele revenind, desigur, tuturor cooperatorilor. Dar oamenii cîmpurilor știu foarte bine de unde venea suflul cel nou. Fapt pentru care l-au îndrăgit pe inginerul lor. L-am căutat de curînd la Malu și mi s-a spus că nu mai poate fi găsit acolo. L-am aflat la Asociația legumicolă Izvoarele, tot în calitate de inginer șef.

- De ce ați plecat de la Malu, tocmai cînd reușiserăți să realizați niște lucruri care aduseseră unitatea în rîndul fruntașelor județului?

- Cred că mă aflu, încă, în perioada căutărilor. După lungul și fructuosul exercițiu în domeniul culturii mari – grîu, orz și porumb – cred că am multe de învățat într-ale legumiculturii. Este un teritoriu în care se pot face lucruri de-a dreptul spectaculoase. Am pus iar mîna pe carte, ca-n studenție, și am descoperit că, aplicînd cele învățate și adăugînd, firește, ceva din propria-mi imaginație, cîmpul se poate transforma, sub ochii noștri, într-o adevărată operă de artă.

- Care sînt primele rezultate obținute aici, la Izvoarele?

- Am plecat, cum se spune, „tare", încercînd să obțin, chiar din pornire – în condițiile în care lucrez alături de oameni care știu multă legumicultură – rezultate foarte bune. La roșii, de pildă, merg peste 80 de tone la hectar, ceea ce se înscrie în baremurile pentru acordarea titlului de Erou al Noii Revoluții Agrare.

- În ce măsură vă mobilizează gîndul obținerii acestui titlu?

- Cine n-ar dori, după numai un deceniu de muncă în agricultură, să fie recunoscut ca promotor al noului în acest domeniu, primind înalta distincție creată de tovarășul Nicolae Ceaușescu?

- V-ați născut, ați copilărit, crescut și învățat la oraș, acolo unde v-ați petrecut cei mai mulți dintre anii de viață de pînă acum. De unde această pasiune pentru agricultură?

- Din dragoste de natură și, apoi, dintr-o firească – la vîrsta mea – sete de performanță. Aflu o bucurie fără seamăn în a mă trezi înainte de ivirea zorilor și de a vedea acolo, în cîmp, cum se scurge timpul peste mine. Agricultura este, pentru tineri mai ales, spațiul în care vezi, de la o zi la alta, rezultatele a ceea ce ai gîndit și făptuit. Și, asemeni naturii, ai șansa de a întineri în fiecare primăvară.

VOCAȚIA DE AGRICULTOR

Stăm de vorbă într-o cameră mică, cu pereții acoperiți de tablouri, iar pe rafturile bibliotecii, doldora de cărți, o mulțime de statuete sculptate în lemn. Autorul lor este chiar bărbatul cel tînăr din fața mea, *NICOLAE DULGHERU*, inginer șef la

C.A.P. Poienari, unitate distinsă cu titlul de Erou al Noii Revoluții Agrare pentru rezultatele obținute la porumb.

– De cînd această pasiune pentru pictură și sculptură?

– Din copilărie. Din copilăria petrecută aici, la Poienari. În timpul facultății am lucrat mai mult, izbutind să obțin și cîteva premii.

– Mai pictați?

– Rareori. Munca de la C.A.P. nu-mi permite lucrul ăsta. Ar fi un lux prea mare. Iar eu am vrut să devin agronom, nu pictor. Și mai cred că profesiunea aceasta, de specialist în problemele pămîntului, reprezintă adevărata mea vocație.

– V-am găsit, de fapt, azi de dimineață, în plin cîmp.

– Asta mi-e munca și astfel înțeleg s-o fac. Vă spun însă – și nu vreau să fiu înțeles greșit, în sensul că aș face pe grozavul – că dacă pretutindeni s-ar lucra așa, ca la noi, am avea țara plină de Eroi ai Noii Revoluții Agrare. Din păcate, am mai văzut și dintr-aceia care – oameni cu multă experiență fiind – se adăpostesc după paravanul unui titlu cîștigat de unitatea lor (de fapt prin truda celorlalți și mai puțin a lor) și, prin pasivitate, devin veritabile frîne în calea progresului agriculturii. Noroc că specia e pe cale de dispariție.

– Ce înseamnă ziua de lucru a unui inginer șef dintr-o unitate, de-acum, cu pretenții?

– Nimic altceva decît o continuă alergătură, dar făcută cu rost, dintr-o margine într-alta a moșiei noastre colective. Și nu doar pentru a verifica, ci în primul rînd pentru a da ajutor, pentru a oferi sfaturi și soluții. Nu înțeleg defel condiția de inginer șef ca pe una de veșnic vătaf. De om care să sperie lumea, care să amenințe ori să dea sancțiuni. Inginerul șef este, înainte de toate, specialistul numărul unu al unității, iar în valoarea producției obținute de acea unitate se regăsesc și valoarea pregătirii sale, și valoarea efortului depus în fiece moment al zilei, în toate anotimpurile.

– Observ că vorbiți cu un fel de îndîrjire, chiar de nemulțumire.

– Aveți dreptate. Aș vrea să fac multe și cred că n-am făcut decît foarte puțin.

– Un om cu mare experiență în ale agriculturii, Costică T. Mișcă, îmi spunea că e bine să iei lucrurile într-o ordine anume și numai cîte unul.

– Are dreptate, e mai înțelept așa, dar nu uitați că eu sînt tînăr și vreau să realizez o grămadă de lucruri folositoare. Marii oameni ai agriculturii noastre au făcut mult. De pildă, și-au pus la punct sectorul zootehnic, a cărui stare – în momentul de față, aici, la noi – mă nemulțumește. Trebuie luate măsuri grabnice și le vom lua. Și nu numai în zootehnie. Mai sînt și alte sectoare în suferință.

– De exemplu?

– Sediul S.M.A. e amplasat tocmai într-o margine de județ, ceea ce ne obligă să facem drumuri lungi și inutile, cînd el ar putea sta bine chiar la mijloc, unde a mai fost, la Bolintin Deal. Am tot spus lucrul acesta, dar o stare de inerție face ca lucrurile să stea tot pe loc. Ce să ne mai trambalăm? – îi auzi pe cîte unii. E bine și unde e acum. Acest mod de a gîndi – „e bine și-așa" – mi se pare cel mai păgubos. Nu doar în agricultură, ci și în oricare alt domeniu.

– Stimate tovarășe prof.univ.dr.ing. PETRE BANIȚĂ, vă mărturisesc deschis că am venit aici, la Dăbuleni, la Stațiunea centrală pentru cultivarea plantelor pe nisipuri, pe care o conduceți din 1965, incitat de răspunsurile pe care le-ați oferit, în coloanele revistei „Flacăra", unui coleg de redacție. Asta, pe de o parte. Pe de altă parte, vreau de la dumneavoastră cîteva lămuriri cu privire la unele aspecte care mi-au fost relevate de niște recente discuții purtate cu oameni de seamă ai agriculturii noastre, specialiști de marcă din unități distinse cu titlurile de Erou al Muncii Socialiste și Erou al Noii Revoluții Agrare.

– S-o luăm pe rînd. Întîi, care dintre răspunsurile mele v-au intrigat?

– N-am putea începe de la a doua întrebare?

– Mi-ați răspuns ca un student fîsticit, aflat în fața unui examinator sever. Acum, oi avea eu 62 de ani, dintre care cei mai mulți de catedră, dar nu sînt chiar un om de care să te sperii. Spune-mi, care-ți sînt nelămuririle?

– O bună parte dintre cei cu care am stat de vorbă îmi spuneau că lucrează pe pămînturi care nu au calități deosebite, podzoluri, mai ales, dar pe care se obțin recolte record. Cum e posibil acest lucru? Ei mi-au răspuns, în co

aproape – prin muncă şi pricepere. Sînt oameni grăbiţi, ce-i drept, nu prea au timp să despice firul în patru, spun doar că îşi îngrijesc atent pămînturile şi că le oferă acestora toate cele necesare. E un răspuns complet?

– Ai să te miri, probabil, dar acesta e singurul răspuns corect. Şi complet. Pămîntul – pămîntul cel bun de cultivat – nu are o viaţă infinită, ca tot ceea ce este material în lumea noastră. El se degradează şi acesta e motivul pentru care grija faţă de pămînt trebuie să fie în centrul atenţiei fiecărui agricultor. Secretul oamenilor pe care i-ai cunoscut este simplu de exprimat – au îngrijit pămîntul. Şi au pornit, desigur, de la cunoaşterea lui. Apoi, au observat în timp evoluţia lui, cererile pe care el, tăcut, le formulează neîncetat. Şi i-au dat ceea ce a cerut. Au evitat excesele de orice fel. Au apelat la sprijinul ştiinţei. N-au stat să aştepte ca din pămînt să răsară şi să tot răsară, la infinit, plante viguroase, cu boabe sau fructe mari, iar ei să apară numai la recoltat. Nici n-au abuzat de binefacerile noului, aruncînd continuu cu îngrăşăminte chimice şi folosind, cînd trebuie şi cînd nu trebuie, ierbicide. Asta e treabă de om leneş ori nepriceput. N-ai citit şi dumneata, la fel ca şi mine, atîtea reportaje care evidenţiau contrastul între rezultatele bune ale unui C.A.P. şi cele proaste ale altuia, vecin cu primul? E firesc să se întîmple aşa în împrejurarea în care într-una din unităţi pămîntul a fost stimulat să producă, iar în cealaltă pămîntul a fost stricat şi trebuie cît mai grabnic regenerat. Întristător nu este atît faptul că s-au constatat astfel de frapante diferenţe în ceea ce priveşte concepţia despre calitatea pămîntului, ci acela că încă mai există asemenea cazuri – de indolenţă, aş zice, de nepăsare în faţa pericolului real al degradării pămîntului. Or, atîta vreme cît vorbim – şi muncim serios în acest sens şi cheltuim fonduri însemnate – despre reconstrucţia pămîntului, geniala idee a preşedintelui Nicolae Ceauşescu, o atitudine de genul celei descrise este cu totul de neadmis.

– În ce măsură staţiunile de cercetare şi producţie agricolă pot interveni mai eficient în creşterea nivelului rezultatelor obţinute în diferite colţuri de ţară? Vă întreb asta pentru că am auzit spunîndu-se adesea – şi sînt întru totul de acord cu acest lucru – că una din condiţiile înfăptuirii noii revoluţii agrare este sprijinul nemijlocit pe care unităţile de cercetare îl acordă unităţilor de producţie.

– Nici în acest caz lucrurile nu sînt mai complicate decît par. Cercetătorii studiază şi experimentează. Ajung la nişte rezultate – în urma unor eforturi şi cheltuieli serioase. Rezultatele acestea trebuie cît mai grabnic valorificate de către principalii beneficiari – oamenii ogoarelor. Se întîlnesc, de multe ori, nedorite încetiniri în pătrunderea noului în practica de fiecare zi. Mă gîndesc atît la tehnologii, cît şi la alte rezultate ale cercetării – seminţele de anumite soiuri, de exemplu. Eu cred însă – şi aş dori să-mi confirmi dacă am dreptate – că un inginer agronom, un preşedinte de C.A.P. care vrea cu tot dinadinsul să promoveze noul, pentru a-şi spori recoltele, trebuie el însuşi să se zbată şi să ajungă în posesia ultimelor rezultate din domeniu. Să fie curios. Să studieze şi el cît mai mult. Să experimenteze, atît cît îi permit celelalte sarcini, şi să folosească rezultatele obţinute.

– Iată, spuneaţi dumneavoastră în „Flacăra" că nisipurile au fost socotite soluri moarte, inapte pentru agricultură, pentru ca, apoi, să afirmaţi: „nisipurile, vă rog să reţineţi, sînt soluri de viitor, poate chiar solurile viitorului". Şi încă: „nisipurile, la noi, la români, reprezintă o şansă, o veritabilă şansă pentru agricultură". Am citit cu atenţie demonstraţia pe care o dezvoltaţi pe parcursul interviului, am văzut chiar şi pelicula ce dovedea că, prin intervenţia specialiştilor staţiunii pe care o conduceţi, „sahara olteană" s-a transformat într-un veritabil teritoriu al belşugului. Dar, de aici pînă la a afirma că nisipurile sînt „solurile viitorului", mi se pare a fi o distanţă...

– Noi obţinem, pe cele trei mii de hectare ale staţiunii noastre, producţii pentru care putem fi invidiaţi de multe unităţi de producţie din zonele care beneficiază de pămînturi cu grad înalt de fertilitate. Mai mult, pînă în anul 1995, vor exista în ţară 400 000 de hectare care vor da, tot soluri nisipoase fiind, aceleaşi bune rezultate. Este vorba de o acţiune de anvergură, prin care s-a demonstrat, încă o dată, că inteligenţa umană şi munca plină de tenacitate, pusă în slujba binelui, sprijinită de roadele cercetării ştiinţifice, pot face adevărate minuni. Credinţa mea este că orice pămînt poate da rezultate foarte bune, dar cu o singură condiţie – aceea de a asculta cu atenţie metronomul naturii şi de a face ca toate acţiunile tale să vizeze, acum şi în perspectivă, sporirea potenţialului productiv al solului, sol căruia trebuie să-i dai, atunci cînd cere, tot ce-i este necesar. Nici prea mult, nici prea puţin sau deloc. Mintea umană e cel mai însemnat izvor de bogăţie.

■ ■ ■

Ne găsim, după spusa plină de adînci înţelesuri a secretarului general al partidului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, în plină „primăvară a noii revoluţii agrare". Multe gînduri îşi caută încă împlinirile. Multe iniţiative îşi aşteaptă validarea în bogăţia de rod a cîmpurilor. Din spusele celor care au participat la dezbaterea noastră reiese cu limpezime speranţa lor în depăşirea propriilor recorduri – desigur, prin ambiţia tuturor de a se situa la nivelul recoltelor obţinute de către Eroii Noii Revoluţii Agrare.

Rămîne ca, încrezători în tot ceea ce vor şi pot întreprinde inimoşii oameni ai ogoarelor, să intrăm, cu fruntea sus, în anotimpurile cînd se culeg roadele acestor idei, roadele acestor visuri. Pentru că – aţi avut prilejul să vă daţi seama, dragi cititori – agricultura noastră, în ciuda deficienţelor existente încă, se află pe un drum bun, slujită de oameni capabili şi inimoşi. Oameni cărora li se cuvine întreaga încredere şi, fireşte, întreaga noastră recunoştinţă.

DAN MUCENIC